Varpulks

1940 6.Nr

Krāsojiet tikai ar vislabākām drēbju krāsām

»OZOLZĪLE«

paciņās un tabletēs, kuŗas nebrūk un nebalē

Fabrika Rīgā, Dzirnavu ielā Nr. 115 **Tālrunis 26973**

J. KAULIŅA

Bērnu apģērbu un galanterijas preču tirgotava

Rigā, Marijas ielā № 9, tālrunis 20437

Pasta tek. rēķins 11217

Piedāvā lielā izvēlē visādus meiteņu un puisēnu apģērbus, jaunos vidusskolu, mazpulku un tautas tērpus, dažādu veļu un sikas preces u. c. Skolām un palīdzības sabiedrībām viszemākās cenas

Laipna apkalpošana Glīts darbs

IMPORTS

K. A. Buss

Pārtikas preču, garžvielu un augļu lieltirgotava

Rigā, Kungu ielā 23. Tālr. 20829

Tek. rēķ.: Latvijas bankā 3210, pastā 1650

Labību var pārstrādāt dažādi, bet labi milti dabūjami

A/S. „DZIRNAVNIEKS"

dzirnavās RĪGĀ, JELGAVĀ, LIEPĀJĀ, AUCĒ un DAUGAVPILĪ

Galvenais kantoris — **Rigā, Elizabetes ielā 41/43**

Mēbelēm — Vita eļļas krāsas, Latolina emaljas, Sirius mēbeļu laku

Grīdām — Latolina grīdu lakas krāsas, Sirius grīdu laku

Ķīm. un laku fabrikas

Vilhelms Hjordts A/s. Rigā

Kvalitātes ražojumi

Mazpulks

6. (113.) Nr. 1940. g. 15. jūnijā X g. gāj.

Vecaistēvs Jāņu vakarā

ELVĪRA VAŅKINA

Ap ozolu, saldrūgti smaržodams,
Zaļš meža apinis vijas.
Uz soliņa vecaistēvs sēdēdams
Tin seno atmiņu dzijas.
Tāpat reiz — kā šovakar — mežgalos
Ar atbalsīm skanēja — līgo!
Un tālos un tuvajos pakalnos,
Kāds prieks bij, ka jāņgunis spīgo!
Šķiet, ziedēja krūtīs kā pļava, kā lauks.
Ik jāņzāle šķita tad laba. —
Sirds gaidīja — paparde ziedā kad plauks?
Tin vecais tēvs atmiņu dzijtiņu,
Smaids grumbotā vaigā tam rodas.
Nāk līgojot jaunie pār pagalmu,
Un šurpu pie vectēva dodas.
Ap galvu tam ozola vainagu vij,
Un vārdus jo sirsnīgi raisa.
Šķiet, jaunība atnāk, kas zudusi bij.
Kā pēkšņi viss gurdenums gaisa!
Un dziedāt un līgot ar jaunajiem ies
Viņš līksmajā jāņguņu lokā.
Pie dzīves vēl vecais tēvs pieķēries,
Kā apinis zaļais pie koka.

Lauku darbu sauksmei

J. VOLONTS, Tautas labklājības ministrs

Mūsu zeme ir piedzīvojusi daudz un dažādu laikmetu un katrs no tiem nesis un atstājis latviešu zemē savas pēdas, katram laikmetam ir bijusi sava raksturīga iezīme, sava valdošā doma. Tie bijuši gan karu un nebrīvības, gan nacionālās atdzimšanas un pārvērtības laikmeti, bet nevienā no tiem nav tik spēcīgi un pārliecinoši izpaudusies doma par pašu zemi, par savas zemes kopšanu, par uzticēšanos latvju sētas neizsmeļamam auglības un bagātības spēkam, kā tas ir tagad un kas tik raksturīgs mūsu tagadējam pārdzīvojamam atjaunotās Latvijas laikmetam.

Un nekad vēl šai domai un darbam nav tik stipri pieķērušās mūsu jaunās paaudzes, mūsu jauniešu sirdis, kā tas ir tagad. Bet ja tas tā ir, tad varam droši raudzīties arī savas zemes nākotnē, jo jaunatne ir tautas nākotnes veidotāja un sargātāja.

Ja zinām, ka katrai domai, katrai idejai ir jābūt savam iedīglim, ierosinātāja un radītāja spēkam, tad pastrīposim, ka mazpulku kustības ierosinātāja, atbalstītāja un izveidotāja nopelns tāpat pieder mūsu pašu cienījamam Valsts Prezidentam, jo viņa rūpes aptver gādību par visas mūsu zemes un tautas nākotni, kurā dabīgi iesaistās arī jaunatnes interešu pareizā ievirze. Nenoliedzami, ka no jaunatnes interešu ievirzes apjoma izaug arī tautas nākotne.

Mazpulku idejai radniecīgu domu it kā pati zeme jau sen būtu saukusi, tanī šķiet saklausīts zemes aicinājums un šim aicinājumam tagad atsaukusies čaklākā latvju jaunatnes daļa, kas apvienota mūsu mazpulku organizācijā un kupli sazarojusi visos mūsu valsts novados.

Mazpulku jaunatne savu uzticību ir veltījusi latvju zemes sētai un savu darbu šīs sētas kopšanai un daiļošanai. Tā ir jaunā zemes jaunaudze, kas laikā steigusi nomainīt veco paaudzi un vecos tikumus mūsu zemē, kur bieži izpaudās nevarība, pagurums un laikmetu maiņās radītā atsvešināšanās no lauku dzīves un dzimtās latvju sētas.

Šie mazpulku jaunatnes centieni ir jau radījuši savus izpaudumus darba rosībā un darba skatēs, bet ar savu jauno spēku, aizrautību tiem vēl neatlaidīgi sava rosība jāpaplašina, lai tanī ietvertu ikvienu lauku sētu, ikkatru zemes stūrīti.

It sevišķi šis darbs ir jāpaplašina un jāpadziļina pašreiz pārdzīvojamā laikā, šovasar, kad uz lauku sētu un tās zemes auglību vērsti visi skati un no tās jāgūst viss nepieciešamais mūsu patēriņam. Šovasar ilgāku laiku lauku darbos pavadīs visās citās ražojošās darba nozarēs līdz šim strādājušie pilsoņi, kā ierēdņi, amatnieki, strādnieki u. c., kuriem būs kaut mazākā iespēja uz īsāku vai garāku laiku atstāt līdzšinējās darba vietas. Tāpat uz laukiem un lauku darbos savas brīvdienas pavadīs skolu jaunatne un studējošie. Tas nozīmē visu mūsu ražojošo darba spēku izkārtošanu lauku darbos tā, lai visu paši varētu veikt un līdz ar to labi veikt un panākt pēc iespējas lielāku zemes ražību un ienesības kāpinājumu. Mūsu zeme grūtajos brīžos arvien ir devusi un tā arī var dot visu mūsu dzīvei nepieciešamo, ja zemes kopšanā ir pielikts darbs un čaklas darba rokas. Tas ir atzinums, kuru mazpulki var droši likt savas darbības un visu savu darbu pamatā.

Un ne tikai grūtajos brīžos, kāds pašreizējo starptautisko sarežģījumu, karu un blokādes dēļ ir radies tagad, bet arī visos laikos «pašu zemei, pašu arājs» — šis Prezidenta aicinājums — nodrošinās mums mūsu nākotni.

Tādēļ jāskata un jāseko, lai neviens zemes stūrītis mūsu laukos nepaliktu neizmantots un lai nogatavojušos ražu rudenī varētu kārtīgi novākt.

Nenoliedzami atzinīgi savu darbu šajā nozīmē jau ir ievadījuši mūsu mazpulki un kopā ar citiem darba darītājiem ar savu priekšzīmi un jauneklīgo enerģiju iesaistījušies visā tanī darbā virknē, kas tagad noris mūsu tīrumos. Intensitātei darbā arī turpmāk nav jāatslābst, tai jāpārvēršas īstā darba aizrautībā, apzinoties, ka katra atsevišķi padarītais darbs iesaistās visas mūsu valsts saimniecības lielajā darba ritmā un kalpo savai tēvu zemei. Tēvu zemes aizsardzībai tagad katrs ražens darba darītājs ir tik pat nepieciešams, kā kareivis sava tēvijas sarga postenī, un tāpēc būsim visi par labiem izpalīgiem visur tur, kur mūsu pienākums šo darbu mums uzliek un uzņemsimies arī atbildību par šī darba izdarīšanu.

Tā strādājot, vislabāk attaisnosim mūsu Prezidenta sauksmi un aicinājumu visiem sadoties rokās ražena darba strādāšanai un tā vislabāk būsim pakalpojuši mūsu dzimtenei.

Kalniņš

Kad pilsētu jaunatne izbrauc laukos

Prof. Dr. agr. J. VĀRSBERGS

Dažādi var būt mērķi, kad pilsētu jaunatne dodas ārā no pilsētas, lai pavadītu īsāku vai garāku laiku laukos.

Skolu jaunatne izbrauc ekskursijās, parasti apmeklē dzimtenes krāšņākās vietas. Priecīgi skraida un rotaļājas zaļumos, plūc ziedus un tos apbrīno. Ekskursijās tomēr nav iespējams tuvāk iepazīties ar lauku dzīvi un darbu, lai izprastu lauksaimniecības nozīmi.

Pilsētu jaunatne dažkārt izbrauc uz laukiem viesos pie radiem. Šādos izbraukumos jau viens otrs viesis ilgāk pakavējas pie uzmanību vairāk saistošām lauku dzīves parādībām. Ja viesošanās ir ilgstoša, tad rodas izdevība vērot lauku radus darbā, dažkārt, skatoties pēc iespējām, veikt pašam vienu otru uzdevumu. Izbraucot vecāku saimniecībās un pavadot vasaru lauku sētās, pilsētu jaunatne jau ciešāk iekļaujas lauku dzīvē.

Tomēr ne visi var izbraukt no pilsētām laukos; daži izbrauc uz jūrmalas vai citām vasarnīcu vietām, citi pavada vasaru pilsētā. Šī jaunatnes daļa bieži pavada vasaru bez sevišķas mērķtiecīgas nodarbības. Viņi «atpūšas», labākā gadījumā pavada laiku dažādās rotaļās un sporta vingrinājumos.

Pilsētu jaunatnes un bērnu novietošana vasaras kolonijās un nometnēs arī viņus

Latvijas mazpulku priekšnieks, LLK priekšsēdētājs R. Dzērve meža dienu darbos

Laukos aug ne tikai burkāni un kāposti, bet arī vīnogas. (240. Trapenes mazpulka vad. pal. P. Līcis ar pašaudzētām vīnogām)

maz tuvina lauku dzīvei un darbam. Ir gan vairāk svaiga gaisa, bet burzmā pavadītās dienās negūst vēlamo atpūtu, un rotaļas nedod labāko ķermeņa vingrošanu. Kustībām patērētā enerģija nerada redzamu vērtību. Barā var būt arī tādi biedri, kas nepadodas labāko tieksmēm, bet gan cenšas pārējos pavedināt uz palaidnībām.

Pēdējos gados arvien skaļāk atskan aicinājums novietot pilsētu jaunatni lauku sētās, saistīt lauku darbos. Pilsētu jaunatne uzmanīgi klausās un sāk sekot aicinājumam. Arī bērnu vecāki sāk novērtēt aicinājuma nozīmi un laiž bērnus lauku sētās. Lauksaimnieku ģimenes savukārt arvien labprātāk uzņem savā vidū pilsētu jaunatni par izpalīgiem.

Arī mūsu valdība ar Tautas Vadoni priekšgalā dažādi veicina pilsētu jaunatnes novietošanu laukos, kur trūkst darba roku vieglāku darbu veikšanai. Jaunatne te var daudz līdzēt; var piedalīties ražošanas darbā un reizē mācīties pazīt mūsu zemi un tautas galveno nodarbības nozari. Izpildot dažādus uzdevumus lauku sētās, brīvā dabā un svaigā gaisā, jaunatne gūst atpūtu no pilsētu drudžainās kņadas; vingrina darbā muskuļus, pieaug spēkā un izturībā, un rudenī var vingra, norūdīta un novērojumiem bagāta atgriezties pilsētā. Darbā radītās vērtības un gūtie materiālie sasniegumi arī nav zemu vērtējami. Dažs darbs liekas niecīgs un nenozīmīgs, bet tas nedrīkst trūkt zināmu darbu virknē, lai nodrošinātu pasākumam sekmes. Pat ganu gaitās jaunatne var daudz novērot un mācīties. Ganiņš vēro atsevišķu dzīvnieku raksturu un tieksmes, kas nepieciešams ganāmpulka labākai un vieglākai noganīšanai. Darbā noskaidrojas dažādu lauksaimniecības nozaru nozīme nevien atsevišķā saimniecībā, bet arī visas valsts dzīvē un satiksmē ar citām zemēm. Pilsētu jaunatnē mostas un nostiprinās interese par lauku dzīvi un darbu lauku sētā.

Lauku darbu dažkārt dēvē par netīru un grūtu un domā, ka tas nevar dot atpūtu. Ja labi padomājam, tad tas nav tik briesmīgs. Lauku darbos pielipušos netīrumus iespējams viegli nomazgāt, un grūts ir tikai tāds darbs, par kuŗu trūkst intereses. Daudziem arī skolas uzdevumu sagatavošana liekas liels slogs, citiem, turpretī, tā viegli padodas. Lauku darbu dažādība un daudzpusība jau sagādā tīkamu sajūtu, ko varētu apzīmēt par atpūtu. Dažādos lauku darbos pavadītā laikā atplaukst mūsu garīgie spēki, atpūšas pilsētas kņadas satrauktie nervi. Apziņa par padarīto darbu, darba sekmēm un sasniegtiem ieguvumiem paceļ mūs augstāk, vairo pašapziņu par to, ka esam ko labu veikuši. Ir prieks par veikto darbu, un šis prieks ir laba gara stāvokļa pazīme, šis prieks liecina, ka cilvēks nejūt noguruma, ka cilvēka gars ir mošs.

Pilsētu jaunatnes līdzdalībai lauku darbos ir arī cita nozīme. Jau tas, ka piedalāmies Tautas Vadoņa aicinājuma: «Pašu zemei — pašu arājs» pildīšanā, dod mums lielu gandarījumu. Bez tam mēs sākam cīņu pret nevēlamo parādību, ka pilsētās ģimenes izmirst 3—4 paaudzēs. Lauku sētās smeļamies jaunus spēkus, lai labāk pārciestu un mazāk ciestu no pilsētu «vieglās dzīves». Atjaunojot spēkus lauku sētās, ilgāk saglabāsim pilsētu ģimeņu spējas dzīvot, taupīsim un saglabāsim tautas dzīvo spēku.

Tāpēc — lai paveras vārti pilsētu jaunatnei lauku sētās!

AUGSIM LATVIJAI

Viņu pamācības

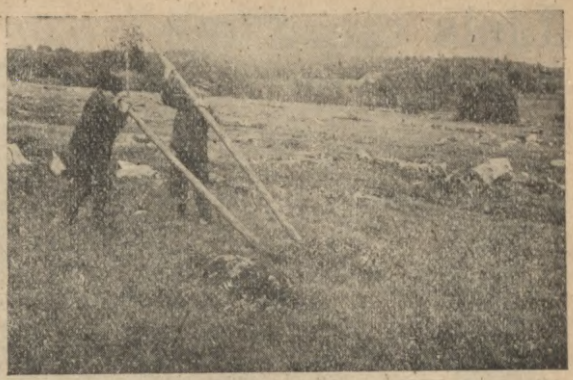

Šovasar nometņu laikā iesim talkā iztīrīt akmeņus, celmus un krūmus mūsu dzimtenes laukos

Smejies, bet neapsmej.
L. t. sakāmvārds

Veci ļaudis, izdzirduši jaunos skarbi smejamies par citu vājībām un viņu trūkumiem, parasti tos aprāj, teikdami — bērni, smejaties, bet neapsmejiet! Vai gan tu neredzi un neaptver, ka, piemēram, ielāps tava drauga svārkam nav viņa gribēta vaina un trūkums. Viņam skolā un mazpulkos jānāk salāpītās drānās un, ja tās ir tīras, tad nesmejies par to. Apsmiekls atmaksājas. Tu nezini, bērns, kāda vēl pienāks mūžā tava paša dzīve. Deguna galu vari saredzēt, mūža galu nē. — Tā runā, tā māca un brīdina mūs vecāki cilvēki, kuŗi pieredzējuši smējēju likteņus un zina daudzas dzīves patiesības.

Mēs, protams, daudzkārt šās vecu ļaužu pamācības neatzīstam un neievērojam, domādami, ka vecie jau tikai tā runā savas runāšanas dēļ. Bet viņu vārdiem ir dziļš saturs, tas atklāj mums patiesību, ka cilvēkam pret cilvēku vajaga būt saudzīgam, smalkjūtīgam.

Kas apsmej, tas necienī cilvēku, nezina mēra vārdiem un smiekliem, kuŗi vairāk spēj ievainot un sāpināt, nekā sitiens.

Un tur, kur saderībai jābūt — ģimenē, organizācijā, sabiedrībā, tur apsmiešanai nav vietas. Jūs, jaunieši, kas ar katru nākamo gadu vairāk un vairāk esat mūsu sabiedrības darba pārņēmēji, strādātāji un vadītāji savās organizācijās, paturiet prātā veco sakāmvārdu: smejies, bet neapsmej! Tas liks jums arvien atcerēties cilvēcību, pasargās jūs no pārsteidzības un liks arī jums izjust, cik rūgts ir apsmiekls, ja tas dažreiz bijis vērsts pret jums pašiem.

Smejaties, bet neapsmejat!

Zvejnieki jau rīta ausmā ir savā darbā

Liels diezgan

S. O. TEILORA stāsts

Tā bija tīrā sagadīšanās, ka pirmajā dienā, kad Toms bija atstāts viens mājās, trīs policijas meklētie vīri ieradās aizņemties balodi.

Bija sestdienas rīts, silts un gaišs, kā jau Kalifornijā, un Toms jutās visai lepns. Viņš bija vienpadsmit gadu vecs un jutās lepns jau tāpēc vien, ka viņš augai dienai nu bija vienīgais rīkotājs. Sākumā māte nebija apmierināta, jo viņa bija teikusi: «Ai, varbūt man nevajadzētu labāk braukt.»

Bet tēvs bija teicis: «Nāc gan, māt, un izdari savus iepirkumus. Toms kļūst diezgan liels, lai parūpētos par māju. Toms zina tikpat daudz par baložiem kā es. Nāc gan, māt.»

Pulksten desmitos Toms aizgāja uz trīs gaŗajiem baložu laidariem aiz mājas un piepildīja barības lādes ar zirņiem un kukuruzu perētājām. Viņš pārbaudīja sāls un zvirgzdu traukus, betona peldes, apskatīja lizdas. Viņa kustības bija gausas, lai nebaidītu putnus; daži no baložiem nolaidās zēnam uz pleciem un ēda graudus no rokas. Toms darīja visu gluži tāpat kā tētiņš darīja un jutās diezgan pašapzinīgs. Tirgus putni, Maltas un angļu punduŗu krustojums, atradās pirmajos divos nodalījumos, un tad trešā nodalījumā rietumu galā bija mājbaloži, Toma mīluļi.

Toms nobeidza darbu un šķērsoja pagalmu ceļā uz istabu, kad vārtos parādījās zaļš auto. Iekšā sēdēja trīs vīrieši.

«Hallo, dēls,» viens no viņiem teica. «Tavs vecais mājā, vai nē?»

«Šodien tētiņš un māmiņa aizbrauca uz pilsētu,» Toms teica. «Tētiņš aizveda dažus balodēnus uz tirgu, un viņš apmeklēs Dženksona baložu farmu Kolmā, kamēr māmiņa izdarīs iepirkumus; gadījumā, ja kas svarīgs, jāziņo pa tālruni. Viņš teica, ja kāds vēlētos balodēnus, tad drīkstu pieņemt pasūtījumu; viņš atgriezīsies ap pulksten pieciem.»

«Tad tu būsi gluži viens visu dienu,» vīrietis teica, izkāpdams no auto. Viņš bija slaika auguma, lielām un stiklainām acīm. Viņš bija labi ģērbies un smaržoja kā bārdziņa veikals. Skolas zēni sauca citus puikas par švaukstiņiem, ja kāds bija sasmaržojies.

«Bet man liekas, ka tu pats labi pazīsti baložus, vai nē, dēls? Liekas, tu esi tīri veikls zēns. Ko tu zini par nesējiem, par tiem, kas pienes ziņas?»

Vīrietim pie stūres bija apaļa seja. Viņš teica: «Liec zēnu mierā, Džik. Viņš nezina nekā, un tuvumā ir daudzas citas vietas, kur audzē baložus.»

«Es nokārtošu šo lietu, Veseri,» gaŗais vīrietis klusi teica vedējam. Tad pagriezās pret Tomu: «Vai jums ir nesēji, dēls? Tādi, kas lido ar ziņām?»

Toms jutās mazliet pārāks par slaido vīrieti, kas smaržoja kā bārdziņa veikals. «Nē, mēs neturam nesējus,» viņš teica. «Bet tie jau nav domāti sacīkstēm un ziņu nešanai. Tādiem uzdevumiem lieto mājbaložus. Nesēji ir lielāki, un šo putnu nosaukums cēlies no viņu paraža augstu turēt jeb nest savu galvu. Mājbaloži ir skrējēji un ziņneši.»

Džiks pagriezās pret biedru pie stūres. «Tev jāzina labāk, Veseri. Es domāju, ka tu turēji baložus, kad biji zēns.»

Vesera sārtā seja kļuva sarkana. «Man bija daži pāŗi baložu, kad biju puika. Es pazīstu tos diezgan labi, zinu, kā viņi darbojas. Kāda velna starpība, vai viņus sauc vienā vārdā vai citā?»

«Labi,» Džiks teica; «paskatīsimies, kas zēnam īsti ir.»

Maza auguma vīrietis izkāpa no auto, bet sārtais braucējs īgni kratīja galvu. «Jūs abi vien būsiet spējīgi nokārtot to,» viņš kurnēja.

Mazajam vīrietim, kas bija izkāpis, bija dīvaina seja, un Tomam bija stipri jāpiespiežas, lai nešķielētu uz to. No priekšpuses seja izskatījās labi, bet no sāniem tikai ar pūlēm varēja saskatīt degunu. Seja izskatījās tā, it kā tā būtu iedrāzusies sienā.

«Mēs interesējamies par mājbaložiem, tiem, kas lido ar vēstīm,» gaŗais Džiks teica.

«Nu labi!» Toms veda abus vīriešus garām pirmajiem diviem laidariem un apkārt uz rietumu durvīm aiz trešās baložu mājas. Aiz nodalījumiem atradās augļu dārzs un pa labi lucernas lauks. Pa kreisi bija zirņu, graudu un sarkano kviešu lauki, kas bija sēti baložu barībai.

Toms ieveda abus vīriešus mājbaložu laidarā. Tie dūdoja, spodrējās; tie, kas nebija perēkļos, staigāja pa jumtu zem laidara stiepulēm, vai peldējās ūdenstvertnē, vai arī ēda. Viss bija pārklāts ar baložu putekļiem. Mājbaloži bija Toma mīluļi; spalvas šiem putniem bija mīkstas un zilas, ar melnām svītrām un tumšām rūtīm, sarkanas kājiņas, košas galvas un gaŗi knābji, spožas acis. Tēvs allaž teica, ka tiem esot vairāk smadzeņu nekā citiem baložiem. Šinī laidarā atradās piecdesmit seši pāŗi, un daudzi no tiem bija lizdās uz olām vai pie mazuļiem. Toms mīlēja šos baložus. Viņam patika iziet ar tētiņu īsos apmācības izbraucienos, paņemot putnus līdz un palaižot tos jūdzēm tālu no mājas, tad viņam patika vērot, ka putni uzvijās gaisos un tad laidās atpakaļ, arvienu pārspējot ātrumā auto, kas brauc mājup.

Daži no baložiem nolaidās zēnam uz pleciem un ēda graudus no rokas

«Lūk, tur ir kaķis ienācis iekšā!» mazais vīrietis ar plakano seju iesaucās. «Es noķeršu to! Es noķeršu to!»

«Liecieties mierā. Tobijs neaiztiks balodēnus,» Toms teica. «Tobijs uzaudzis tepat laidarā. Viņš izķeŗ žurkas un peles.» Toms tikko valdīja smieklus.

«Iedomājies. Kaķis, kas neēd baložus!» mazais vīrietis noteica.

«Neraizējies par dabas zinātni,» Džiks teica. «Tā tad tie ir tie ziņneši, ko? Kuŗš ir jūsu pats labākais, dēls?»

Toms izņēma graudus no kabatas un maigi sauca: «Saltij, Saltij. Nāc šurp, Saltij, zēn,» un viens no putniem nolaidās uz rokas. «Šis ir Saltijs. Es domāju, ka viņš ir labākais. Tētiņš samaksāja divi simti dolaru par viņu un Midžu — viņa mātīti; priekš trīs gadiem Saltijs uzvarēja sacīkstēs. Tētiņš nopirka šo pāri no Džeksona Kolmās. Bet Saltijs nav pārdošanai. Vai vēlaties pirkt kādus citus. Es varu visus parādīt jums, un kad tēvs atgriezīsies pulksten piecos —»

«Kā tu zini, ka šis te ir Saltijs?» Džiks jautāja paklusi.

«Viņa vārds ir uz saitītes ap kāju. Bet es pazīstu Saltiju. Es pazīstu viņus visus.»

«Klau, dēls, mēs negribam pirkt baložus. Mēs gribam tikai aizņemties, lai aizsūtītu kādu ziņu no pilsētas. Mēs aizņemsimies Saltiju uz pāris stundām, un pieci dolari būs tavi.»

«Nē, jūs nevarat aizņemties Saltiju. Viņš ir sugas balodis. Un viņš —»

Džiks — ar pārāk ātru kustību, lai Toms nevarētu sekot — izstiepa roku un paķēra putnu.

«Mēs aizņemsimies Saltiju, dēls,» viņš teica. Viņa balss bija gan vēl klusa, bet pacietu pieskaņu. Viņš paņēma nazīti pie pulksteņa važiņas un sāka griezt šauro saitiņu no putna kājas. Džiks nedarīja to sevišķi maigi.

«Jūs nedrīkstat to!» Toms kliedza. «Jūs — »

Ar ātru kustību lielais vīrietis ieķērās Toma matos. «Ciet klusu, dēls,» Džiks teica maigi. «Tu turēsi muti ciet, dēls. Mēs aizņemsimies šo putnu, saproti, un te būs pieci dolari par to. Ej, atnes būri, kur ievietot, un vienu no tām caurulītēm, ko sien pie kājas.»

«J-ja-a, kungs,» Toms teica. Asaras spiedās viņam acīs; lielais vīrietis sāpīgi plēsa viņa matus, un Tomam uzreiz uznāca baiļes. Viņš sajuta, kas šie par vīriem. Viņi bija zagļi. Viņi zaga Saltiju. Tētiņš viņam bija uzticējis apsargāt māju, un tagad Toms bija parādījis šiem cilvēkiem labāko putnu visā barā, un viņi to gribēja nozagt.

«Gādā šurp būri un caurulīti, dēls,» Džiks teica, atlaizdams Toma matus.

«Jā, kungs.» Toms atvēra durvis un tad sāka skriet.

«Hei!»

Šis sauciens veicināja ātrumu Toma kājās. Viņš skrēja uz augļu dārzu. Ja viņš varētu izkļūt cauri augļu dārzam un sasniegt biezokni pakalnē... Smagas kājas sekoja viņam. Toms bija ātrs skrējējs; skolā viņš varēja pārskriet visus zēnus. Bet tās kājas blīkšķēja aiz viņa un nāca arvien tuvāk, un kāda balss raidīja lāstus, kas saldēja Tomam asinis. Kāda roka kampa viņu no muguras, un Toms metās pa kreisi. Viņš nekad nebija tā baiļojies.

Viņš sasniedza augļu dārzu un sāka locīties starp koku stumbriem. Augļu dārzs bija izmircis, un mīkstā zeme traucēja ātrumu. Kājas turpināja mīņāties pa irdeno zemi aiz muguras. Toms pat nedrīkstēja atskatīties. Viņa krūtis vai plīsa no uztraukuma, un viņš zināja, ka zaudē ātrumu. Kaut kas atsitās pret viņa muguru, un viņš noķepurojās dubļos ar seju pret zemi. Toms nevarēja paelpot, kad viņu vilka augšā aiz matiem. Viņš saskatīja Džika seju kā miglā. Viņš smagi elsoja, mute bija atvērta un seja mazliet zaļgana. Džiks turēja Saltiju vienā rokā un ar otru plēsa Toma matus.

«Nemēģini to atkārtot,» Džiks elsoja. Un mazajam vīrietim ar plakano seju viņš uzsauca: «Noliec to!»

Toms atvilka elpu, un viņš būtu varējis sākt kliegt, ja nebūtu ieraudzījis to, ko vīrietis ar plakano seju paslēpa zem mēteļa, un tas Tomu tā sabiedēja, ka viņš vairs nedomāja par kliegšanu. Vīrietis bija pabāzis revolveri zem mēteļa. Tas bija smags, zils ierocis ar strupu stobru. Toms nekad nebija iedomājies, ka viņš varētu kādreiz satikt cilvēku, kas izvilktu šaujamo rīku, vai nēsātu to sev klāt. Viņš sajuta lielu, smagu aukstumu savās iekšās. Viņš priecājās galu galā, ka tētiņš nebija klāt. Varbūt, ka tētiņš būtu mēģinājis cīnīties ar šiem vīriem, kas nozaga Saltiju, un viņš būtu nogalināts. Toms bija priecīgs, ka viņš bija tikai zēns. Bija labāk, kad plēš matus, nekā kad nogalina.

Toms atnesa klūdziņu grozu pastbaložu pārvadāšanai un caurulīti ziņu ievietošanai. Kad viņš bija ielicis Saltiju groziņā, Džiks prasīja: «Un kad putns atlaižas, kā tu noķer viņu?»

«Viņi ir apmācīti ieiet šais lamatu būros uz jumta. Viņi var ieiet, bet nevar tikt ārā. Tur ir kāpnes iekšpusē, lai viņus atbrīvotu,» Toms skaidroja. «Es parādīšu jums ar Saltiju, kā to dara.» Ja tik viņš varētu atbrīvot Saltiju. —

«Parādi mums ar kādu citu putnu,» Džiks teica.

Otrs vīrs, Lūkas, ierūcās: «Ko nu niekojies.»

«Es gribu redzēt to,» Džiks atbildēja. «Mēs nedrīkstam paklupt šinī lietā.»

Viņi iegāja mājbaložu nodalījumā. Tomam vajadzēja lietot tīklu, lai noķertu

putnu, jo baložus uztrauca kliedzieni un vīriešu skraidīšana. Viņš iznesa putnu ārā un svieda gaisā. Balodis riņķoja pār pagalmu un atgriezās pie lamatu būŗu durvīm. Viņš iegāja iekšā augšā pa kāpnēm un atbrīvoja balodi.

Vīrieši paņēma groziņu ar Saltiju auto. Toms klusi skaitīja numuru 73 A 722. Viņš zināja, ka blēži arvien lietoja svešas atļaujas plāksnes vai zagtus spēkratus, bet viņš darīja visu, ko varēja. Tikko zagļi būs aizbraukuši, Toms piezvanīs šerifam. —

«Brauc nu, Veser,» Džiks teica vedējam, novietodams groziņu uz priekšējā sēdēkļa. «Tagad uzbiksti sevi un esi uzmanīgs.»

«Tu runā sasodīti pareizi,» Veseris kurnēja. «Tev taisnība, es būšu uzmanīgs.» Viņš sāka braukt. Džiks un Lūkas palika. Toms nesaprata to. Vīrieši ieveda Tomu priekšistabā un lika nosēsties uz dīvana. Viņi abi soļoja pa istabu; radio klusu spēlēja. Reiz, kad Toms piecēlās, Lūkas stingri atgrūda viņu uz dīvana. Lūkas staigāja nervoziem, nepacietīgiem soļiem un aizdedzināja vienu cigareti pēc otras. Garais Džiks slīdēja pa telpu gludām, kaķim līdzīgām kustībām. Toms sajuta lielu kamolu kaklā. Ko tad viņš bija darījis, lai ar viņu tā apietos. Un viņam bija neizsakāmas bailes. Ko tie vīrieši bija nolēmuši darīt? Kāpēc viņi nebija aizbraukuši, kad bija nozaguši balodi? Lūkas nemitīgi skatījās savā rokas pulkstenī. Neraugoties uz Lūkasa šaujamo ieroci, Toms baidījās vairāk no lielā, gludā Džika. Jo biežāk Toms skatījās uz Džiku, jo nekrietnāks viņš izlikās. Nevis nekrietns un rupjš, bet nekrietns un gluds, kas bija vēl sliktāk. Rīta cēliens bija pagājis. Ap pusdienas laiku ieskanējās tālrunis.

Lūkas pietrūkās kājās, bet Džiks tikai ātri pagriezās, ar slīdošu kustību. Viņš teica: «Hallo... jā,» tad brīdi klausījās un izslēdza. Pirmo reizi Toms redzēja viņu smaidām. Bija kaut kas nedabīgs un nelīksms šī lielā vīra smaidā; tas nobaidīja Tomu vēl vairāk.

«Nu?» mazais Lūkas jautāja uzbudināts.

«Viss kārtībā,» Džiks smaidīja.

«Labi, bet kas vainas?»

«Lielais vīrs pagriezās pret Tomu uz dīvana. «Cik ātri balodis lido, dēls?»

Toms iesāka: «Es nez —» un tad teica ātri, jo lielais vīrs sāka tuvoties viņam: «Piecdesmit līdz simt kilometrus stundā skaidrā dienā.»

«Un ja migla?»

«Tad ilgāk. Baloži lido, kamēr redz zīmes.»

«Varētu būt mazliet ilgāk, jo pilsētā bija migla,» Džiks prātoja. «Bet tomēr nebūs ilgi. Mēs neesam tālāk par sešdesmit, septiņdesmit kilometriem no pilsētas. Bet..?»

Džiks apklusa un aizslīdēja pie radio aparāta, pagrieza to mazliet skaļāk.

Kāda balss teica: «... uz policijas pieprasījumu pārtraucam programu. Nupat palaists kāds mājas balodis San Francisko pilsētā, kas nes lielu skaitu pastmarku ar augstu vērtību. Policija uzaicina ikvienu seši simti kilometru apkārtnē uzraudzīt šo putnu. Rūpīgi atzīmēt virzienu vai gala mērķi un tūliņ ziņot policijai. Atlīdzību pieci tūkstoši dolaru apmērā izmaksās par informaciju, kas novedīs pie putna īpašnieka apcietināšanas.»

Toma sirds strauji pukstēja. Atlīdzība par putna īpašnieku! Tas bija slikti. Tētiņš nokļūs cietumā.

«Policija dod padomu ikvienam nemēģināt aizturēt putna īpašniekus,» radio ziņoja tālāk. «Markas, kuŗas putns patlaban nes, ir izpērkamas naudā, ko maksā Larkmaunts par Rembranta portrejas atdošanu. Larkmaunts ir saņēmis vēstuli, kas saturēja no orīģināla nogrieztu portrejas gabaliņu. Turpat paziņots, lai viņš paņemtu zināmas markas no savas slavenās kollekcijas, kas nodotas uzglabāšanā. Beidzot piedraudēts sadedzināt portreju pelnos, ja viņš nepaklausītu. Larkmaunta kungs paklausījis, un priekš dažām minūtēm paziņots, lai viņš nogādā markas kādā tukšā namā noteiktā ielā, ievietotu tās caurulītē, kas balodim pie kājas, un lai palaiž putnu vaļā.

Balodis tagad atrodas ceļā, un policija lūdz visu līdzdarbību viņa uzmeklēšanai. Policija vēlreiz brīdina nemēģināt aizturēt īpašniekus. Šie ļaudis ir slepkavas, un viņi šaus, ja tas būs nepieciešams.»

Sākās atkal muzika. «Slepkavas!» Lūkas bēdājās. «Es gribētu zināt, vai tas dārznieks ir miris, kuŗu es sašāvu?»

«Viņš nomira pagājušo nakti,» Džiks teica vienaldzīgi. «Tev vajadzētu iemācīties, kā lasīt laikrakstus, Lūkas.»

«Tā ir slepkavība! Tā taču ir īsta slepkavība!»

Džiks paraustīja plecus. «Kas tur. Tu esi darījis tādas lietas agrāk mazāku iemeslu dēļ!»

«Ko nozīmē es? Mēs visi esam tanī lietā!»

«Lūkas,» Džiks mierināja. «Izskrien ārā un paskaties, vai putns ir atpakaļ. Tas mazinās tavu uztraukumu.»

«Sasodītais Larkmaunts!» Lūkas rūca. «Sasodīts! Mēs teicām viņam, kas notiks ar viņa gleznu, ja viņš ko čīkstēs policijai! Es ņemšu uguni, izdedzināšu gleznai seju un nosūtīšu uz kuģi atpakaļ! Kāpēc šis utainis aicināja policiju, ja gribēja dabūt atpakaļ gleznu? Tagad ikviens meklē putnu!»

Džiks smaidīja savu parasto smaidu. «Larkmaunts mīl arī savas markas. Lūk, kāpēc viņš aicina policistus. Kas gan nesauktu policiju, ja viņam draudētu atņemt dažas markas, par kurām ģeķi dārgi samaksās un nekā nejautās? Lai velns rauj, Lūkas? Iedomājies tikai, ka vesels miljons ļaužu tagad vēro debesis un telefonē policijai katrreiz, kad ierauga kādu zvirbuli lidojam pār kokiem. Mums nav ko uztraukties. Ļaudis ziņos par putnu visās malu malās.»

«Man nepatīk šī lieta,» Lūkas kurnēja. «Tā ir pārāk sarežģīta. Mēs paķampām to sasodīto gleznu, bet mums tā neder, jo tā ir pārāk karsta. Mēs negribam to, mēs gribam markas, kuŗas nevaram citā ceļā iegūt. Man nepatīk šī lieta. Kad es daru darbu, man vajadzīga alga tūliņ uz vietas.»

«Jūs nedrīkstat to» — Toms kliedza

Džiks smaidīja. «Tāpēc jau tu arī biji tikai vērdiņa blēdis, pirms tu man pievienojies. Kā būtu, ja mēs mēģinātu iekasēt naudu šo marku vietā. Ko mēs būtu ieguvuši? Karstu naudu. Ikvienai bankai visā zemē ir skaitļu rindu saraksts. Tā kā tagad, šādā ceļā mēs nodosim šīs markas zagtu mantu uzpircējam un dabūsim jauku naudu, ko varam vicināt ikvienam policistam acu priekšā. Un droši šis uzpircējs pārdod markas kādam bagātam ākstam, kas ir traks, cik traks tāds vīrs var būt, un kas ir pārāk bagāts un labi pazīstams, lai varētu jebkad krist aizdomas uz viņu. Un tev nepatīk, tā lieta! Cik gan ellei vajadzētu būt saldai, lai tev patiktu? Ej ārā un

paskaties, vai balodis atgriezies, un turi muti.»

«Man nepatīk tā lieta», Lūkas murmināja pie sevis. «Ja Larkmaunts gribēja savu gleznu dabūt atpakaļ, kāpēc viņam vajadzēja saukt policiju? Man nepatīk tā lieta —»

«Turi žaunas, Lūkas.»

Lūkas izgāja, murmināmdams pie sevis.

Toms, sēdēdams uz dīvana, jutās arvien sliktāk. Viņš zināja tagad, kas šie ļaudis bija. Viņš būtu iedomājies, ka viņi ir varoņi, dzirdēdams tikai par zagto gleznu un atšaudīšanos. Bet tagad viņš uzņēma to lietu citādi. Dārznieks, kuŗu viņi bija sašāvuši, bija miris. Viņš bija nevainīgs cilvēks, līdzīgs tētiņam — vai viņam pašam, Tomam. Šie ļaudis nebija varoņi. Lūkas pat bija nāvīgi nobijies pašreiz. Viņš sašāva dārznieku tāpēc, ka viņam bija bailes. Džiks bija tikai pāraudzis lielībnieks un kauslis; kaut kas līdzīgs viltīgiem zēniem, kas ir tik jauki acu priekšā un tad met akmeni mugurā un aizskrien. Viņš ir līdzīgs piena puikam Toma skolā, kas vienmēr labi ģērbās un labi smaržoja un laipns acu priekšā. Švauksts, kas var izlamāt citus no savām durvīm un aizbildināties rītu, ka viņš tikai aušojies.

«Lūk, dēls,» Džiks teica savā laipni maigā veidā. «Es teicu, ka tu dabūsi piecus dolarus, un tā paliek. Un ja tu būsi prātīgs, tu neteiksi nekā vecajam, kas noticis. Saprati? Ja policija izdibinās, kam pieder tas balodis, tavu tēvu ieliks cietumā. Tu dzirdēji, ko ziņoja pa radio.»

Toms iešņukstējās un neteica nekā.

Lūkas ienāca. «Nekādas zīmes.» Vīrieši sāka atkal staigāt pa istabu. Pēc brīža Lūkas apstājās, viņa mazās acis plakanajā sejā vēroja Tomu. Toms mēģināja ieķepuroties spilvenos.

«Kas būs ar viņu?» Lūkas pameta roku uz Tomu. «Viņš ir diezgan liels, lai izstāstītu.»

Te atkal parādījās Lūkasa bailes, un tās izbiedēja Tomu vēl vairāk.

«Es domāju, ka nē,» Džiks teica.

«Apsver labi, Džik. Slepkavība ir jau šā vai tā, tad kāda velna dēļ nē? Un šis zēns ir diezgan liels, lai zinātu pārāk daudz.»

«Labi, es vēl pārdomāšu to,» Džiks piekrita.

Vīrieši, likās, soļoja stundām ilgi pa telpu. Toms trīcēja dīvanā.

«Te nāk Veseris,» Džiks beidzot teica no loga. Lūkas bija tikko izdarījis otru gājienu uz laidaru un nebija atradis putnu. Toms izgāja ārā kopā ar abiem vīriešiem, kad auto iebrauca pagalmā.

«Nu, laiks bēgt,» Veseris teica no auto.

Džiks paraustīja plecus. «Putns nav vēl atpakaļ. Man liekas, ka pilsētā ir migla.»

Trīs rievas parādījās Vesera sārtajā pierē.

«Migla? Pilsēta bija skaidra kā zvaniņš tai laikā, kad es atgriezos. Es vēroju māju no uzkalniņa, kad viņi palaida balodi, tas riņķoja augšup un aizdrāzās kā bite. Kāpēc tas nav še? Tam vajadzēja ierasties pusstundu pirms manis.»

Toms sāka skriet. Džika roka viņa matos aizturēja zēnu. Toms saprata, ka viņš izdarījis visu aplam. Saltijs neatgriezīsies. Mājbaloža mājas ir tā vieta, kur viņš ir izšķīlies, neatkarīgi no svešumā pavadītā laika. Tāpēc jau arī Toms bija centies palaist Saltiju, kad svešnieki pieprasīja, lai parādot, kā balodis atgriežas slazda būrī. Kad viņu palaida pilsētā ar markām, Saltijs, protams, bija devies tieši uz Džeksona māju Kolmās. Tētiņš ciemojās tur. Tētiņš un Džeksons būs pazinuši Saltiju. Tētiņš būs atradis markas, un tagad viņš būs iejaukts šinī lietā. Tētiņš ir Saltija īpašnieks, un par īpašnieku izsolīts atlīdzinājums.

Džiks turēja savu roku Toma matos un vilka Toma seju uz zemi. «Tur taču nebija nekādu pārpratumu ar putnu, ko tu mums iedevi, vai ne tā, dēls?»

Lūkas bija izvilcis savu revolveru no svārka apakšas.

«Pagaidi mirkli, Lūkas,» Džiks teica. Un Tomam: «Kā bija ar to putnu, dēls? Kāpēc viņš nav atpakaļ?»

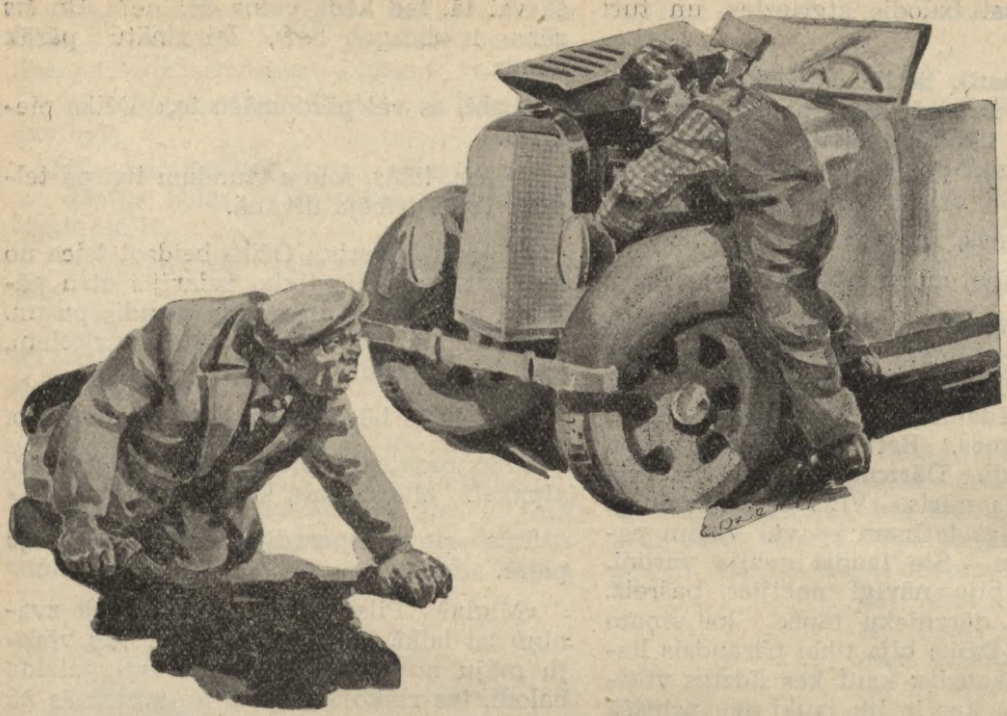

Toms sāka kapāt ar cirvīti vadus. Viņš zināja, ka bojājums apturēs auto

«Ak, liec viņu mierā,» Veseris teica. «Viņš tur nevar nekā darīt. Mēs zinām, ka putns atgriezīsies. Es redzēju viņu te no auto, kamēr jūs pārbaudījāt viņu. Es redzēju, ka viņš uzlidoja gaisā un tad atgriezdamies ielaidās slazdu būrī.»

«Tas nebija tas putns, kuŗu mēs paņēmām,» Džiks teica. «Mēs nepavisam neizmēģinājām to, kuŗu paņēmām.»

«Kā, jūs neizmēģinājāt? Visi svētie! Ja nu baloža dzimtene nav še —! Tik daudz es zinu par baložiem! Ja tas balodis nav dzimis še —»

«Kas tev padomā, Veser?» Džiks prasīja savā maigi cietajā balsī, un Toms zināja, ka viss pagalam, ka Lūkas verdziski nobijies un turēja uguns ieroci rokā; Toms zināja, ka tikko Veseris būs beidzis savus paskaidrojumus par baložu parašām, Džiks teiks Lūkasam nošaut viņu. Toms zināja, ka viņš visu bija izdarījis aplam, un viņš zināja, ka nu būs jāmirst. Tas ir viss, ko viņš zināja. Ne par ko citu viņš nevarēja domāt. Lūkas ložņāja tur nobijies ar savu ieroci, viņa lūpas kustējās plakanajā sejā.

«Kā tad, katrs balodis atgriežas....» iesāka Veseris.

«Tur viņš ir!» Džiks sauca. Tā bija pirmā reize, kad viņš pacēla savu balsi. «Tur viņš ir!»

Toms nesaprata. Kāds zils balodis riņķoja virs laidara. Viņš nosēdās un gāja lamatu būrī uz jumta. Vīrieši skrēja turp, atstājot Tomu. Toms nekā nesaprata. Saltijs nebūtu atgriezies. Viņš būtu devies pie Džeksona Kolmās. Toms skrēja mājā pie tāļruņa un sauca: «Policiju! Policiju! Policiju!» Viņš izskrēja atkal ārā, metās atpakaļ iekšā un paķēra cirvīti pie virtuves durvīm. Viņš drāžās pie zaļā auto. Viņam vajadzēja aizturēt zagļus. Auto vāks pacēlās kā liela mute; tas bija tāds pats auto, kāds piederēja tētiņam. Toms uzkāpa uz priekšējā bufera, uzvilka augšā vāku un sāka kapāt ar cirvīti vadus. Viņš zināja, ka bojājums apturēs auto.

Paklusa skaņa, itkā kas plīstu; pēkšņi parādījās caurums paceltajā vākā un tad šāviena troksnis, viss vienā īsā sekundē. Sekoja bļāviens. Toms drāzās uz māju.

Jauns šāviens, un tad vairāki no vietas. Toms pameta skatu uz Lūkasu — tas līdzdams tuvojās ar ieroci rokā. Lūkas šāva no bailēm. Toms ieskrēja mājā un tad nezināja, kur palikt. Viņš devās priekšistabā un līda aiz dīvana. Tur viņš gulēja un trīcēja. Atskanēja vairāki šāvieni un kāju troksnis, ļaudis skrēja mājā iekšā. Durvis vērās vaļā un ciet. Kājas mīņāja koka grīdu. Toms zināja, ka viņu drīz atradīs. Atradīs un nošaus. Viņš tupēja trīcēdams.

«Tom! Tom, zēn? Kur tu esi, Tom? Vai esi sveiks un vesels, Tom?»

Balss turpināja saukt, bet Toms bija tā pārsteigts, ka tūliņ neatbildēja. Tā bija tētiņa balss.

Vesels pulciņš ļaužu bija ap viņu. Daži bija ģērbušies policistu tērpā. Visi turēja rokās ieročus. Toms varēja tikai skaļā balsī raudāt kādu brīdi. Viņš nevarēja vairs valdīties. Viņš nebija raudājis, kad iedomājās, ka viņu nogalinās, bet nevarēja savaldīties tagad.

«Cik dārgi jūs vērtējat šo zēnu?» viens no policistiem teica. Tas bija brašs ārējā dienesta policists.

Tētiņš pamāja uz Tomu un atbildēja policistam: «Miljonu skaidrā naudā, un jūs varat ņemt viņu līdz, kaptein.»

«Maza cena,» policists teica. «Nudien, tas ir smalkākais ķēriens, kādu esmu pieredzējis. Zēns zināja, ka balodis lidos tieši uz Džeksona mājām, kur jūs viesojaties, un ka jūs redzēsit markas un sauksit policiju. Tad, kad mēs bijām ielenkuši šo vietu un jūs palaidāt balodi, zinādami, ka tas lidos šurp, jo tas bija jūsējais kādreiz Džeksonam pārdotais balodis — lai mani pakaļ, lai es izputu še uz vietas, ja tas zēns, ieraudzījis šo balodi, nav mēģinājis sabojāt viņu auto. Un to viņš arī izdarīja. Klau, tā cena ir zema. Ja man būtu tas miljons, es ņemtu zēnu līdz tūliņ uz vietas.»

Toms mēģināja izskaidrot, ka viņš nebūt nebija iepriekš apsvēris lietu tādā virzienā. Auto viņš bija sapostījis pēc ziņojuma policijai un bija cerējis, ka policija ieradīsies tai brīdī, kad ļaundari vēl nebūs paspējuši nozust, un tādā ceļā pasargās tētiņu no aizdomām.

Bet Toms nespēja labi izskaidrot šo lietu, un tētiņš teica: «Lai paliek, Tom. Tagad viss kārtībā.»

Atskanēja sirena; piebrauca liels auto, un policisti nesa Lūkasu un Veseru iekšā. Džiks varēja iet pats. Viņa rokas bija ieslēgtas dzelzīs.

«Uz priekšu,» policists uzsauca Džiksam. «Uz priekšu, žurka. Es nevaru saprast, kāpēc jūs, putnu biedekļi, nemācaties savu amatu. Bet ja jūs to darītu, mūsu uzdevums kļūtu vēl grūtāks.»

«Iemācīties savu amatu — elle un visi velni! Ja nebūtu šī zēna —»

«Nieki,» vīrs teica. «Jūs, lielie gudrinieki, krītat man uz nerviem. Jūs pat nezinājāt, ka tā glezna, ko jūs nozagāt Larkmauntam, bija tikai atdarinājums. Viņš neatstāj oriģinālu tādās vietās, kur pāris neliešu ar ieroci un cirvi var sagrābt to. Protams, mēs neizpaudām to, nogaidot jūsu spēli. Un jūs nebūtu zinājuši, ka markas, kuŗas mēs ielikām baloža kājas caurulītē, ir tādas, ko bērni pērk simtiem. Un jums nebija nekādas jēgas par baložiem. Dažreiz es brīnos, kāpēc gan jūsu starpā neatgadās kāds patiesi gudrs blēdis. Tā būtu īsta revolucija zagļu amatā!»

«Nemēģiniet sagrozīt īstenību,» Džiks rūca. «Ja tas Rembrants ir atdarinājums, kāpēc tad izsolīts atlīdzinājums?»

«Uz priekšu,» policists mudināja. «Atlīdzība ir izsolīta par dārznieka noslepkavošanu.»

Reportieri runāja ar Tomu, un nākošā rītā viņa uzņēmums bija avīzēs; tur bija arī lieli virsraksti: «11 gadu vecs zēns pieveic laupītājus!» Bet viss bija it kā neīsts Tomam. Viņam likās, ka laikraksti ziņoja par kādu citu zēnu. Ļaudis avīzēs bija līdzīgi kino aktieriem. Pat atlīdzības nauda nenozīmēja neko daudz. To aiznesa tieši uz banku.

Svarīgāks Tomam bija nākošās sestdienas rīts. Tētiņš veda balodēnus uz tirgu, un viņš teica: «Nāc, māt. Toms var viens pats rīkoties pa māju, kāmēr būsim projām.» —

Svinēsim latviskus Jāņus

R. BANKA

Līgojiet nu, ļautiņi,
Nu būs drīz Jāņa diena:
Šī dieniņa, rīt dieniņa,
Parīt pati Jāņa diena.

T. dz.

Tuvojas Jāņa diena, šie skaistākie un jautrākie svētki gadā, kuŗus mēdz dēvēt arī par Līgo svētkiem. Tad ziedonis pašā pilnībā, sējas darbi nobeigti, un saule stāv visaugstāk un silda zemi vissiltāk.

Senie latvieši Jāņa dienu pratuši cienīgi nosvinēt. Par to liecina daudzās latvju tautas dziesmas, teikas un pasakas, kas veltītas šai dienai.

Jāņos latviešu ciltis mēdza pulcēties kalnos un tur svinēt svētkus. Kalnos dedzināja ugunis, priecājās, gāja rotaļās un skandināja tautas dziesmas. Apdziedāja un daudzināja netikai pašu Jāni, Jāņa māti, puišus un meitas, bet aplīgoti nepalika arī lopi, sētas, dārzi, tīrumi un citas vietas. Dziesmas pauda tautas prieku. Dziesmās izpaudās tas, kas slēpās tautas dvēseles dziļumos. Svētkiem bija liela nozīme: tur sastapās apkārtējie latvieši, mācījās viens otru tuvāk pazīt un savstarpīgi saprasties, mācījās just savu vienību un savstarpējās saites.

Tā tas bija senāk, un tā tam jābūt arī tagad. Tagad, kad daudzām jo daudzām tautām, kaŗa vētrās postītām, jāaizmirst visi prieki, senas tradicijas un svētku svinēšana, un vēl jo vairāk — daudziem šo tautu locekļiem jāatstāj dzimtā zeme un daudziem jālej asinis un sviedri par tautas brīvību un taisnību — mēs, latviešu tauta, varam būt laimīga, jo esam brīvi un neatkarīgi, pasargāti no kaŗa briesmām. Mūs vēl vieno latviskā apziņa un latviskie tikumi. Mūsu pienākums ir vēl jo svētākas turēt un izkopt mūsu senču tradicijas.

Mūsu tautas Vadonis **Kārlis Ulmanis** saka: «Vēsture māca ticēt tautas misijai. Jo siltāk un straujāk mūsu sirdis pukstēs, kad mēs domās un vārdos kavēsimies pie jautājumiem, kuŗi saistīti ar mūsu tautu, zemi, valsti, jo spējīgāki mēs būsim pildīt savus pienākumus un veikt savus uzdevumus.

Palīdzēt un veicināt mums viņu iemīlēt varēs apstāklis, ka mēs jo labāk, jo dziļāk, jo patiesāk un īstāk būsim iepazinušies ar mūsu zemi, ar mūsu tautu, ar mūsu valsti tagadnē un arī pagājušos laikos, senatnē. Visi tie, kas jau strādā darbu, tie, kas aug nākotnes darbam, jo labāk būs sagatavoti visu izprast, kas arī nākotnē būs darāms un kā tas būs darāms, zinādami un būdami spējīgi pārredzēt to, kas ir senāk bijis.»

Tāpēc, latviešu jaunatne, mazpulku meitenes un zēni, centīsimies izprast pagātnes notikumus un seno tradiciju nacionālo nozīmi! Celsim gaismā skaistās Jāņa dienas parašas un tālāk tās izkopsim. Pulcēsimies atkal visi kopā vienā lielā kopējā saimē patiesā priekā un draudzībā svinēt latviskus Jāņus. Augstu gaisos pacelsim mirdzošās ugunis, un liksim skaņi jo skaņi pāri mežu galiem skanēt latvju dziesmām.

Ikviens mūsu zemes skatītājs un vērotājs šo svētku vēsturiskajā brīdī tad jutīs, ka «ir kāda tauta, kādi ļaudis, kuŗus var saukt par laimīgiem, jo viņi tik dziļi prot dziesmās un priekā saplūst kopā ar dabas visvareno dzīvības spēku, ar to spēku, kas padara savā priekšā mūs reizē mazus un pazemīgus, bet arī stiprus garā un nesalaužamus, jo arī mēs jūtamies daļiņa no šī mūžības spēka.»

Par gadskārtu Jānīts nāca ...

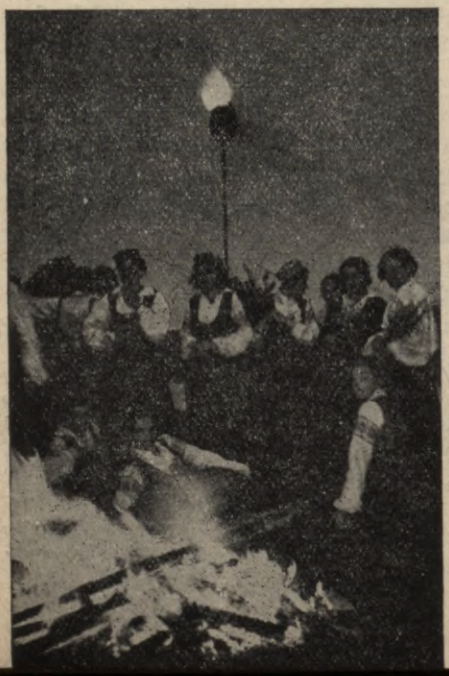

Piena nozīme uzturā

FR. ĶERSELIS

Slaukšanas sacensībās mazpulku dalībnieki mācās iegūt vairāk un tīrāku pienu

Ja piens ir visā pasaulē sev iekaŗojis jo cienīgu stāvokli, tas izskaidrojams ar to, ka piens, vispirms, ir no dabas lemts kā nepieciešams uztura līdzeklis zīdītāju dzīvnieku mazuļiem, bet, otrkārt, pienu ir iespējams kā izejvielu izlietot daudz un dažādu cilvēku uzturam noderīgu produktu un rūpniecības ražojumu izgatavošanai.

Lietojiet vairāk piena, jo pienā slēpjas tautas spēks un veselība! Šādi uzsaukumi piena patērētājiem atskan visās piensaimniecības zemēs, un ja prasām, kāpēc tas tā, tad atbilde ir šāda:

1. Cilvēkam ar visu savu dzīvi un uzturu ir jātuvojas dabai, no kuŗas tas pēdējā laikā par daudz attālinājies.

2. Daudz piena, piena produktu un piena ēdienu jālieto tāpēc, ka tie ir visdabiskākie un veselīgākie uztura līdzekļi.

3. Piens un piena produkti ir, salīdzinot ar citiem pārtikas līdzekļiem, vislētākie.

4. Piens ir ļoti vispusīgs barības līdzeklis.

5. Piena vietu nedrīkst ieņemt dažādi surogoti, kā: kafija, tēja, kakao un citi, kas cilvēka organismam vairāk kaitē, nekā labu dara, un par kuŗiem mēs šinī laikmetā nekādā ziņā nedrīkstam savu naudu aizplūdināt uz ārzemēm.

6. Lietodami uzturā vairāk piena, patērētāji reizē ar to pabalsta arī lauksaimniecību, kas ir katras valsts pamats.

Tagad apskatīsim pienu no dzejiskās un reizē ar to arī tuvāk no lietderības puses.

Par piena patēriņu mums ir šādas jaukas vārsmas:

1) Kad mazulis šai pasaulē pirmo reiz ar **kājiņām speŗas,**
tam tūdaļ arī mutīte pēc pieniņa vaļā **veŗas.**
2) Ja no šūpļa līdz vecumam ikdienas **baudīsi pienu,**
tad būsi vesels un dzīves priecīgs arvienu.
3) Katrā maltītē krūzīte piena un rieciens **rupjas maizes,**
dara vaigus sārtus un aizdzen visas raizes.
4) Labi un lēti tu pārtiksi,
ja piena daudz vairāk tu lietosi.

Visu šo kopā saņemot un apsveŗot, ir jāsaka:

1. Piens ir mūsu mazuļiem no dabas lemta barība, ar kuŗu tie baŗojas, līdz organisms sāk piemēroties arī citai barībai. Pienu tāpēc arī sauc par b a l t ā m a s i n ī m. Kas mazam bērnam ir noderīgs,

Laipni un saudzīgi apejoties ar dzīvniekiem, tos var pieradināt arī neparastiem darbiem

tas lielākiem — augošiem bērniem noder ne mazāk, bet gan daudz lielākos apmēros. No kurienes gan lai bērni ņem atpakaļ to enerģiju, kuŗu tie tik bagātīgi izšķiež, sevišķi skolas laikā. Piens, šis dzīvais šķidrums ar dažādiem vitaminiem, ir tas enerģijas avots, pie kuŗa bērniem jāatspirdzinās un jāsmeļ jauni spēki. Mērens sports, piemērots bērnu spēkiem, bet atpūtas laikā krūzīte piena, ir labākie līdzekļi, kā stiprināt veselību un iegūt enerģiju skolas darbam. Un ko gan vēl labāku kā pienu varētu ieteikt mūsu sportistiem!

2. Lieli cilvēki ir arī tikai lieli bērni, un vai vecus cilvēkus arī atkal nesauc par bērniem? Piens ir nepieciešams kā jauniem, tā veciem, kā veseliem, tā slimiem. Visiem piens izrāda savas brīnišķīgās spējas, bet tā ir jālieto daudz, daudz vairāk kā līdz šim. Pienam ir jābūt mūsu nākamo paaudžu spēka un veselības avotam! Tagad mēs patērējam pilsētās, caurmērā uz iedzīvotāja skaitot, tikai apm. 1/4 litra piena dienā, kas ir pārāk maz.

3. Piens ir ļoti vispusīgs barības līdzeklis, jo tas satur visas vajadzīgās vielas cilvēka ķermeņa uzturam. Pilsētu iedzīvotāji, sevišķi ziemā, kad trūkst augļu un sakņu, ēd pārāk vienpusīgu barību, ar kuŗu tie ķermeni tikai nevajadzīgi apgrūtina. Ēdot mazāk gaļas, bet vairāk piena barības dažādos veidos, iztiksim daudz lētāk un labāk. Recepšu dažādiem piena dzērieniem un ēdieniem ir ļoti daudz, un mūsu jauno, izglītoto saimnieču uzdevums ir laist tās klajā un visos kursos propagandēt.

Piena barības vērtību lai raksturo vislabāk šādi skaitļi:

1 litrs laba piena, pēc kalorijām skaitot, ir līdzīgs 400 g liellopu gaļas, vai 8 vidējām olām. Viens litrs piena satur 40 g piena tauku un 50 g piena cukura. Bez tam, viena litra piena olbaltums ir līdzīgs vienai parastai kotletei. Beidzot vēl vienā litrā piena ir 8 g minerālvielu, no kuŗām 1/4 ir fosforskābes un 1/4 kaļķa. Tik daudzpusīgas ir piena sastāvdaļas! Tad vēl arī jāievēro, ka piena sastāvdaļas cilvēka ķermenis daudz vieglāk uzņem un izmanto, nekā daudz citas vielas, kuŗas lietodami, sevi tikai nevajadzīgi apgrūtinām. Un kur tad vēl jau minētie vitamini, bez kuŗiem cilvēkam pavisam nav iespējams iztikt un kuŗi pienā bagātīgi sastopami, sevišķi vasarā. Saule rada stādos vitaminus, bet vitamini no barības pāriet pienā. Saules labvēlīgo ietekmi katrs jūt. Lietodami vairāk piena, jūs šo ietekmi tikai stiprināsiet un līdz ar pienu, šo dzīvo šķidrumu, kuŗā saule ielikusi tik daudz dzīvības, arī katrs uzņem daļu no tās. Tad stiprināsies nervi un zudīs nogurums un apnikums. Mūsu visu sauksme lai būtu: «Vairāk saules, vairāk piena!»

Beidzot minēšu vēl kādus piemērus par piena brīnišķām spējām.

Kādā Anglijas skolas internātā sadalīja bērnus 2 grupās, no kuŗām vienai deva barību bez piena, bet otrai uz katra bērna pie citas barības arī vēl 568 g piena. Bērni bija 7—11 gadu vecumā. Pēc 12 mēnešiem 60 bērni, kas piena nedabūja, bija pastiepušies gaŗumā caurm. katrs par 1,84 collām, un svara pieaugums bija caurm. 3,85 angļu mārciņas uz bērna. Otrās grupas bērni, kas dabūja pienu, bija caurm. gaŗumā pieauguši katrs par 2,63 collām, un svara pieaugums bija caurm. 6,98 angļu mārc. uz bērna. Kā redzams, starpība par labu pienam bija liela. Skolotāji apgalvoja, ka bērni, kas dabūjuši piena piedevas, esot kļuvuši daudz darbīgāki un apķērīgāki, nekā tas bijis agrāk, kurpretim otrās grupas bērni (bez piena) tapuši kūtrāki un neuzmanīgāki. Līdzīgi izmēģinājumi Anglijā ir izdarīti arī ar kareivjiem, pie kam izrādījās, ka kareivji, kas dabūjuši pienu, bija soļošanā daudz izturīgāki un nepagura tik ātri, kā tie, kas piena nedabūja.

Jo spilgts izmēģinājums par labu pienam ir izdarīts Amerikā. Lai rādītu tautai, kāds spēks ir pienam un lai ar to veicinātu piena patēriņu, sasēdināja kādā dzelzceļa vilcienā tikai bērnus, un lokomotīvi kurināja nevis ar oglēm, bet ar piena pulveri. Ar šo vilcienu nobrauca 60 kilometrus līdz otrai tuvākai pilsētai un atpakaļ. Gala iznākums bija tas, ka ne tikai abās pilsētās piena patēriņš sāka ļoti stipri celties, bet cēlās arī visās Amerikas Savienotās valstīs.

Laiks pārbaudīt ūdens labumu saimniecībās

Dr. J. A. VĪTOLS, LLK mazpulku veselības kopšanas inspektors

Ūdenim ir ļoti svarīga nozīme visā mūsu dzīvē. Bez ūdens nevar iztikt neviena dzīva būtne. Mūsu ķermenis sastāv no 60% ūdens. Pieaudzis cilvēks zaudē no tā caur nierēm, plaušām un ādu caurmērā 3 litrus dienā. Ūdens ir visu barības vielu šķīdinātājs, barības vielu piegādātājs šūniņām un izlietotas barības atkritumu novadītājs izvadorganos. Tāpat grūti iedomāties, kā mēs uzturētu tīrību, ja nebūtu ūdens. Aprēķināts, ka visām vajadzībām ikvienam cilvēkam jāizlieto apm. 50—60 litru ūdens dienā. Kā redzams, ūdenim ir liela nozīme mūsu dzīvē, un tāpēc ūdens apgādes jautājumam mums jāveltī vislielākā uzmanība.

Higiena uzstāda labam ūdenim šādas prasības:

1) ūdenim jābūt garšīgam,
2) ūdens nedrīkst būt ciets,
3) ūdenim jābūt pietiekamā vairumā un
4) ūdens nedrīkst saturēt cilvēku veselībai kaitīgas vielas un slimību dīgļus.

Ūdens labumu pa daļai noteic avots, no kura mēs to ņemam. Avoti ir dažādi. Mēs atšķiram virsmas ūdeni, kas piegādājams no upēm, ezeriem vai ar lietu un sniegu. Šie ūdeņi ir mīksti un apmierina arī trešo higienas prasību. Bet nevar teikt, ka tie būtu garšīgi, un nekādā ziņā tie nav brīvi no visādiem dīgļiem un bieži kaitīgām vielām. Mīkstam ūdenim ir liela priekšrocība saimnieciskā laukā, ko katrs būs novērojis veļu mazgājot: veļa kļūst mīkstāka, baltāka un mazgāšanai vajaga mazāk ziepju.

Ezeros un upēs saplūst lielāko tiesu sīku strautiņu ūdeņi, kas noskalojuši virsējos netīros zemes slāņus. Tie ir atklāti ūdens avoti, kur vējš un lietus sanes arī putekļus un dažādus dīgļus. Jāpiebilst, ka daba tomēr gādājusi, lai šie ūdeņi nepārvērstos par atklātām pūstošu vielu tvertnēm. Pirmkārt, smagākie putekļi un samestie priekšmeti ar laiku nosēžas; otrkārt — ar dažādu dīgļu iedarbību visas ūdenī iekļuvušās organiskās vielas pārvēršas ūdenī šķīstošās gāzēs un sāļos; treškārt, organiskās vielas apēd zivis un citi ūdens organismi; ceturtkārt, gaisa skābeklis rada organisko vielu sairšanu, un piektkārt, saules stari un izklaidētā dienas gaisma iznīcina dīgļus. Visas šīs parādības veicina tā saucamo ūdens paštīrīšanās procesu. Novērots, ka upēs, kur straume lēna, šis process norit pēc ūdens aiztecēšanas 25 km atstatumā no netīrumu iekļūšanas vietas.

Mēs atšķiram gruntsūdeni, kas piegādājams no akām un kas iztek no zemes dziļākiem slāņiem avotu veidā. Šis ūdens, ja tas nāk no dziļākiem par 4 m zemes slāņiem, parasti brīvs no zemes virsējo slāņu netīrumiem, ja tikai aka vai sūknis pareizi iekārtots. Šis ūdens tā tad lielāko tiesu ir bez dīgļiem, samērā garšīgs, tā vairums pietiekošs, bet nereti tas ir ciets. Tāpēc vienā otrā saimniecībā jāizlīdzas ar ūdens apgādi no dažādiem avotiem. Skaidrs, ka uzturam un trauku mazgāšanai nav piemērots atklātu tvertņu ūdens, un ja to kādreiz esam spiesti lietot, tad tikai gan novārītu. Lai būtu droši par akas ūdens labumu, tad visa vērība jāpiegriež akas stāvoklim. Vispirms — akas apkārtnei jābūt tīrai. Ja aka nav labi no augšas noslēgta, ja ūdeni smeļ ar netīru spaini, ja akas tuvumā atrodas staļļi, atejas bedres vai mēslu kaudzes, tad tanī esošā ūdens tīrība būs apšaubāma. Tāpēc arī ir pamatota prasība, lai akas atrastos vismaz 12 m atstatumā no šādām netīrumu krātuvēm. Pie akas tīrīt traukus, akā glabāt piena kannas, pie akas dzirdināt lopus un akas tuvumā izliet netīrus ūdeņus ir nelabs paradums, kas steidzīgi izskaužams. Akas grodiem jābūt blīviem, no cementa darinātiem, aka jāsedz ar blīvu, labi piegulošu vāku, un no tās ūdeni vislabāk piegādāt ar sūkni. Akas apkārtējam zemes uzbērumam jābūt tā noblīvētam, lai izlietie ūdeņi brīvi tecētu no akas uz attālāko apkārtni. Šim nolūkam der ap aku atrakt zemes virskārtu un to jo cieši pieblīvēt ar māliem, kas savukārt pārklājami ar pabiezu grants kārtu. Protams, sūknis ūdens

bojāšanās iespējas stipri ierobežo. Jo dziļāka aka, jo labāku ūdeni mēs no tās varam sagaidīt, vismaz tīrības ziņā. Tomēr pilnīgi droši mēs arī tad vēl neesam, vai šis ūdens atbilst visām higienas prasībām.

Par ūdens labumu varam pārliecināties tikai pēc tā ķīmiskās un baktērioloģiskās izmeklēšanas. Ķīmiskā izmeklēšana nosaka ūdens sāļu un organisko pūšanas vielu saturu. Ja šo sāļu ūdenī vairāk par 1%, tad mēs tādu ūdeni saucam par minerālūdeni. Baktērioloģiskā izmeklēšana norāda uz dīgļu saturu ūdenī. Tā tad, ja gribam būt pārliecināti par saimniecības ūdens labumu, būtu laiks ķerties pie ūdens labuma noteikšanas laborātorijās. No analižu rezultātiem varam spriest, vai avots dod labu vai sliktu ūdeni, un pēdējā gadījumā, — vai tas ir no dabas tāds, vai arī sabojāts mūsu vainas dēļ, t. i., neesam avotu uzturējuši vajadzīgā kārtībā vai neesam ierīkojuši piemērotā vietā. Tādā gadījumā mums dotas visas iespējas ūdeni savā saimniecībā uzlabot, tikai jāķeras pie darba. Uz to mūs spiež arī prasība pēc augstvērtīga piena ražošanas, kas ir mūsu saimniecību materiālais pamats. Labu pienu apgādā ne tikai tās saimniecības, kas tur ražīgas govis, bet arī tās, kas uztur saimniecību tīru un kas apgādātas ar labu ūdeni.

Minētais mūs mudināt mudina uz savu saimniecību novērtēšanu ūdens apgādes ziņā, un te vispirms mazpulku dalībniekiem jānāk ar vajadzīgo ierosmi, jo mazpulku dalībnieki ne vienā vien pasākumā ir pirmie celmlauži.

Ūdens paraugus analizei pieņem Rīgā:

1) Z. M. Veterinārā d-ta laboratorijā, Pērnavas ielā 19;

2) Z. M. Piensaimniecības ražojumu kontroles laboratorijā, Eksportostā

3) L. U. ķīmijas fakultātes laboratorijā, Kronvalda bulv. 4;

4) Galvaspilsētas Rīgas laboratorijā, Pūpolu ielā 5, pie Centrāltirgus;

5) Jelgavas Lauksaimniecības akadēmijas kontroles, izmēģinājumu un tīrkultūru stacija Jelgavā, Viestura piemiņas pilī.

Analizes Veterinārā d-ta un Piensaimniecības ražojumu kontroles laboratorijās izdara bez maksas, ja paraugi ņemti no tādām saimniecībām, kas piegādā pienu plašākām patēriņam tirgū vai pienotavās. Pārējās laboratorijas maksa sniedzas no Ls 6,— līdz Ls 20,—, skatoties pēc tā, kāda analize izdarāma, vai tikai ķīmiska, vai tikai baktērioloģiska, vai pilnīga, t. i. abas kopā.

Lauksaimniecības sasniegumu skates (1 gada) atcerei

J. GR.

Pēc tam, kad apm. 84.000 acu pāri bija vērojuši Atjaunotās Latvijas 5 g. sasniegumu skates lauksaimniecības izstādi Jelgavā, to slēdza. Izstādes birojs sakopojis datus par apmeklētājiem, lai spriestu, kuŗš novads pierādījis izcilāko interesi par plašo sarīkojumu. Te pirmā vietā ir Vidzeme, tad seko Zemgale, Kurzeme un Latgale. Lai arī cik liels būtu apmeklētāju skaits no atsevišķiem novadiem un pagastiem, taču grūti būs atrast tādu pagastu, no kuŗa neviens iedzīvotājs nebūtu izstādi skatījis.

Traktoru demonstrēšana izstādē

Mājās atgriezušies, šie izstādes apmeklētāji atkal pauduši tālāk visu redzēto un dzirdēto, kamdēļ varam droši sacīt, ka visa valsts ar interesi sekojusi plašajai lauksaimniecības sasniegumu skatei.

Latvijas Lauksaimniecības kamera bija izsludinājusi rakstu darbu sacensību skolu jaunatnei un mazpulku dalībniekiem par tematu «Kas man izstādē vislabāk patika, kas mani tur interesēja un kādēļ?»

Ar gandarījumu jāliecina, ka jaunatne bijusi pienācīgi atsaucīga un godam attaisnojusi uz sevi liktās cerības. Arī «Mazpulkā» jau esam lasījuši pāris mazpulku dalībnieku notēlojumus par iespaidiem izstādē, kuŗos izskan jaunatnes prieks par visu redzēto un gūto ierosmju konstatējums.

Šai izstādē, atšķirībā no iepriekš redzētām, bija mazāk praktiski ierosinoša, bet viss svars bija likts uz valstiski auzinošo momentu. Četros lielos paviljonos bija uzskatāmi sakopoti pilnīgi materiāli par valsts saimnieciskās un kultūrālās dzīves nemitīgo augšupeju pēdējos piecos gados. To pauda nevien pārliecinošas skaitļu rindas, bet arī iespaidīgi gleznojumi, fotomontāžas un diapozitīvi. Novārtā nebija atstāta neviena mūsu sadzīves nozare, neparādot tās progresu. Pārstaigājot plašās izstādes novietnes un iepazīstoties ar tām, ikviens apmeklētājs mantoja izsmeļošu un pārliecinošu kopiespaidu.

Saimnieciskā plāksnē tas guva skaidru notēlojumu par to, ko darījušas un sasniegušas mūsu kopdarbības. organizācijas, kā arī Valsts monopoli un autonomie uzņēmumi. Šī tēmata iztirzai izstādē bija veltīts vesels paviljons. Galveno ēku aizņēma idejiskas dabas sniegumi, rādot lauku dzīves priekšrocības, īpaši tās, ko devusi mums atjaunotā valsts. Turpat redzējām, ka tautā vairojusies interese par labāku un krietnāku sava darba darīšanu, kā augusi griba papildināties zināšanās un plašumā vērsusies sabiedriskā rosība. Visu valsti tagad pārklāj lietpratīgi noorganizēts lauksaimniecības biedrību tīkls. Šīs biedrības nenodarbojas vairs ar savstarpēju apkaŗošanos un ķildām, kā tas bija agrāk, bet iekļaujas vispārējā latviešu vienības garā un veic svarīgus uzdevumus, saskaņā ar Zemkopības ministrijas un Lauksaimniecības kameras norādījumiem.

Jaunatnes darba sekmēm izstādē bija veltīts īpašs paviljons, sakopojot tanī datus un materiālus par mazpulku organizāciju. Bija patīkami vērot, kā veidojusies mazpulku dalībnieku stāja, kā pieaudzis to skaits un paplašinājusies mazpulku darbība. Tagad vairs visā valstī nav tādas laukaugu kultūras, kuŗa netiktu audzēta

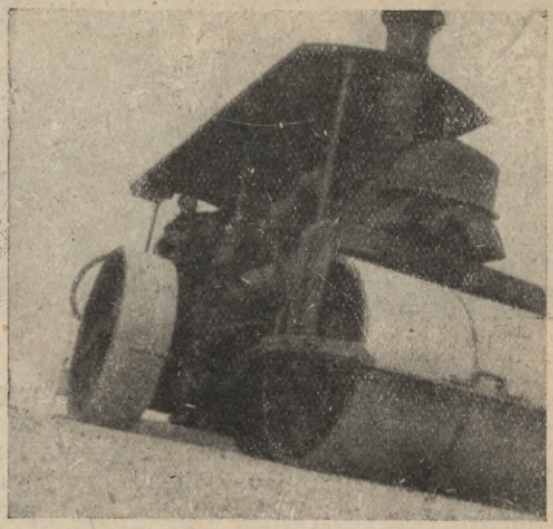

Ceļa veltnis

viena vai otra mazpulka dalībnieka lauciņos. Līdztekus tīri praktiskām nodarbībām, mazpulki nav atstājuši novārtā arī pašizglītošanās centienus, rīkojot kursus un rosīgi piedaloties tanīs. Mazpulku organizācija kļuvusi par vadošo jaunatnes pulcinātāju un audzinātāju lielajai dzīvei. Mazpulku balt - zaļais karogs tagad plīvo visā valstī, visos pagastos un pilsētās, aicinādams sev līdz arvien jaunus un atkal jaunus sekotāju pulkus.

Praktiskā laukā izstāde rādīja jaunākos sasniegumus lauksaimniecības mechānizācijā, kas atvieto daudzas darba rokas. Uzsvērta bija elektrības un vēja nozīme lauksaimniecības darbu veikšanā, demonstrējot, kā šos parocīgos un lētos dzinējspēkus iejūgt darbā. Ļoti pamācīgs bija lauku viduvējā saimniecībā nepieciešamo mašīnu un darba rīku komplekts, kā arī blakus tam parādītie senie darba rīki, kuŗus lietoja mūsu tēvi un kas vēl tagad dažās atpakaļpalikušās saimniecībās nav izņemti no apgrozības.

Vērojot šos izstādē rādītos praktiskos ierosinājumus un idejiskos skubinājumus, arī jaunatne mantoja daudz vērtīga un paliekoša. Tā aizbrauca mājās garīgi bagātāka un ticībā stiprināta, aizvezdama sev līdz pārliecību un apņēmību censties un strādāt vēl čaklāk un rosīgāk, nekā to darījuši priekšgājēji.

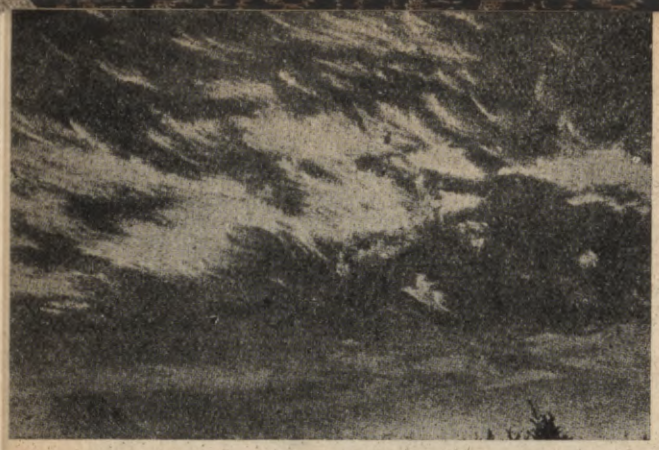

«Spalvu mākoņi» — ciklona tuvošanās vēstneši

Kāds rītu būs laiks?

A. S.

Šis jautājums ik dienas sevišķi svarīgs zemkopjiem un visiem tiem, kas savu darbu veic brīvā dabā. Tāpēc no seniem laikiem visām tautām izveidojušies daudzi un dažādi atzinumi, kuŗus ievēro laika pārmaiņu paredzēšanai.

Daudzi no šiem atzinumiem ir pamatoti uz labu dabas novērošanu, un tie izteic laika apstākļu maiņas pakāpenību. Tāpēc mēs redzam, ka zvejnieki, bieži vien, paceļ enkurus un glābjas no vētras piekrastē jau tanī laikā, kad nepiedzīvojis cilvēks dotos vēl tālāk jūŗā, pārliecībā, ka labs laiks vēl ilgi turpināsies. Arī piedzīvojis zemkopis steidz samest sienu kaudzē jau tad, kad mazāk piedzīvojis kaimiņš vēl nekā nejūt no gaidāmām lietus gāzēm.

Mūsu dienās gandrīz katrai zemei ir savi meteoroloģiskie biroji, kas saņem ziņas par laika apstākļiem uz visas zemes lodes un pēc šīm ziņām spēj noteikt katram apgabalam gaidāmo laiku divas un pat vairākas dienas uz priekšu. Šie oficiālie gaidāmā laika paredzējumi, protams, netiek noteikti katrai dienas stundai, vai katrai atsevišķai pilsētai un ciemam. Tāpēc vietējās gaidāmā laika pārmaiņas, bieži vien, ikvienam jāparedz pašam.

Vispirms īsumā apskatīsim, kādi ir tie galvenie apstākļi, pēc kuŗiem laika paredzēšanā vadās meteoroloģiskie biroji.

Laika apstākļi pārvietojas virs zemes lodes, aizņemot diezgan plašus tās apgabalus. Ir divi dažādi gadījumi, kas viens no otra atšķiŗas ar gaisa spiediena sadalījumu apgabalā.

Pirmajā gadījumā apgabala centrā gaisa spiediens ir vismazākais, un tas pakāpeniski palielinās uz apgabala ārējām malām. Tādu apgabalu sauc par c i k l o n u, zema gaisa spiediena apgabalu, vai arī par barometrisku m ī n i m u. Otrā gadījumā apgabala centrā atrodas visaugstākais spiediens, kas samazinās uz apgabala ārējām malām. Šādu apgabalu sauc par a n t i c i k l o n u, augsta spiediena apgabalu, vai barometrisko m a k s i m u.

Apgabalā, ko aizņem ciklons, arvien ir puslīdz noteikti laika apstākļi un pūš noteikta virziena vēji. Cikloni Eiropai uznāk gandrīz vienīgi no rietumiem, no Atlanti-

Svarīgākie ciklonu ceļi Baltijas jūras apgabalā

Vēja virziens ciklona apgabalā (attēlojums uz laika kartes)

Vēja virziens ciklona apgabalā (schematisks attēlojums)

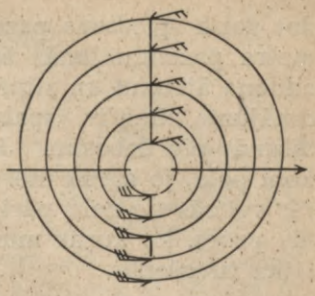

Ciklons pārvietojas stiprāko vēju virzienā

jas okeāna ziemeļu daļas, un savā ceļā uz austrumiem uznes mums lielāko tiesu sliktu laiku, t. i. mākoņus, nokrišņus un stiprus vējus. Virs Eiropas ciklonu ceļi sazarojas, un tāpēc Eiropas ziemeļaustrumu apgabalam ciklons dažreiz var uzvirzīties nevis tieši no rietumiem, bet arī no dienvidrietumiem. Ciklona pārvietošanās katrā apgabalā notiek pa puslīdz pastāvīgiem ceļiem, kaut arī šiem ceļiem trūkst noteiktu robežu.

Mūsu laika apstākļu maiņā cikloniem ir izšķirēja nozīme. Anticiklonu ietekme, turpretī, ir daudz mazāka.

Ciklona apgabalā vējš no visām malām pūš uz apgabala centru, pie tam zemes ziemeļu puslodē, sakarā ar zemes riņķošanu, vēju virziens ir spirālisks, ar iegriezienu no labās uz kreiso pusi. Tāpēc ciklona centrs nekad neatrodas vēja virzienā, bet pa kreisi no tā. Šo faktu apstiprina arī ikviena laika karte.

Ciklona ceļojums turpinās tik ilgi, līdz klāt plūstošās gaisa masas gaisa spiedienu pamazām izlīdzina, un zemā spiediena gļava izzūd.

Bet kur paliek gaiss, kas no visām malām plūst uz ciklona centru? — Tas ceļas uz augšu. Šo gaisa kustību mēs kā vēju nejūtam. Tāpēc ciklona centrā ir bezvējš. Augšup plūstošais gaiss nokļūst atmosfēras augšējos slāņos. Tur tas atdziest un līdz ar to nespēj sevī vairs noturēt tik daudz ūdens tvaiku kā agrāk. Tvaiki sabiezē par ūdens pūslīšiem, no kuŗiem izveidojas migla un mākoņi, un beidzot ciklona apgabalu klāj bieza mākoņu sega. Šie mākoņi savu ūdens daudzumu nespēj ilgi saturēt, un tā rodas ilgstošas lietus straumes. Tas notiek lielāko tiesu ciklona priekšējā daļā. Aiz ciklona centra mākoņi lielo daļu sava mitruma ir jau zaudējuši. Nepārtrauktajā mākoņu segā tāpēc rodas plaisas, un šī sega pamazām sāk izirt. Tāpēc ciklona pēdējā daļā debesis klāj atsevišķi mākoņi, kas var vēl dot atsevišķas īsākas lietus gāzes.

Paceļoties 5—10 km augstumā, ūdens pūslīši pārvēršas ledus kristaliņos. Tie veido vieglos «spalvu mākoņus», kas, stiprā vēja dēļ, kāds valda gaisa augšējos slāņos, gaŗās svītrās un ar lielu ātrumu steidzas ciklonam pa priekšu un vēstī ciklona tuvošanos.

Ciklona tuvošanos vēstī barometrs, rā-

Mākoņi un vēji ciklona apgabalā

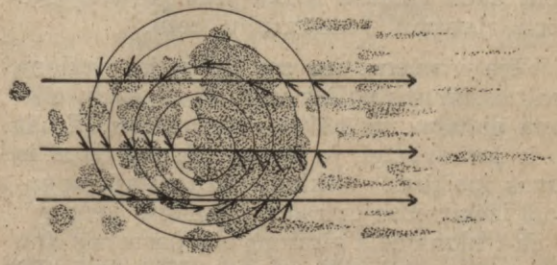

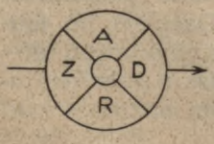

Ciklona apgabala dažādās joslas

dot gaisa spiediena pazemināšanos. Barometra pazemināšanās ātrums liecina par ciklona ātrumu un stiprumu. Nākošā brīdinājuma zīme ir «spalvu mākoņu» parādīšanās pie debesīm. Jo augstāk šie mākoņi peld, jo agrāk mēs tos ieraugām. Garās svītrās tie peld pāri debesīm taisni no tās puses, ko kuŗas mums jāgaida sliktā laika tuvošanās.

Vai nākošais ciklons skars mūsu apgabalu tikai garāmejot, vai tas ies tieši pāri mums, par to norādījumus dod vējš. Ja ciklona centrs paies garām ziemeļos no mums, tad vējš sākumā būs no dienvidiem, bet vēlāk pāri rietumiem iegriezīsies no ziemeļrietumiem. Ja, turpretī, ciklona centrs paliks dienvidos no mums, tad sākumā vējš pūtīs no dienvidaustrumiem. Ja pāri mums ies ciklona centrs, tad sākumā būs noteikti un pastāvīgi dienvidu vēji. Kad ciklona centrs būs mūs sasniedzis, iestāsies bezvējš. Vēlāk vējš sāks pūst no ziemeļiem un pieturēsies šajā virzienā, līdz ciklons būs pāri.

Bet ciklons ne arvienu virzās tieši no rietumiem uz austrumiem. Baltijas valstis šķērso arī viens tāds ciklonu ceļš, kas iet mums pāri no dienvidrietumiem uz ziemeļaustrumiem. Tāpēc pie mums arī laika apstākļu paredzēšana ir sarežģītāka nekā tanīs zemēs, kur cikloniem ir tikai viens virziens.

Visos tajos gadījumos, kad ciklona virziens nebūs tieši no rietumiem uz austrumiem, arī ciklona sākuma un beigu vēju virzieni būs attiecīgi citādi. Lai noteiktu, kādi būs šie vēji, jāiedomājas, ka visa ciklona sistema, kas redzama attēlā, par ciklona apgabala mākoņu un vēju sadalījumu virzās uz priekšu nevis no kreisās uz labo pusi, bet gan no apakšas uz augšu vai arī zem kāda zināma leņķa pret parasto ciklona rietumu - austrumu ceļu.

Vēja virziens, un sevišķi vēja virziena maiņas, mums palīdz uzzināt, ar kādu ciklona daļu mums nāksies saskarties. Zināt to ir ļoti svarīgi, jo katrai ciklona daļai ir savas īpašības. Ciklona aizņemtajā apgabalā izšķiramas četras raksturīgas joslas.

Ja ciklona ceļa virziens būs parastais (no R uz A), tad ciklona priekšējā daļā (D) pārsvarā būs dienvidu vēji. Tie uznes siltumu. Apakšējā josla (R) ir bagāta nokrišņiem, jo šajā joslā esošie rietumu vēji uznes no jūŗas nākošās mitrās gaisa masas. Ja mūsu apgabalu aizņem ciklona augšējā josla (A), tad gaidāms sauss laiks, jo austrumu vēju uznestais gaiss nesatur daudz mitruma. Pēdējais ciklona apgabals (Z), kuŗā ir ziemeļu vējš, raksturīgs ar temperatūras pazemināšanos. Kad vējš iegriezies no ZR un temperatūra jūtami pazeminājusies, varam pieņemt, ka līdz ar to arī ciklona pēdējais posms ir pārgājis mūsu apgabalam. Tad kādu laiku iespējams mierīgs un sauss laiks, kamēr atkal uznāks jauns ciklons.

Laikā starp aizejošo un uznākošo ciklonu mēs atrodamies anticiklona joslā. Anticiklona aizņemtajos apgablos laika apstākļi ir gandrīz pilnīgi pretēji ciklona apstākļiem: barometrs ceļas, debesis ir skaidras, gandrīz pilnīgi bez mākoņiem, nav nokrišņu, un vasarā laiks ir silts, bet ziemā auksts. Pēdējā parādība izskaidrojama ar mākoņu trūkumu pie debesīm. Ja nav mākoņu, saule var netraucēti sasildīt zemi un tās atmosfēru. Tāpat naktīs zeme var netraucēti izstarot savu siltumu pasaules telpā. Tā ka vasarā pārsvarā ir siltuma uzņemšana, bet ziemā — siltuma izstarošana, tad anticiklons vasarā dod siltuma, bet ziemā aukstuma palielināšanos.

Kā redzējām, laika paredzēšana ir diezgan sarežģīts darbs. Tāpēc nav jābrīnās, ka pat iestrādājušies meteorologi laika paredzēšanā var kļūdīties. It sevišķi tas iespējams tagad, kaŗa laikā, kad meteoroloģiskajiem birojiem nav ziņu par laika apstākļiem kaimiņu zemēs.

Bez tiem paņēmieniem, ko laika noteikšanā izmanto meteoroloģiskie biroji, ir vēl daudzi citi paņēmieni, kas var noderēt tam pašam nolūkam. Tie ir tautas novērojumi, kas sakrāti gadu simtiem ilgā dabas vērošanā. Šie novērojumi izteic laika pārmaiņu sakarību ar saules, mākoņu, stādu, dzīvnieku un citu priekšmetu izturēšanos pirms šām pārmaiņām. Daudzas no tautas meteoroloģiskajām atziņām mūsu dienās ir guvušas arī zinātnisku izskaidrojumu. Šās atziņas apskatīsim nākošajā rakstā.

Plakano pūķu būve un lidināšana

M. KALVE

Vēstures ziņas

Pūķu būve un lidināšana nav jāuzskata par jaunatnes, sevišķi zēnu, tukšu rotaļāšanos, bet tajā ir daudz pamācīga un lietderīga aviācijas izpratnei, un tā ir viens no vecākiem līdzekļiem, kā cilvēkam iekarot gaisu. Pūķu izlietošana dzīvē arī ir ļoti vispusīga: meteoroloģiskiem novērojumiem augstākos gaisa slāņos, reklāmai, fotografēšanai un d. c. Stiprā vēja laikā kastveidīgie pūķi sekmīgi atvieto balonus aizsargžogā pret lidmašīnu uzbrukumiem.

Pūķi bija pazīstami jau 2. gadu simtenī Rītāzijā (Ķīnā). Šie pūķi bija veidoti teiksmainu, izdomātu zvēru veidā. Tādus vieglas būves, pārvilktus ar papīru vai vieglu audumu pūķus, pazina arī Eiropā 13. g. s. 17. g. s. Eiropā parādījās virsmas pūķi, kas pēc pētījumiem radušies Rītāzijā, un domā, ka tos ieveduši holandieši.

Pūķi izplatīti visā pasaulē. Malājas arhipelāga un Dienvidjūru iedzīvotāji pūķus lieto zivju makšķerēšanai.

Ļoti plaši pūķu sports izplatījies Ķīnā un Japānā. Par to, cik plaši izplatīts pūķu sports Japānā, var spriest no tā, ka noteiktā aprīļa dienā Nagasaki apkārtnē sacensību laukumos un uzkalnos salasās desmiti tūkstoši skatītāju no plašas apkārtnes. Sacensībās piedalās līdz 1000 dalībnieku, tikai pieaugušie.

Tokushima apvidū būvē apļaveidīgus milzu pūķus Van - Van, kuŗu caurmērs ir līdz 20 metru. Tā būve ir vesels notikums ciemā, ko ievada templa zvanu skaņām. Palaišanai nepieciešami līdz pusotra simta vīru.

Kāds 1865. g. ziņojums no Ķīnas vēstī, ka uz kalniem pie Fučau salasās 30—40 tūkstošu ļaužu. Visa debess pilna dažāda lieluma un veida pūķiem. Tur redzami izveidoti kā zivis, zuši līdz 10 m gari. Citi līdzinās putniem, tauriņiem, kukaiņiem, cilvēkiem, tīģeriem, un daudzi ļoti spilgti un krāšņi izkrāsoti. Ķīnieši prot arī vairākus pūķus laist saistītus pie vienas auklas, un izliekas, ka gaisā riņķotu vanagu bars.

Anglijā, Amerikā un Vācijā pūķi stipri ietekmējuši aviācijas vēsturi, un Keileja, Maksima, Adera, brāļu Raitu un citu mēģinājumi ar kastveidīgiem (Hargrave) pūķiem ir devuši atrisinājumu lidošanas problēmai. Pirmie lidojumi — lēcieni ar lidmašīnām izdarīti ar lidaparātiem, kas bija Hargraves pūķu atdarinājums.

Pūķu būves materiāli

Mazāko pūķu pagatavošana ir ļoti vienkārša, un to spēj veikt katrs zēns, bet, lai gūtu sekmes, ir tomēr nepieciešamas zināšanas.

Pūķus gatavo dažāda lieluma un veida, ar mazākām vai lielākām lidīpašībām. Pūķi iedalāmi trijās šķirās (klasēs): plakanajos, kastveida un figūrpūķos. Ir arī milzu pūķi dažādiem īpašiem nolūkiem.

Koka līstītes un papīrs ir plakano pūķu galvenais būves materiāls. No līstītēm sastāda pūķa stāvu un to apvelk ar papīru. Vislabākās ir priežu koka līstītes, bez zariem, smalku un taisnu šķiedru, un jāraugās, lai tā neizietu kādā vietā ārā. Līstītes var lietot zāģētas, bet labākās ir plēstas.

Papīrs jāņem viegls, plāns, blīvs un pietiekoši stiprs. Mazākiem pūķiem var lietot zīdpapīru, lielākiem pergamīnu vai citu.

Papīra pielīmēšanai stāva līstītēm var lietot: klīsteri, sindetikonu, baltlīmi, šķidru galdnieka līmi vai ko citu.

Pūķi nav jāgatavo noteikta lieluma vai noteiktu samēru materiāla, bet tos var būvēt lielus vai mazus un no materiāla, kāds ir būvētāja rīcībā. Tikai tie jātaisa cik vien iespējams viegli, tomēr pietiekoši stipri, lai izturētu gaisa (vēja) spiedienu.

Vienkāršos plakanos pūķus gatavo taisnstūrainus, kvadrātveida, rombveida, astoņstūrainus, zvaigžņveida u. c. formas.

Turpmāk došu dažu raksturīgāko pūķu paraugus, un katrs pats tad var tos palielināt vai arī pamazināt.

Pūķu būve

Vienkāršu 50×60 cm taisnstūrainu plakano pūķi būvē no vienas 50

Taisnstūrainais pūķis

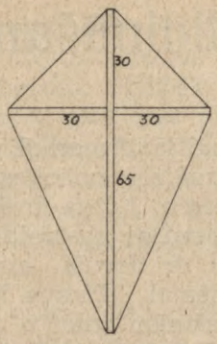

Rombveidīgais pūķis

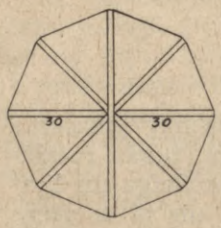

Astoņstūrainais pūķis

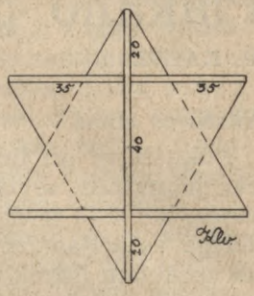

Zvaigznes veida pūķis

cm gaŗas un divām 80 cm gaŗām un 2×15 (3×10) mm biezām līstītēm. Šo pūķi var būvēt arī 50×70 cm samērā, tikai tādā gadījumā gaŗākās līstītes jāņem 86 cm gaŗas. Abām gaŗākām līstītēm atzīmē vidu, saliek krustiski un nosien krustām ar stipru aukliņu. Pie galiem piesien īsāko līstīti. Līstīšu galus sānos mazliet ierobo. Ap pūķa brīvajām malām, kur nav līstītes, apvelk diegu vai tievu aukliņu. Stingrāk savelkot malu diegus, līstītes mazliet ieliecas, un panākam, ka viss pūķa stāvs ir mazliet izliekts. Izliekums ļauj pūķim labāk iekļauties vējā.

Tagad pūķis jāapvelk. Pūķi uzliek uz papīra, atzīmē tā lielumu un apmalēm uzlaiž pa 1—2 cm uz katru pusi. Apvilkšanai lieto zīdpapīru vai citu. Zīdpapīru ņem vislabāk spilgtā krāsā: koši zilu, sarkanu, spilgti zaļu, brūnu vai citā krāsā. Pūķi var apvilkt arī ar vairākiem krāsainiem papīriem, tāpat to var dažādi izkrāsot.

Notriepj līstītes ar līmi, un visu pūķa stāvu ieliek papīra vidū. Tāpat nozież diegu un apmales un tās apliec ap diegu

Pēc nožūšanas pūķim jāpiestiprina pavada (vai tā sauktais «putns») un aste. Pūķi noliek uz muguras (līstīšu puse) un pie augšējiem galiem, robotās vietās un līstīšu krustojumā piesien stipras aukliņas. Pavadiņas lielumu un pareizo sasiešanu noteic ar mēģinājumiem. Taisnstūŗa pūķim piemērota pavadiņa būtu, ja malu auklu gaŗums būtu līdz vidum (līstīšu krustojumam) un vidus aukliņa kādus pāris centimetrus īsāka. Visas trīs auklas sasien vienkopus, un, kad ar mēģinājumiem atrasts pareizais lielums, piesien metāla riņķīti vai puļķīti.

Pavadiņas iesiešana jāizdara ļoti uzmanīgi, jo no tā atkarājas pūķa lidojums un lielāka augstuma sasniegšana.

Tagad jāpievieno vēl aste. Aste nepieciešama līdzsvarošanai, citādi pūķis tiks mētāts. Līstīšu apakšējos galos piestiprina divas aukliņas, kuŗas pēc tam savieno. Astes gaŗumu tāpat nosaka ar mēģinājumiem, bet parasti tā ir 4—5 reizes gaŗāka kā pūķis. Astes galā un vairākās vietās pa visu auklu iesien platas papīra strēmeles kā lentes. Asti vēlams izveidot no mašas vai rafijas lūkiem (mizas). Šādi izveidota aste nevērpjas.

Tagad mūsu plakanais taisnstūrainais pūķis gatavs lidināšanai, tikai vispirms to vajaga ielidināt.

Rombveida pūķi gatavo no divām 60 un 95 cm gaŗām, 2×15 mm biezām līstītēm. Īsāko līstīti uzliek krusteniski uz gaŗās 30 cm attālumā no augšgala un nosien krustām ar stipru aukliņu. Līstīšu galus sānos ierobo un, sākot no augšējā gala, visapārt pūķa malām apvelk aukliņu, kuŗu atrasts pareizais lielums, piesien metāla riņķīti vai puļķīti.

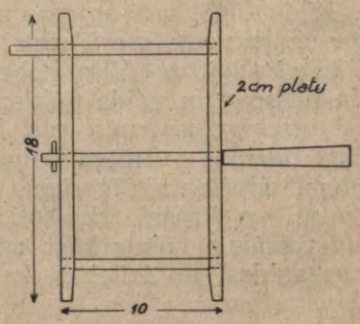

Tītaviņas

tiecīgi nostiepj, lai pūķis būtu mazliet izliekts. Var arī tikai drusku ieliekt šķērslīstīti ar atsevišķu aukliņu gar līstītes muguru, no kā pūķis iegūst V veidu.

Gatavo stāvu uzliek uz zīdpapīra, izzīmē lielumu, uzlaižot 1—2 cm uz katru pusi apmalēm, un izgriež. Stāva līstītes notriepj ar līmi un ieliek papīra vidū. Notriepj apmales un tās apliec ap aukliņu.

Šim pūķim var pievienot trejādas pavadas. Visos četros līstīšu galos piestiprina aukliņas, pie apakšējā gala tā būs drusku garāka, un sasien vienkopus apmēram 25 cm virs līstīšu krustojuma. Otrs veids ir, piestiprinot divas pavadas aukliņas pie garās līstiņas apm. 15 cm no apakš- un augšgala un savienojot tās vienkopus virs pūķa vidus. Trešais veids ir piestiprinot pavadas aukliņas pie līstīšu sānu galiem un apakšējā un savienojot vienkopus pret vidu.

Garās līstītes apakšgalā izveido 4 vai vairāk metru garu «asti». Pie šķērslīstītes galiem var piesiet zīdpapīra pušķus.

Plakano astoņ- vai sešstūraino pūķi pagatavo no četrām vai trim 60 cm garām 2×10 mm biezām līstītēm. Līstītes saliek krustiski un caur vidu izdzen nagliņu, kuras galu nokniebj, un līstītes vēl nosien krustiski ar aukliņu.

Līstīšu galu malas viegli ierobo un ap tiem apsien aukliņu - apmali, kuru mazliet savelkot, panākam, ka pūķis veidojas izliekts.

Uz zīdpapīra loksnes uzliek pūķa stāvu, izzīmē tā lielumu, uzlaižot 1—2 cm apmalēm, un izgriež. Stāva līstītes notriepj ar līmi un ieliek papīra vidū. Notriepj apmales un tās apliec ap malu aukliņu.

Astoņstūrainā pūķa pavadiņas vienu aukliņu pievieno pie centra, t. i. līstīšu krustojuma, un divas pie augšmalas slīpi krustisko līstīšu galiem un savieno vienkopus. Pavadiņu var izveidot arī no četrām aukliņām, piestiprinot tās pie slīpi krustisko līstīšu augš- un apakšgaliem.

Sešstūrainam pūķim četras pavadas aukliņas pievieno pie divu līstīšu augš- un apakšgaliem (atstājot brīvus vidus šķērslīstītes galus).

Plakana zvaigznes veida pūķa stāvu veido no vienas 100 cm un divām 70 cm garām 3×15 mm biezām līstītēm. Uz garākās līstītes, 20 cm no abiem galiem, pārliek krustiski, taisnā leņķī, abas īsākās līstītes. Tās krustiski stingri nosien. Līstīšu galu malas ierobo. No garās līstītes augšgala uz apakšējās šķērslīstītes galiem nostiepj divas aukliņas. Tāpat no garās līstītes apakšgala uz augšējās šķērslīstītes galiem nostiepj divas aukliņas. Tā no šķērslīstītēm un aukliņām izveidojas zvaigznes veida pūķis.

Stāvu uzliek uz zīdpapīra loksnes, izzīmē tā lielumu, uzlaižot 1—2 cm apmalēm, un izgriež. Stāva līstītes notriepj ar līmi un ieliek papīra vidū. Notriepj ar līmi apmales un apliec ap aukliņām un šķērslīstītēm.

Pavadiņas divas auklas piestiprina pie augšējās un apakšējās šķērslīstītes krustojuma ar garo līstīti un savieno virs pūķa vidus apm. 30 cm augstumā.

Asti piesien pie garās līstītes apakšgala.

Rombveida, astoņstūrainos vai sešstūrainos un zvaigžņveida pūķus, ja tie labi iekļaujas vējā, kā saka «sēž», var laist arī bez astes. Amerikāņu pūķi gatavoti lielāko tiesu bez astēm.

P ū ķ u l i d i n ā š a n a i nepieciešama aukla. Auklai jābūt cik vien iespējams tievai, bet pietiekoši stiprai, lai pūķis nenorautos. Sacensībās jāapgādā pietiekoši daudz auklu, lai labvēlīgos apstākļos pūķi varētu uzlaist cik iespējams augstu. Tās garums var sniegties 800—1000 metru un vēl vairāk. Aukliņas uztīšanai nepieciešamas tītaviņas.

Līdzstrādnieku ievērībai

Latvijas Lauksaimniecības kameras žurnālu līdzstrādniekiem atgādinām, ka 1940. gadā nepieciešamas šādas ziņas par katru līdzstrādnieku:

1) Uzvārds 2) Vārds
3) Dzimšanas datums (gads, mēnesis un diena) un vieta (pilsēta vai pagasts)
4) Izglītība (pamatskolas, vidusskolas, augstākā) 5) Profesija vai zinātniskais grads
6) Nodarbošanās vai dienesta nosaukums

Ziņas iesūtāmas Latvijas Lauksaimniecības kameras Rakstu apgādam Jelgavā, Viestura piemiņas pilī, 101. ist.

Piezīmējam, ka honorārus piesūtīsim tikai tiem līdzstrādniekiem, kas būs iesūtījuši minētās ziņas.

LLK Rakstu apgāds.

Tas jāzina par slaukšanas sacensībām

P. TURLAJS

Daudziem mazpulku dalībniekiem un dalībniecēm govis jāslauc katru dienu, citiem, turpretim, šis darbs jāstrādā reti. Tāpēc arī viens šo darbu prot labāk, otrs sliktāk. Ir arī tādi dalībnieki, kas šo darbu savās mājās vienīgie veic. Tiem tad arī būs vislabāk zināma pareizās slaukšanas lielā nozīme un cik ļoti atbildīgs ir šis darbs. Sekojot norādījumiem žurnālā «Mazpulks» (1938. g. 6. un 7. numurā), arī pārējiem mazpulku dalībniekiem zināma pareizas slaukšanas lielā nozīme un darba atbildīgums. Tāpat katram mazpulka dalībniekam zināms, ka pareiza slaukšana ne tikai jāprot, bet šis darbs jādara visiem, kam to pienākas strādāt — vienalga, zēnam vai meitenei. Kā zināms, pareiza slaukšana arī jāpropagandē. Šā uzdevuma veikšanai rīkojamas govju slaukšanas sacensības. Tajās sacensoņiem ir iespējams mēroties ar citu spējām un parādīt savējās, godalgot labākos slaucējus u. c.

Tāpēc šogad piedalāties slaukšanas sacensībās visi, kā meitenes, tā zēni, kuplā skaitā.

Slaukšanas sacensības vienreiz jau ir notikušas mazpulkos, novados un valsts mērogā 1936. g. Pļaujas svētkos Rēzeknē.

Mazā slaucēja piemērotā apģērbā
(S. Lielnore, 495. Ciekurkalna mazp. dal.)

Pirms tam slaukšana bija ieskaitīta pieccīņās. Tā tad slaukšanas sacensības mazpulkos jau atkārtojas, un šogad tās otro reizi notiks valsts mērogā Jelgavā. Mazpulkos un rajonos slaukšanas sacensības jau notikušas iepriekšējos gados (pagājušā un aizpagājušā), un šogad tās notiks novadu un valsts mērogā. Slaukšanas sacensībās novada mērogā varēs piedalīties tie, kas rajonā ieguvuši pirmās godalgas. Valsts mēroga slaukšanas sacensībās varēs piedalīties apm. 4—5 pirmās godalgas ieguvušie novadā.

Slaukšanas māku gan daudz vairs nevarēs papildināt, tomēr katram sacensonim vēl vajadzētu pārlasīt un iegaumēt visu, kas teikts par slaukšanu minētajos «Mazpulka» numuros un vingrināties veiklumā. Veiklumam, kā zināms, slaukšanā ir ļoti liela nozīme, un taisni sākot ar šo gadu tam sacensībās piegriezīs daudz lielāku vērību kā līdz šim. Šogad sacensībās prasīs, lai sacensību dalībnieki vienā minūtē izslauktu: mazpulka sacensībās 0,6 kg, rajona — 0,8 kg, novada — 1,0 kg un valsts mēroga — 1,2 kg. Ja sacensību dalībnieki izslauks 1 minūtē mazāk piena, kā iepriekš paredzēts, tad atzīmi par veiklību attiecīgi pazeminās.

Mazpulku dalībnieki uz govju slaukšanas sacensībām bieži ierodas bez piemērota apģērba, bez vajadzīgiem slaukšanas piederumiem — tā sakot — nejauši. Turpmāk slaucējiem, ierodoties sacensībās, jāņem līdzi īpašs darba tērps («ķitelis»), sēdeklis (vislabāk kastiņa), slaucene, trauks roku mazgāšanai, ziepes, dvielis un govs astes piesienamais. Kas nebūs tā gatavojušies, tos sacensībās nepielaidīs.

Dalībnieki, lai savas spējas labāk varētu parādīt, uz sacensībām var ņemt savu govi. To, protams, varēs izmantot tikai tie dalībnieki, kam sacensību vieta tuvu.

Sacensībās visi dalībnieki pakļauti ekspertu komisijas rīkojumiem un norādījumiem. Par to nepildīšanu var izslēgt no sacensībām.

Mazpulku dalībnieku pienākumi šovasar

Agr. K. ĶIRSIS

Ir sākusies vasara, kuŗā prasa no mums vairāk piepūles un vairāk darba kā citus gadus. Starptautiskie notikumi ārzemēs arī mums liek ierobežoties, sašaurināties. Katrs mazpulka dalībnieks šovasar lai ir taupīgs ar naudu, ar mantu un arī ar laiku. Ja mazpulka lauciņa mēslošanai nav iespējams tik ērti dabūt mākslīgos mēslus, tad tas reizē palīdz taupīt naudu un iztikt ar pašu saimniecībā atrodamiem mēslošanas līdzekļiem: sakrāsim pelnus un lietosim vairāk vircu, tad netrūks nevienam augam mēslojuma. Nenosviedīsim nolietotu kapli, iztukšotu sauskodnes kārbiņu, nolūzušu vai saliektu naglu, bet taupīsim mantu un visus šos lūžņus sakrāsim un nodosim pārstrādāšanai fabrikās. Nestaigāsim velti gar upmalu vai ezermalu «spoguļodamies» zilajā ūdenī, nepaliksim pārāk ilgi pēc mazpulka sanāksmes vai sacīkstēm vēl mežmalā vārnēnus baidot, bet taupīsim laiku un pēc sacīkstēm vai kādas izpriecas iesim atpūsties, lai mundri un spirgti varētu atkal sākt darbu. Savs laiks darbam, savs — priekam, bet nedzīvosim velti. Šovasar katrs, arī vismazākais un jaunākais mazpulka dalībnieks ir gaidīts darba talcinieks laukos. Vai nu par izpalīgu, puspuisi vai lauksaimniecības mācekli — svešās vai savās vecāku mājās ir jāiet katram stiprākajam un gados vecākajam. Jaunākie un mazākie zēni un meitenes var palīdzēt vai nu savai māmiņai vai labajai krustmātei pieskatīt vistas un pīles, tāpat paravēt un pakaplēt sakņu dobi vai arī palasīt ogas. Labi jau visi zinām, ka ābolu mums būs ļoti maz, tamdēļ ierīkosim lielāku sakņu dobi kā citus gadus un salasīsim visas ogas gan dārzā, gan mežā. Arī dažādus savvaļas ārstniecības augus savācot būsim labi pakalpojuši sev, būs vairāk naudas mākā un arī valstij nebūs jāieved ārzemju ārstniecības līdzekļi. To neaizmirsīsim, ne lielākie, ne mazākie.

Lielākiem mazpulku dalībniekiem, it sevišķi lauciniekiem, jābūt tiem, kuŗi šovasar vēl plašākā mērā iedzīvina mūsu Virsvadoņa Prezidenta **Kārļa Ulmaņa** aicinājumu: «Kaimiņš kaimiņam». Lai nekur neredz mūsu zemē pļāvējus sirpjiem, bet tie, kuŗiem izkaptis mājās, lai aizdod tās un arī paši palīdz tiem, kuŗi vēl grib rudzus vai miežus ar sirpjiem pļaut. Tāpat katram saimniekam, kuŗam zāles vai labības pļaujammašīna strādā savā pļavā un tīrumā, jāiet talkā arī kaimiņam, kuŗam tādas vēl nav. Gan kaimiņš atlīdzinās vai nu naudā vai darba dienās, bet labums būs abiem. Būs ātrāk nokopti lauki, būs saticība un draudzība darba darītāju starpā. Ievērosim, ka pašreizējos apstākļos nevaram prasīt un nevaram gaidīt, lai visi lauksaimnieki iegādājas nepieciešamās ražas novākšanas mašīnas, bet viens gan ir skaidrs — jāražo mums ir vairāk kā citus gadus, jānovāc lielāka un labāka raža. Jaunās paaudzes degsme un sajūsma lai šinī sauksmē — «Kaimiņš kaimiņam» — aizrauj un iekustina arī tās sirdis, kuŗas pagājušā gadā vēl bija aukstas un nedzirdīgas. Bez darba savu vecāku vai arī svešu ļaužu saimniecībā iesim arī kopējā šī gada darbā — mazpulka drauga saimniecībā. Strādāsim visi tur un pierādīsim, ka arī mazauglīgāka zeme, saprātīgi kopjot un mēslojot, tomēr var izdot diezgan daudz. Tur katram radīsies jauni pieredzējumi, kļūs stiprāka ticība un paļāvība savam darbam, saviem spēkiem. Pēc čakli veikta darba — mazpulka sanāksmēs un sacīkstēs būsim atkal visi kā viens. Šī gada darba sacensībās — krāsošanā un govju slaukšanā, tāpat šaušanā un sporta spēlēs parādīsim, ko var veikt krietns mazpulka dalībnieks ar sajūsmu un patiesu darba prieku sirdī.

Katram dalībniekam jāapmeklē mazpulka vasaras sanāksmes, jo sevišķi vasarā jāinteresējas par kultūru audzēšanu, kopšanu un jāsagatavojas varbūtējām nelabvēlībām sava darba gaitās. Sevišķi jāievēro, ka visiem dalībniekiem neiztrūkstoši jāapmeklē tās sanāksmes, kuŗās piedalās

mazpulku inspektors vai viņa vietnieks, lai tuvāk noskaidrotu visus nepieciešamos jautājumus mazpulka darbā un dzirdētu aizrādījumus turpmākai darbībai.

Šinīs sanāksmēs arī jāuzrāda «Dalībnieka vadonis-grāmatvedība», lai varētu pārliecināties par ierakstījumu pareizību un glītumu. Lai gan šīs sanāksmes bieži vien iekrīt darba dienās, tomēr jācenšas tā iekārtoties, lai tās varētu apmeklēt. Arī dalībnieku vecākiem jāsaprot, ka šajā vienā dienā mazpulka dalībnieks tiek gan atrauts no tekošā saimniecības darba, bet tomēr daudz strādā, lai krātu zināšanas turpmākam darbam.

Lai šīs sanāksmes laikā izziņotu, jo tās nāk negaidot, tad katrā mazpulkā jānoorganizē sakaru ķēde, pa kuru visas ziņas var paziņot. Viens dalībnieks pārnes ziņu otram, tas tālāk trešam u. t. t., kamēr visi izziņoti. Izziņošana iet ātri un nevienu nenogurdina, jo katram jāpaziņo tikai vienam dalībniekam.

Tiem mazpulkū dalībniekiem, kas pa vasaru izbraukuši ārpus sava mazpulka darbības rajona, vai nu no pilsētām uz laukiem, vai arī praksē vai apmaiņā citā apvidū, jāpiesakās pie tuvākā mazpulka vadītāja un jāpiedalās visās tuvākā mazpulka sanāksmēs, sacīkstēs u. t. t., jo, projām braucot, būs vajadzīgs mazpulka vadītāja apliecinājums, cik aktīvi katrs ir piedalījies mazpulka vasaras darbā. Tā tuvāka, sirsnīgāka un vienotāka kļūs visa mazpulku dalībnieku saime, jo katrs zinās, ka, lai nu kurā Latvijas novadā vai pilsētā dzīvotu, visur ir draugi, kopēju mērķu un centienu pildītāji.

Vēl par sacensībām

L. LŪSE - LIEPIŅA

Visos mazpulkos, gatavojoties sacensībām, dalībnieces jo čakli mācījās dziju krāsošanu gan ar augu, gan ķīmiskajām krāsām. Zinot, ka mazpulkos darbojas ap 18.000 meiteņu, sapratīsim, cik ļoti liela nozīme bijusi šādām apmācībām. Nav vairs neviena mūsu zemes stūrīša, kur nemācētu rīkoties ar dažādu augu krāsām, kas it sevišķi svarīgi tagad, kad ķīmisko krāsu var trūkt.

Gandrīz visos mazpulkos krāsošanas sacensības jau notikušas, labākās krāsotājas jau izraudzītas, lai tās, rajonu sacensībās rādot savu prasmi un veiklību, aizstāvētu savu un — galvenais — sava mazpulka cieņu. Ikviens mazpulks klusībā cerē, ka rajona sacensībās, kur sanākušas labākās krāsotājas, pašu mazpulkā izraudzītā dalībniece būs labākā. Tas katrai sacensību dalībniecei ir jāapzinās un godam jācīnās, lai uz viņu liktajās cerībās nebūtu jāvilas. Laimīgs un lepns var būt tas mazpulks, kura pārstāve, būdama labāk sagatavota par citām, tiek pirmajā vietā un — novada sacensībās! Te atbildība uzlikta ļoti liela: svaros likta ne tikai pašas dalībnieces, bet arī mazpulka un — visa rajona cieņa. Tāpēc — novada sacensībām izraudzītām dalībniecēm centīgi vēl jāmācās, jāstrādā, jāvingrinās, lai lielajās sacensībās nekāda nejaušība nesamulsinātu, «neizsistu no sliedēm». Pirmās vietas ieguvējas gūst tiesības piedalīties valsts mēroga sacensībās, kur izraudzīs vislabāko krāsotāju visā valstī.

Bet — ko lai dara tās, kas palikušas atpakaļ rajona un mazpulka sacensībās? Vienīgais padoms — nevajaga noskumt un nokārt galvu! Paša vaina vien jau ir: acīmredzot, ir trūcis sacensībām nepieciešamās veiksmes un vajadzīgo zināšanu. Jācenšas tik vēl skatīties un vērot sacensībās citas dalībnieces, vēl mācīties un vingrināties, lai nākošā gadā, kaut arī citādās sacensībās kā šogad, būtu lielākas izredzes tikt pirmajās vietās.

Grozījumi un labojumi mazpulku iekārtas un darbības noteikumos

VI nodaļas virsraksts papildināms ar vārdu «raženie» un izsakāms šādā veidā:

VI Mazpulku raženie, diženie un līdumnieki.

30. § turpmāk maināms šādi: «Mazpulku raženie ir visi pilntiesīgie, priekšzīmīgākie un centīgākie mazpulku dalībnieki, kas izturējuši attiecīgu pārbaudījumu un nav jaunāki par pilniem 13 gadiem.»

Šim 30. § pievienojama Piezīme: Mazpulku raženo izraudzīšanas un iecelšanas kārtību nosaka īpaša, šim gadījumam izdota instrukcija.

31. § turpmāk maināms šādi: «Mazpulku diženie ir labākie mazpulku raženie, kas vismaz 2 reizes darbu skatēs ieguvuši 1. godalgu un ir vismaz 15 g. veci.»

Līdzšinējais 31. § izsakāms kā jaunā 31. § piezīme.

32. § turpmāk labojams šādi: «Par mazpulku līdumniekiem izrauga labākos mazpulku diženos, kas uzrādījuši vislabākās sekmes mazpulku darbā, kā arī ārpus tā, un bijuši priekšzīmīgi personīgā un sabiedriskā dzīvē.»

34. § piezīme — strīpojama.

35. § turpmāk papildināms ar vārdu «raženais» un lasāms šādi:

«Ja mazpulka raženais, diženais vai līdumnieks savā turpmākā mazpulka darbā . . . . . u. t. t.

R. Dzērve,
Latvijas mazpulku priekšnieks.

K. Ķirsis,
Latvijas mazpulku pārzinis.

A. Lūsis,
Ideoloģijas un propagandas nozares vadītājs.

Noteikumi mazpulku vadītāju vietnieku saimēm

1) Visi mazpulku dalībnieki, kas sasnieguši vismaz mazpulku raženā pakāpi un ir pilnus 18 gadus veci, var tikt ieskaitīti mazpulku vadītāju vietnieku saimē.

2) Mazpulku vadītāju vietnieku saime pastāv pie rajona vecākā, bet mazpulku vadītāju vietnieku saimē ieskaitītie mazpulku dalībnieki paliek savā pamatmazpulkā un darbā pakļauti pamatmazpulka vadītāja norādījumiem.

3) Ieskaitīšanu mazpulku vadītāju vietnieku saimē izdara mazpulku rajona vecākais uz mazpulka vadītāja ziņojuma pamata.

4) Mazpulka vadītāja vietnieku saimes dalībnieku pienākums ir palīdzēt pamatmazpulka vadītājam tā darbā, iepazīties ar mazpulku vadības mācību un techniku, piedalīties mazpulka sanāksmēs un nometnēs, organizēt mazpulka sarīkojumus u. t .t.

R. Dzērve,
Latvijas mazpulku priekšnieks.

K. Ķirsis,
Latvijas mazpulku pārzinis.

A. Lūsis,
Ideoloģijas un propagandas nozares vadītājs.

Instrukcija mazpulku raženo izraudzīšanai un iecelšanai

1. Mazpulku raženie ir visi pilntiesīgie, priekšzīmīgākie un centīgākie mazpulku dalībnieki, kas izturējuši attiecīgu pārbaudījumu un nav jaunāki par pilniem 13 gadiem.

2. Lai iegūtu mazpulku raženā nosaukumu, mazpulku dalībniekiem jāpiedalās vismaz divās ražojumu apskatēs un jābūt godalgotiem vismaz vienā ražojumu apskatē.

3. Mazpulku raženos izrauga un ieceļ viņu mazpulku rajona vecākais, pieaicinot raženo izraudzīšanas komisijā vismaz 2 locekļus — vietējā un kaimiņu mazpulka vadītājus.

1. piezīme. Raženo izraudzīšanas komisijā var aicināt arī ārpus mazpulku organizācijas stāvošas personas — pagasta vecāko, lauksaimniecības biedrības priekšnieku, dalībnieku vecāku pārstāvi u. t. t.

2. piezīme. Ja mazpulku raženo pārbaude notiek paša rajona vecākā vadītā mazpulkā, to izdara vai nu mazpulku novada inspektors, vai arī viņa nozīmēts rajona vecākais.

4. Mazpulku raženo izraudzīšana var notikt katrā laikā, bet ne biežāki, kā divas reizes gadā.

5. Mazpulka vadītājs — pēc jauno raženo iecelšanas — to vārdus nolasa tuvākā mazpulka sanāksmē, un mazpulka sekretārs tos ieraksta protokolu grāmatā.

Piezīme. Izraudzīto raženo vārdus var ziņot arī publiskā sarīkojumā tūlīt pēc pārbaudījuma.

6. Atzīmes par mazpulka dalībnieka iecelšanu mazpulka raženā pakāpē «Mazpulka dalībnieka apliecībā» 11. lpp. izdara attiecīgā mazpulka rajona vecākais.

7. Mazpulku raženie nēsā parasto mazpulku dalībnieku nozīmi un formas tērpu ar pelēku, gaŗu kakla saiti. Zēniem tiesības nēsāt arī plecu siksnu.

8. Izraugot mazpulku raženos, jāraugās, lai viņi spētu atbildēt uz visiem attiecīgiem programā uzstādītiem jautājumiem, būtu ar labu ārējo stāju, kārtīgi savu pienākumu izpildīšanā un centīgi darbā, biedriski, izpalīdzīgi un korekti satiksmē ar pārējiem mazpulku dalībniekiem un vecāko paaudzi vispār.

R. Dzērve,
Latvijas mazpulku priekšnieks.
K. Ķirsis,
Latvijas mazpulku pārzinis.
A. Lūsis,
Ideoloģijas un propagandas nozares vadītājs.

Noteikumus un instrukcijas apstiprinājis Zemkopības ministrs J. Birznieks 1940. g. 9. maijā.

Papildinājumi pie instrukcijas par Latvijas mazpulku amatpersonu atšķirām un formas tērpu

1) Mazpulku raženie (-ās) nēsā dalībnieka nozīmi, gaŗu pelēku kakla saiti un parastās dalībnieku atšķiras uz formas tērpa kreisās krūšu kabatas, zēni arī plecu siksnas pār labo plecu, un sudrabotu mazpulka numuru.

2) Mazpulku diženie (-ās) nēsā diženā nozīmi, gaŗu pelēku kakla saiti un parastās dalībnieku atšķiras uz formas tērpa kreisās krūšu kabatas, zēni arī plecu siksnas pār labo plecu, un sudrabotu mazpulka numuru.

3) Mazpulku līdumnieki (-ces) nēsā līdumnieka nozīmi, gaŗu pelēku kakla saiti un parastās dalībnieku atšķiras uz formas tērpa kreisās krūšu kabatas, zēni arī plecu siksnas pār labo plecu, un sudrabotu mazpulka numuru.

4) Mazpulku vadītāju vietnieki (-ces) nēsā dalībnieka vai iegūto diženā vai līdumnieka nozīmi, gaŗu, pelēku kakla saiti, un vienu piecstūrainu zeltītu zvaigzniti, ietvertu zeltītā aplī, vīrieši uz uzplečiem, sievietes uz formas tērpa kreisās krūšu kabatas, tumši zaļā 5½ × 2 cm lielā taisnstūrī ar zeltītu malu un zeltītu mazpulka numuru. Vīrieši bez tam arī plecu siksnu, pār labo plecu.

5) Mazpulku vadītāju palīgu vietas izpildītāji, sekciju vadītāju vietas izpildītāji, īpaši apstiprināti amatos līdz pilngadībai, nēsā vadītāja nozīmi, gaŗu zaļu kakla saiti un vienu piecstūrainu zeltītu zvaigzniti, ietvertu zeltītā aplī, vīrieši uz uzplečiem, sievietes uz formas tērpa kreisās krūšu kabatas, tumši zaļā 5½ × 2 cm lielā taisnstūrī ar zeltītu malu un zeltītu mazpulka numuru. Vīrieši bez tam arī plecu siksnu, pār labo plecu.

6) Aviācijas sekciju vadītāji un dalībnieki nēsā cepuri ar zilu iešuvīti un zilu jostu; vadītāji — zaļās kakla saites vietā — zilu.

7) Technikas sekciju vadītāji un dalībnieki nesā cepuri ar melnu iešuvīti un melnu jostu; vadītāji — zaļās kakla saites vietā — melnu.

Ar šo papildinājumu izsludināšanas dienu skaitās atcelta «Grozījumi mazpulku formas tērpā» papildinājuma 3. daļa, kas izsludināta 1939. g. «Vadītāja» 2. numurā.

R. Dzērve,
Latvijas mazpulku priekšnieks.
K. Ķirsis,
Latvijas mazpulku pārzinis.
A. Lūsis,
Ideoloģijas un propagandas nozares vadītājs.

Tas jāzina visiem mazpulku raženiem

(Mazpulku raženo pārbaudījumos komisija var prasīt atbildes tikai uz šādiem 50 jautājumiem):

1. **Jāprot vārdi un meldija šādām dziesmām:** Valsts himnai, Dziesmai brīvai Latvijai, dziesmai «Tev mūžam dzīvot, Latvija!», «Mazpulku dziesmu» krājumā ievietotām dziesmām: a. Mazpulku maršs — J. Graubiņa un b. Zeme mūsu laime — J. Norviļa un vismaz 5 tautas dziesmām, kas ievietotas «Mazpulku dziesmu» krājumā.

2. **Kādi ievērojamākie virsaiši valdījuši senajā Latvijā?**

Tālivaldis valdījis Tālavā 13. g. s. Viņa pils atradusies Trikātā. Viesturs un Namejs valdījuši Zemgalē. Viestura pils atradusies Tērvetē. Viņš bijis ievērojamākais un drošsirdīgākais no visiem seno latviešu ķēniņiem. Ilgi pretojies vācu iebrucējiem Zemgalē. Pēc viņa nāves tā vietā stājies Namejs — ievērojams karavadonis un drošsirdīgs vīrs. Senās Kursas ķēniņš, kas valdījis Talsu pilī — bijis Lamekins. Visvaldis — Letgaļu ķēniņš — valdījis Jersikā, Daugavpils apkārtnē.

3. **Tautiskās atmodas laikmets un tā ievērojamākie darbinieki.**

Par tautiskās atmodas laikmetu mēs saucam tos gadus Latvijas vēsturē (apm. 1840.—1895. g.), kad latviešu tautā pamodās spēcīga nacionālā pašapziņa, kas vienoja latviešu tautu un deva tai ierosmi pretoties muižnieku netaisnai un varmācīgai rīcībai, ar kuras palīdzību tā apspieda latviešu zemniekus, neļāva latviešiem tikt pie izglītības un gara gaismas. Tautiskās atmodas

laikmetā dibinātas pirmās latviešu biedrības un labākās skolas, sākta tautas garamantu (tautas dziesmu, pasaku, teiku, buŗamo vārdu) krāšana. Izcilākie tautiskās atmodas laikmeta darbinieki ir:

Krišjānis Barons — sakopojis latvju dainas.

Krišjānis Valdemārs rūpējies par latviešu saimnieciskās labklājības vairošanu, ierosinājis pirmo jūŗskolu dibināšanu un vispār mudinājis latviešus piegriezt lielāku vērību jūŗas bagātību izmantošanai.

Kronvaldu Atis — bijis dedzīgākais latviešu valodas aizstāvis un latviešu skolu draugs. Būdams loti apdāvināts runātājs, Kronvaldu Atis daudzreiz iejūsmināja latviešus tautas un tēvzemes mīlestībā ticēt labākai nākotnei, censties pēc izglītības, apvienoties latviešu biedrībās u. t. t.

Māteru Juris un Stērstu Andrejs — tautiskās atmodas laikmetā sevišķi aizstāvējuši latviešu zemniekus pret muižnieku netaisnībām, jo abi bijuši gudri likumu pazinēji un tiesu darbinieki.

Ievērojamākie tautiskās atmodas laikmeta dzejnieki ir Auseklis un Pumpurs. Auseķļa dziesmas sacerētas tautiskā garā. Vēl tagad pazīstam un bieži dziedam viņa «Gaismas pili», «Kā Daugava vaida» un c. Pumpurs sacerējis pirmo ievērojamāko un skaistāko latviešu varoņteiku «Lāčplēsis».

4. **Kad dibināta Latvijas valsts?** — 1918. gada 18. novembrī. **Latvijas valdības sastāvs.**

5. **Kur Latvijas valsts pasludināta par neatkarīgu republiku?** — Rīgā, tagadējā Nacionālā Teātŗa telpās.

6. **Neatkarīgās Latvijas pirmais Ministru Prezidents** — ir Kārlis Ulmanis. Dzimis 1877. gada 4. septembrī Bērzes Udzes Pikšās. Mācījies Bērzes pagastskolā un Aleksandra pilsētas skolā Jelgavā. Studējis Cirichē (Šveicē), Leipcigā (Vācijā) un Ņebraskā (Amerikā).

Sabiedrisko darbību latviešu tautas labā **Kārlis Ulmanis** iesācis jau 1899. gadā, darbodamies kā piensaimnieks un agronoms. 1918. g. 15. novembrī Valkā sasauktais Zemnieku kongress K. Ulmaņa vadībā nolēma dibināt patstāvīgu Latvijas valsti un 18. novembrī Rīgā, Latvijas Tautas padome **Kārli Ulmani** izrauga par pirmo Latvijas Ministru Prezidentu.

7. **Ievērojamākie Latvijas kaŗavadoņi brīvības cīņās?**

— Pirmais Latvijas armijas virspavēlnieks — pulkvedis Oskars Kalpaks. Kritis varoņa nāvē pie Airītēm (Skrundā) 1919. gada 6. martā. Apglabāts Meirānos, Visagala kapsētā.

Ģenerālis Krišjānis Berķis — tagadējais Armijas komandieris un Kaŗa ministrs. Latvijas atbrīvošanas cīņās virspavēlnieka Jāņa Baloža tuvākais līdzgaitnieks.

Ģenerālis Jānis Balodis — Kalpaka pēcnācējs. Viņa vadībā nacionālā armija pilnīgi atbrīvoja Latviju no ienaidnieku pārspēkā esošā kaŗaspēka.

8. **Kādus svētkus svinam 11. novembrī?**

11. novembris ir armijas gadasvētku diena, kuŗā godina drošsirdīgākos atbrīvošanas cīņu dalībniekus — Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalierus. 11. novembrī 1919. gadā nacionālā armija atbrīvoja Latvijas galvaspilsētu Rīgu no bermontiešiem, un līdz ar to ievadīja uzvarām vainagoto cīņu gājienu līdz pilnīgai Latvijas brīvībai.

9. **Kas notika 1934. gada 15. maijā?** 1934. gada 15. maijā Prezidents Kārlis Ulmanis, armijas un aizsargu atbalstīts, lika pamatus latviešu tautas vienībai, atjaunojot Latvijas valsti, kuŗu bija novājinājušas daudzo politisko partiju cīņas un nesaskaņas. 15. maijā Kārlis Ulmanis atlaida Saeimu, pārtrauca politisko partiju darbību, un vienībā deva tautai iespēju dzīvot raženu dzīvi. Kopš 1934. gada vēsturiskām 15. maija pārmaiņām visā valstī sākās rosīga saimnieciskā un kultūrālā dzīve, kas vairoja tautas labklājību un nostiprināja Latvijas nākotni.

10. **Latvijas karoga krāsas un samēri?**

Sarkan - balts - sarkans. Gaŗuma un platuma attiecības metros 2:1; krāsu iedalījums 2:1:2;

11. **Latvijas valsts lielums?**

65.700 kv. km. Par Latviju mazākas ir vēl 19 valstis Eiropā.

12. **Apriņķu skaits Latvijā?** — Latvijā ir 19 apriņķi.

13. **Kādas ir tā pagasta ievērojamākās vietas, ar vēsturisku vai kultūrālu nozīmi, kuŗu robežās mazpulks darbojas?**

14. **Latvijas lielākās upes?** Daugava, Gauja, Lielupe. Venta.

15. **Latvijas lielākie ezeri?** Reznas ezers, Lubanas ezers, Burtnieku ezers.

16. **Latvijas augstākais kalns?** — Gaisiņkalns — Vidzemē, Madonas apriņķī.

17. **Latvijas iedzīvotāju skaits?** — apm. 2 milj.

18. **Latvijas iedzīvotāju galvenā nodarbošanās?** — Zemkopība. Ar zemkopību nodarbojas apm. 65 proc. no visiem mūsu valsts iedzīvotājiem — latviešiem.

19. **Latvijas ievērojamākās dabas bagātības?** — Meži, kūdra, kaļķakmens, ģipss.

20. **Ievērojamākie latviešu rūpniecības uzņēmumi.** — Cukurfabrikas Liepājā, Jelgavā un Krustpilī. Daugavas ūdensspēku izmanto Ķeguma elektriskā spēkstacija. Valsts Elektrotechniskā fabrika izgatavo radioaparātus un c. elektriskos aparātus. A/s «Vairogs» — dzelzceļa vagonus, mašīnas, automobiļus; A/s «Tosmāre» būvē kuģus un izgatavo lauksaimniecības mašīnas.

21. **Kādus Latvijas ražojumus izved uz ārmēm?** — Sviestu, bekonu, labību, kokus un kokrūpniecības izstrādājumus.

22. **Nepieciešamākās, no ārzemēm Latvijā ievedamās preces?** — Degvielas (petroleja, benzīns), akmeņogles, dzelzs rūda, lauksaimniecības mašīnas.

23. **Kas ierosināja mazpulku organizācijas dibināšanu mūsu valstī?** — Pirmais ierosinājis tagadējais Mazpulku Virsvadonis, Valsts un Ministru Prezidents Kārlis Ulmanis. Jau laikā ap 1910. gadu viņš savos rakstos aicinājis zemturus audzināt dēlus un meitas tādā garā, kā to tagad dara mazpulku organizācijā.

24. **Kuŗš ir pirmais mazpulks Latvijā?** Pirmais dibināts 1929. gada 8. novembrī Ezerē, (Kurzemē) skolotāja Richarda Kalniņa vadībā, pie 6-kl. pamatskolas.

25. **Kas mazpulku organizācijas darbu pārzina un saskaņo visā valstī?** Latvijas Lauksaimniecības kamera, īpaši kameras Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa, kas atrodas Jelgavā, Viestura piemiņas pilī.

26. **Mazpulku organizācijas augstākā vadība?** Latvijas mazpulku Virsvadonis, Valsts un ministru Prezidents — Kārlis Ulmanis. Latvijas mazpulku goda priekšnieks — Zemkopības ministrs Jānis Birznieks. Mazpulku Priekšnieks — LLK Priekšsēdētājs Rūdolfs Dzērve. Mazpulku Pārzinis — LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas vadītājs agr. Kārlis Ķirsis. Mazpulku ideoloģijas un propagandas nozares vadītājs — Arnolds Lūsis.

Piezīme: visiem raženiem jāzina arī tas, kā sauc viņu novada inspektoru un rajona vecāko.

27. **Cik mazpulku darbojas Latvijā?** — 1100 mazpulki, iedalīti 14 novados, ar apm. 45.000 dalībniekiem

28. **Mazpulku organizācijas amatpersonu atšķiras?** — Mazpulku Virsvadonim — Virsvadoņa nozīme un trīs četrstūrainās zelta zvaigznes.

Mazpulku goda priekšniekam — mazpulku dalībnieka nozīme ar zeltītu maliņu un trīs četrstūrainās zelta zvaigznes.

Mazpulku priekšniekam — mazpulku dalībnieka nozīme un trīs četrstūrainās zelta zvaigznes.

Mazpulku pārzinim — trīs četrstūrainās zelta zvaigznes.

Piezīme: Saskaņā ar Mazpulku priekšnieka rīkojumu, mazpulku ideoloģijas un propagandas nozares vadītājs nēsā mazpulku pārzinim līdzīgas amata nozīmes.

Mazpulku vecākais inspektors — divas četrstūrainās zelta zvaigznes.

Inspektori — vienu četrstūrainu zelta zvaigzni.

Mazpulku instruktors un novada inspektora v. i. un rajona vecākais — trīs piecstūrainās zelta zvaigznes.

Mazpulka vadītājs — divas piecstūrainās zelta zvaigznes.

Mazpulka vadītāja v. i., vadītāja palīgi un sekciju vadītāji — zelta zvaigzni.

Piezīme: mazpulku vadītāji vīrieši — amata atšķiras nēsā uz uzplečiem, sievietes — uz formas tērpa kabatas. Sudrabotas amata atšķiras nēsā mazpulku vadītāju rezerves dzimtā ieskaitītie vadītāji.

Mazpulka priekšnieka atšķiras ir — trīs piecstūrainas sudraba zvaigznes uz formas tērpa kabatas.

Mazpulka valdes locekļu atšķiras — 2 piecstūrainas sudraba zvaigznes uz formas tērpa kabatas.

Mazpulka saimju vecāko atšķiras — 1 piecstūraina sudraba zvaigzne uz formas tērpa kabatas.

29. **Mazpulka dalībnieki sadalās?**
a) Mazpulka mazajos (8—12 g. v.),
b) Mazpulka dalībniekos — (12 g. — 21 g.),
c) Mazpulka raženos,
d) Mazpulka diženos,
e) Mazpulka līdumniekos,
f) Mazpulka veicinātājos (pāri 21 g. v.).

30. **Kas ir pirmie mazpulku līdumnieki?** Kārlis Sīmanis — 31. Bilskas mazpulkā un Žanis Trūba — 5. Ceraukstes - Pāces mazpulkā.

31. **Mazpulku organizācijas oficiālie izdevumi?** Žurnāls «Mazpulks» — dalībniekiem un žurn. «Vadītājs» — vadītājiem.

32. **Mazpulka dalībnieka svinīgais solījums.** Pēc «Mazpulku iekārtas un darbības noteikumos» publicētā teksta 28. §.

33. **Mazpulku organizācijas lielais karogs — krāsas un zīmējumi?** Mazpulku organizācijas lielais karogs ir visu mazpulku vienības zīme. Karogu 1939. g. 4. septembrī — mazpulku organizācijas 10 gadu darba atceres svētkos — mazpulku organizācijai dāvāja aizsargu organizācija. Karogu glabā Latvijas mazpulku pārzinis Jelgavā, Viestura piemiņas pilī, un to lieto tikai sevišķi svinīgos gadījumos.

Mazpulku organizācijas lielais karogs ir šāds: Baltā pusē — ievietots Rīgas pilsētas ģērbonis un četru Latvijas apgabalu ģērboņi (Vidzeme, Kurzeme, Zemgale, Latgale). Pār ģērboņiem uzlēcoša zelta saule. Zem ģērboņiem zelta burtiem uzraksts: Latvijas mazpulki. Zaļā pusē — Latvijas mazpulku vadītāju nozīme, ietverta zelta vārpu vainagā, uz kuŗa saitēm gada skaitļi 1929.—1939. g. Zem nozīmes sudraba burtiem devīze: Augsim Latvijai. Stūŗos — divi sudraba auseklīši.

34. **Mazpulka karogs** — (izskats, krāsas un samēri)? Pēc «Mazpulku iekārtas un darbības noteikumu» 77. §.

35. **Mazpulka dalībnieka krūšu nozīme un tajā ietvertie simboli?**

Mazpulka dalībnieka krūšu nozīme ir zaļais četrlapu āboliņš. Seniem latviešiem tā bijusi laimes nesēja zīme. Četras āboliņa lapiņas, saskaņā ar mazpulku dalībnieku svinīgā solījuma tekstu, nozīmē: 1 — prātu, kas ziedojams skaidrākām domām; 2 — sirdi, ko mazpulka dalībnieks ziedo taisnībai un kvēlākai sajūsmai; 3 — rokas, darīt labākus darbus; 4 — veselību, kas ir cilvēka dārgākā manta, ko mazpulka dalībnieki sarga, lai varētu labāk un ilgāk kalpot savai tēvzemei — Latvijai.

36. **Ierindas pamatnoteikumi** — kā nostāties, sekojot komandas «Mierā!» aicinājumam, kā izdarīt sasveicināšanos formas tērpā, atbildēt uz priekšnieka jautājumiem, izpildīt rīkojumus un norādījumus un t. t.

Pieklājības pamatnoteikumi, kas mazpulka dalībniekam jāievēro mājā, skolā, mazpulkā, sabiedrībā?

37. **Kā sauc pagasta vecāko, sekretāru, skolas pārzini, aizsargu nodaļas priekšnieku un lauksaimniecības biedrības priekšnieku, un kur atrodas to dzīves vieta?**

38. Cilvēkam nepieciešamās uztura vielas. Nosaukt uztura līdzekļus, kur tās atrodas lielākos vairumos.

Lai cilvēks būtu vesels un labi justos, tā uzturā nepieciešami tauki, olbaltumvielas, ogļūdeņi, minerālvielas un vitamīni.

Tauki lielākos daudzumos sastopami sviestā, krējumā, speķī, augu eļļās un dzīvnieku taukos.

Olbaltumvielas sastopamas: gaļā, zivīs, pienā, biezpienā, olā, sieros, pākšaugos (zirņos, pupās).

Ogļūdeņiem bagāti uzturlīdzekļi cukurs, kartupeļi, maize, augļi un dārzāji.

Minerālvielas lielākos daudzumos sastopamas saknēs, dārzājos, augļos, pienā, sierā, olās u. c.

Vitamīnu krātuves ir tie uzturlīdzekļi, kas bagāti arī minerālvielām, piem.: augļi, dārzāji (īpaši lapu augi — spināti, kāposti, un visi tie, kas augdami uzņēmuši vairāk saules enerģijas), saknes.

39. Kas jāievēro, ikdienas uzturu izvēlotics?

Ikdienas uzturu izvēloties, jāievēro, lai tajā būtu pietiekošā daudzumā visas mūsu organismam nepieciešamās uzturvielas: tauki, olbaltumvielas, ogļūdeņi, minerālvielas un vitamīni. Uzturā ne vasarā, ne ziemā nedrīkst trūkt sakņu un dārzāju. Vēlams lietot daudz piena, jo tas ir ļoti veselīgs uzturlīdzeklis.

40. Dzīvojamo telpu uzkopšanas ikdienas darbu kārtība.

Telpu ikdienas uzkopšanai nepieciešamie darba rīki ir slota vai grīdas suka, lāpstiņa un putna spārns (gružu uzslaucīšanai), putekļu drāna.

Telpu uzkopšana jāsāk no attālākās istabas. Vispirms jāatver logs. Guļamtelpas izvēdina un saklāj gultas. Tad ar suku izslauka gružus. Istabu slaukot, jāizslauka arī pagultes, skapju apakšas, pagaldes u. c. mazāk redzamas vietas. Kad istabas izslaucītas, tās vēlams pārslaucīt ar mitru drānu, jo tas mazina putekļus. Kad grīdas tīras, no visām istablietām un palodzēm jānoslauka putekļi.

41. Kādi ir 4 nepieciešamie apstākļi, lai augi varētu augt? Tie ir siltums, gaisma, barības vielas un ūdens.

42. No kurienes augi uzņem barības vielas?

No zemes — ūdeni un minerāļus.

No gaisa — ogļskābo gāzi.

43. Kādas barības vielas (minerālsāļus) **augi uzņem no zemes?**

Augi no zemes uzņem ļoti daudz un dažādus minerālsāļus. Galvenie no tiem ir slāpeklis, kalijs un fosfors, kas nepieciešami katram augam.

44. Kāda ir slāpekļa ietekme uz augiem, un kādi ir slāpekļa mēsli?

Slāpeklis nepieciešams jaunu dzinumu, stublāju un lapu veidošanai, tāpēc tas augiem sevišķi nepieciešams pavasarī un vasaras pirmajā pusē. Bagātīgi slāpeklis atrodas kūtsmēslos. Mākslīgie slāpekļa mēsli ir dažādie salpetri un sērskābais amonjaks.

45. Kāda ir kalija ietekme uz augiem, un kādi ir kalija mēsli?

Kalijs sastopams visās zaļajās augu daļās, tas piešķir augiem stingrumu (labībām pret veldrē krišanu) un padara tos izturīgākus pret dažādām slimībām. Kalijs sevišķi nepieciešams āboliņam un sakņaugiem. Kalijs bagātīgi sastopams kūtsmēslos un pelnos. Mākslīgie kalija mēsli ir kalija sāļi un kainīts.

46. Kāda ir fosfora ietekme uz augiem, un kādi ir fosfora mēsli?

Fosfors augiem īpaši nepieciešams sēklu un graudu veidošanai, tāpēc tas nedrīkst trūkt labību un augu mēslojumā. Fosfors vispārīgi veicina augu nogatavošanos, šai ziņā tas darbojas pretēji slāpeklim. Kūtsmēslos fosfors ir mazākumā, izņemot putnu mēslus. Mākslīgie fosfora mēsli ir superfosfāts, tomasa milti un kaulu milti.

47. Kas ir tauriņziežu augi, un kādas ir to īpatnības?

Pie tauriņziežu augiem pieder zirņi, pupas, āboliņš, dedestiņas, lupīna u. c. augi. To īpatnība ir tā, ka uz šo augu saknēm īpašos gumiņos mājo slāpekļkrājējas baktērijas, kas tos apgādā ar slāpekli no gaisa. Šie augi parasti uzkrāj slāpekli augsnā tik daudz, ka tas paliek pārī arī tiem augiem, kuŗus audzē pēc tauriņziežiem.

48. Kādas ir Latvijas govslopu sugas, un kādas ir to īpatnības?

Latvijā ir 3 govslopu sugas: Latvijas brūnās, melnraibās un sarkanraibās.

Latvijas brūnās raksturīgas ar lielu piena izslaukumu un augstu tauku saturu.

Latvijas melnraibās augumā ir vislielākās, raksturīgas ar augsto piena izslaukumu, bet samērā zemu tauku saturu.

Latvijas sarkanraibās ir augumā mazākas, raksturīgas ar augsto piena tauku saturu, un samērā mazāku izslaukumu.

49. Kāpēc zeme arama rudenī?

Tas dod iespēju ātrāk pavasarī uzsākt sējas darbus, palīdz zemē pa ziemu uzkrāties lielākiem ūdens krājumiem un apkaro nezāļu izplatīšanos.

50. Apģērba kārtībā uzturēšana.

Katra mazpulka dalībnieka pienākums ir raudzīties, lai apģērbs vienmēr būtu gluds, kārtīgs, tīrs, un, ja vajadzīgs, arī salāpīts.

Apģērbs ik vakarus pēc novilkšanas jāpakaŗ uz īpaša drēbju pakaŗamā kociņa, ko katrs dalībnieks (-ce) par pagatavot pats. Pirms apģērba nolikšanas jāapskatās, vai pie tērpa netrūkst kādas pogas, vai nav pārtrūcis pakaŗamais vai pogcaurums, vai nav radies kāds traips vai kroka. Tas nekavējoties jāizlabo. Ja tērpā sāk rasties caurumi, tie tūdaļ aizlāpāmi. No apģērba arī jāizsukā putekļi.

Līdz ar apģērbu kopjami arī apavi, kas katru dienu nospodrināmi. Jāraugās, lai kurpēm nebūtu nomīti papēži un kurpju auklas būtu kārtībā.

Praktiski katrai meitenei jāprot: 1. Zeķu lāpīšana. 2. Pareiza kartupeļu sagatavošana vārīšanai un vārīšana. 3) Galda klāšana.

Kas jauns mūsu zemē un valsti

23. maija sēdē Ministru kabinets nolēma katram jauneklim un jaunavai, kas ar Darba centrāles starpniecību šovasar strādās cukurbiešu retināšanas darbos, izsniegt pēc pabeigta darba **kā prēmiju cukuru par brīvu;** par vienas nedēļas nostrādāšanu — 1 kg, bet par ilgāku laiku — 2 kg.

Iekšlietu ministrs K. Veidnieks par **Rēzeknes apriņķa vecāko** iecēlis līdzšinējo Liepājas — Aizputes apriņķu revidentu Antonu Ruško, kas pagājušā gadā beidza universitātes tiesību zinātņu nodaļu.

No 31. maija līdz 2. jūnijam Rīgas Latviešu biedrībā notika **gadskārtējās rakstnieku dienas,** kuŗas rīkoja Rakstu un mākslas kamera. Par mūsu rakstniecības jautājumiem nolasīja vairākus priekšlasījumus. Bija arī pārskati par lietuvju un igauņu rakstniecību. Kā viesi rakstnieku dienās piedalījās Lietuvas rakstnieks K. Korsaks un Igaunijas rakstnieks F. Tuglass. Rakstnieku dienās notika arī literāra vakarēšana.

2. jūnijā notika pamatskolās izlaidumu akti, un dzīvē izgāja 18.000 jauniešu. Pagodinādams skolu jaunatni, Valsts Prezidents **Kārlis Ulmanis** piedalījās Aknīstes, Gārsenes un Dignājas pamatskolu atlaidēs, kur uzrunāja turienes sabiedrību un jaunatni, pasniedzot valdības velti — Annas Brigaderes «Kvēlošā lokā». Aknīstē līdz ar atlaidi notika arī skolas jaunceltnes iesvētīšana.

2. jūnijā Rīgā, Torņakalna kapos dzejniekam **Esenberģu Jānim atklāja pieminekli, kas darināts** pēc tēlnieka E. Jāma meta. Par pieminekļa celšanu gādājusi Latvijas preses biedrība. Dzejnieka māsa, cienīdama brāļa piemiņu, līdzekļus ietaupījusi no dzejnieka kopotiem rakstiem, kuŗus ar testamentu novēlējusi Preses biedrībai šim cildenajam nolūkam. Esenberģu Jāņa darbs bija veltīts rakstniecībai un teātrim.

Mežu dienās Rīgas pils. nov. mazp. inspektors R. Freibergs iestāda mazpulku liepu 5. Cēsu kājn. pulka cīņu vietā

Saimnieciskais dienests visiem iedzīvotājiem un darba skola jauniešiem

Valsts Prezidenta **Kārļa Ulmaņa** vadībā Pilī ministru kabinets 28. maija sēdē pieņēma svarīgo saimnieciskā dienesta likumu, kas būs spēkā līdz 1942. gada 1. februārim.

Valsts aizsardzības un saimnieciskās piesardzības un izturības spēju pacelšanā un sagatavošanā, tautas un valsts dzīves saimniecisko pamatu nostiprināšanā **jāpiedalās ar saviem fiziskiem un garīgiem spēkiem un saviem materiāliem līdzekļiem visiem Latvijas iedzīvotājiem** — vīriešiem un sievietēm, iestādēm un uzņēmumiem un organizācijām, pakļaujoties valsts saimnieciskam dienestam, kuŗa pildīšanu kārto šis likums.

Katrs iedzīvotājs pats var nolīgt atalgojuma darbu, bet ja darba spējīga persona nevar uzrādīt, ka atrodas darbā, vai atsakās no piedāvātā darba, tad Darba centrāle viņu novieto darbā saskaņā ar šo likumu, vai likumu par darba sagādāšanu un darba spēka novietošanu. Saimnieciskā dienestā, zīmējoties uz laiku un ieskaitāmo vai iesaucamo **kategorijām, pakāpeniski var ieskaitīt vai iesaukt visus darba spējīgus Latvijas iedzīvotājus, vīriešus un sievietes, neatkarīgi no viņu aroda, profesijas, pašreizējās nodarbošanās un darba vietas vai dzīves veida.**

Iesaukšana saimnieciskā dienestā izdarāma, piemērojot kaŗa klausības likumā noteikto kārtību iesaukšanai obligātoriskā kaŗa dienestā, ko veic Darba centrāle. **Šinī dienestā ieskaita no 6 nedēļām līdz 6 mēnešiem, bet iesauc no 3—6 mēnešiem.** Noteiktam laikam izbeidzoties, to var pagarināt līdz 1942. g. 1. februārim. Darbu nevar atstāt bez Darba centrāles atļaujas.

Saimnieciskā dienestā var iestāties arī personas ne jaunākas par 14 gadiem, kas pieteicas **brīvprātīgi. Pēdējās bauda atvieglojumus pastāvīga darba sagādāšanā.**

Jaunatnes nodarbināšanas kārtošanai saimnieciskā dienestā izstrādājami sevišķi noteikumi, paredzot, ka **saimnieciskā dienesta ietverē jaunatne top apvienota patstāvīgā darba skolā,** lai vispilnīgāk nodrošinātu jaunatnē pareizas darba izpratnes nostiprināšanos, sagatavojot jaunatni darbīgai un raženai dzīvei mūsu valstī.

Darba skola aptver visu valsti, tajā iekļauti un tās vadībai padoti visi jaunieši. Skolu vada ministru kabineta apstiprināts priekšnieks, bet saimniecisko dienestu — saimnieciskā dienesta pilnvarnieks. Abas šīs amatpersonas izrauga un ieceļ Darba centrāles direktors.

Saimnieciskā dienestā ieskaitītie atalgojuma ziņā pielīdzināmi pārējiem strādniekiem uzņēmumā, darbības nozarē vai apvidū pastāvošām atalgojuma normām. **Likuma pārkāpējus var ievietot sevišķās nometnēs, izraidīt viņus no līdzšinējās dzīves vietas un sodīt.** Likums, ciktāl tas nerunā pretim starptautiskām tiesībām un noslēgtiem līgumiem, piemērojams arī ārzemniekiem.

Sienu žāvēsim tikai zārdos

Arī darbā ejot neaiz mirsīsim «lūdzu» u «paldies»

Uzmani pats sevi

«Lūdzu» un «paldies»

Nesen kāda skolniece, kas zina, varbūt bija arī mazpulka dalībniece, autobusā deva savu vietu kādam vecākam braucējam. Un to viņa izdarīja šādi: viņa paskatījās sāņš, redzēja tur stāvam vecāku cilvēku, pagrozījās savā sēdeklī, tad piecēlās un kā bēgle, pat nepaskatījusies atpakaļ, pagāja dažus soļus uz priekšu un apstājās pie šofeŗa telpu sienas. Vecākais braucējs vērīgu skatu noraudzījās skolniecē, bet neapsēdās. Tad arī viņš pagāja uz priekšu, piestājās skolniecei un klusu teica: «Ja jūs kādam laipnību parādiet, ja laipni atvēliet tam savu vietu, tad tas jādara arī patiesi laipni, pievēršoties viņam vārdiem — «lūdzu, sēžaties.» Ja es arī apsēstos jūsu vietā, tad jūs ar savu rīcību atņēmāt man manu pateikšanās prieku, atņēmāt man iespēju pateikt jums «paldies». Skolniece piesarka un nezināja, ko atbildēt, jo taisnība bija vecākā braucēja norādījumam.

Kā tad būtu, ja mūsu vidū cilvēki pilnīgi aizmirstu šos jaukos vārdus — «paldies» un «lūdzu». Tad daudzreiz mēs nezinātu, vai piedāvāto ņemt, vai neņemt, mēs nezinātu teikt paldies, vai nē. Jo varētu tak būt, ka šie vārdi kādu var pat aizskart. Un tā pamazām noplicināta, kaila kļūtu mūsu dzīve, bez cilvēku savstarpējās sirsnības, laipnības un labvēlības.

Un tāpēc, kad tu runā, neesi skarbu vārdu vergs. Ko domā, ko saki, to saki tā, lai arī sirds tur līdzi runātu. Ja tu pieklājības dēļ ko otram atvēli, tad neaizmirsti, kā arī īsta pieklājība ir sirds lieta. Tā nav otram drusku pamešana no sava galda, bet tā ir otra sēdināšana goda vietā. Ja tu tā mācīsies darīt, tad arī visi citi ļaudis, pie kuŗiem tu iesi, tevi nepametīs, bet cienīs un cels godā.

«Lūdzu» un «paldies», lai ir tavas valodas neatņemamā daļa. Skarba valoda jauniešu mutē ir neglīta un tā atbaida visus. Visi citi cilvēki še pasaulē nākuši ar tādām pašām tiesībām, kā tu, un ja tu vēlies, lai tevi palūdz, lai tev pateicas, tad neaizmirsti, ka tev, kā jaunākam, tas jādara vispirms. Bet ja tu no tā kaunies, un tev tā drusku neērti teikt šos jaunos vārdus, tad zini, ka tava dvēsele ir slima, tavā raksturā nav daudz labu īpašību. Ja tu tās gribi labot, tad — **divkārt papūlies** vajadzīgā vietā teikt — «lūdzu» un «paldies».

Šachs

R. Švarca vadībā

Uzdevumi

№ 39.

I. Grūbe — 2. Umpartes mazp.
Pirmpublicējums

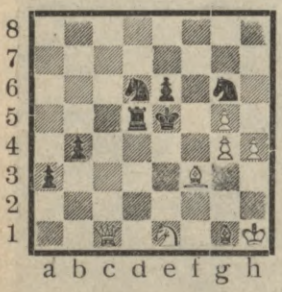

Baltie: Kh1, Dc1, Lf3, Lg1, Ze1, band.: g4, g5 un h4 (8)
Melnie: Ke5, Td5, Zd6, Zg6, band.: a3, b4, e6 (7)

Mats 2 gājienos

№ 40

A. Lagzdiņš — 934. I Rīgas Valsts ģimn. mazp.
Pirmpublicējums

Baltie: Kf3, Dg1, Ta5 Te8, Lg6, Lg7, Zc5, Zg4 band. h5 (9)
Melnie: Kg5, Tb6, Th7, Lf4, Za7, Zf2, band.: c3, d4, e5, g3, h3, h4, h6 (13)

Mats 2 gājienos

Atrisinājumi iesūtāmi red. 1 mēneša laikā.

13 gadus vecs pamatskolēns — Gulbenes šacha meistars!

Līdz šim bieži esam dzirdējuši, ka citās valstīs atrasti t. s. šacha brīnumbērni. Tagad arī mūsu Latvijā beidzot atklāts jauns šacha talants, un šis brīnums noticis Gulbenes pils. š. g. meistarības izcīņā, kur 13 g. v. Līgonis Bērziņš, Gulbenes pamatskolas 5. klases audzēknis, pieveicot visus 17 (!) pretiniekus, ieguva Gulbenes šacha meistara nosaukumu.

Šis apstāklis Latvijas šachistos modinājis lielu interesi, jo, apskatot L. Bērziņa partijas, redzams, ka šeit patiešām slēpjas liels talants. Mūsu vēlējums būtu — nepalikt pusceļā, nepagurt, un vēlams būtu, lai L. Bērziņa turpmākās attīstības vadību uzņemtos kāds no mūsu labākiem šacha teorētiķiem, jo visiem zināms, ka labs skolotājs var dot ļoti daudz — arī vislielākam talantam, un tik jaunam spēlētājam kā Bērziņš, tas būtu sevišķi svarīgi.

54. partija. Spēlēta Gulbenes š. g. meistarības izcīņā.

Baltie: L. Bērziņš. Melnie: E. Ķelle.

1) e4 — c6. 2) d4 — d5. 3) e:d5 — c:d5, 4) Zf3 — Zf6. 5) Le3 — e6 6) Zbd2 — Ld6 7) Ld3 — 0—0 8) 0—0 — Zc6 9) c4 — d:c4 10) Z:c4 — Lc7 11) Tc1 — a6 12) Zcd2 — Zb4 13) Lb1 — b5 14) Lg5 — Zbd5 15) Ze4 — Lf4 16) Z:f6 — g:f6 17) Dd3!! — Te8 18) D:h7 — Kf8 19) L:f4 — Z:f4 20) Dh6 un melnie padevās.

55. Partija. Baltie: Dr. P. Riemers. Melnie: L. Bērziņš.

1) d4 — d5 2) c4 — e6 3) Zc3 — Zf6 4) e3 — Lb4 5) a3 — L:c3 6) b:c3 —0—0 7) Dc2 — b6 8) Ld3 — d:c4 9) L:c4 — Lb7 10) f3 — Zbd7 11) Ze2 — c5 12) d:c5? — Z:c5 13) 0—0 — Dc7 14) Zd4 — Ld5 15) L:d5 — Z:d5 16) e4 — Zf6 17) Lg5 — Zfd7 18) f4 — Tfc8 19) e5 — Zb7 20) Tf3 — Dc5 21) Da4 — Zb8 22) Db4 — Za6 23) Db5 — D:b5 24) Z:b5 — Zac5 25) Td1 — a6 26) Zd6 —, Z:d6 27) T:d6 — Tab8 28) Le7 — Ze4 29) Tdd3 — Tb7 30) Ld6 — Z:d6 31) c:d6? — Td7 32) Td4 — Tc6 33) Tfd3 — f6 34) Kf2 — Kf7 35) Ke3 — e5 36) f:e5 — f:e5 37) Td5 — Ke6 38) Ke4 — Tc4 39) Ke3 — Ta4 40) g3 — T:a3 41) Td2 — T:c3 42) Ke2 — Tc6 43) Td5 — d3 — Tc:d6 44) T:d6 — T:d6 45) Tc2 — a5 un baltie padevās.

Š. g. februārī un martā Maskavā un Ļeņingradā izcīnīts mačs starp lielmeistaru G. Levenfišu un V. Alatorcevu. Uzvaras gadījumā Alatorcevs būtu ieguvis lielmeistara nosaukumu. Cīņa tomēr beidzās ar vecmeistara Levenfiša uzvaru: + 5, — 2 = 7.

56. partija. Baltie: G. Levenfišs. Melnie: Alatorcevs.

1) e4 — e5 2) Zf3 — Zc6 3) Zc3 — Zf6 4) Lb5 — Lb4 5) 0—0 — 0—0 6) L:c6 — d:c6 7) d3 — Te8 8) Ze2 — Zh5 9) Lg5 — f6 10) Le3 — Ld6 11) Zd2 — c5 12) Kh1 — Le6 13) Zg1 — g6 14) g3 — b6 15) f4 — f5 16) Df3 — e:f4 17) g:f4 — Tf8 18) Ze2 — Dd7 19) Tg1 — Kh8 20) b3 — Tae8 21) Taf1 — Zf6 22) Zc3 — f:e4 23) Zd:e4 — Zh5 24) Z:d6 — c:d6 25) Tg5 — Df7 26) Kg1 — h6 27) Tg2 — Kh7 28) Tgf2 — Lc8 29) Ld2 — Lb7 30) Dh3 — d5 31) f5 — d4 32) Ze4 — g:f5 33) Zg5 + — h:g5 34) T:f5 — Dg6 35) T:f8 — Te7 36) Tf8 — f6 — De8 37) Df5 + — Kh8 38) Tf8 + un melnie padevās.

57. partija. Spēlēta š. g. Jelgavas meistarības izcīņā.

Baltie: R. Švarcs. Melnie: G. Bezručko.

1) d4 — Zf6 2) e3 — d6 3) Ld3 — e5 4) Zbd2 — Lg4 5) Zgf3 — Zbd7 6) c3 — c6 7) Db3 — Dc7 8) 0—0 — Le7 9) e4 — 0—0 10) h3 — Lh5 11) Te1 — Tae8 12) Zh2 — g5? 13) Zdf1 — h6 14) Zg3 — Lg6 15) Zf3 — Zh5 16) Zf5 — L:f5 17) e:f5 — Ld8 18) Ld2 — Zf4 19) L:Z — g:f4 20) Tad1 — Lf6 21) Lb1 — Kh8 22) Kh1 — Zb6 23) Dc2 — Tg8 24) d:e5 — d:e5 25) Td2 — Zc4 26) Tde2 — Tg7 27) Dd3 — b5 28) Zh2 — Td8 29) Df3 — Kh7 30) Zg4 — Dd6 31) b3 — Tg4 32) D:T — Zb6 33) Dh5 — Td7 34) T:e5 — f3 35) g:f3 — L:e5 36) f6 +— Kg8 37) D:h6 un melnie padevās,

Šachs mazpulkos. 797. Katvaru mazp. noslēdzies šacha turnīrs. No 10 dalībniekiem I v. izcīnījis G. Špons, II v. A. Treijs un III v. M. Špons. Rīgas šachista Solmaņa simultana spēle pret Rīgas Jūrmalas raj. mazp. dalībniekiem beidzās ar rezultātu: + 19, — 3 (Michailovam, Robiņam un Viesim) = 1 (pret Vāckāju).

Vēstulnieks. A. P. Kandavas m. Uzdevums stipri naivs. Kāpēc melno K. pirmā gājienā katrā ziņā «jālien cilpā» uz d4? — Uzdevumu autoriem punktus nepieskaita.

Aizsaules ceļos

Paziņojam, ka 1940. g. 9. aprīlī pēc īsas un grūtas slimības šķīrās no mums mūsu uzticāmais draugs, mīļais un čaklais mazpulka dalībnieks

Pēteris Klamanis

dzimis 1923. g. 30. aug.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

1126. Rēzeknes technikas mazpulks.

Vēl saule augstu,
Rotā dzīves rīts,
Bet bieži vakars pienāk negaidīts

1940. g. 10. aprīlī miris mūsu mīļais mazpulka dalībnieks

Jāzeps Skrūzmanis

Viņu mīļā piemiņā paturēs

747. Gavartīnes mazpulks.

Vēl darba ir daudz,
Un ceļš ir tāls,
Bet tu jau uz dusu...

1940. g. 21. aprīlī aizgāja mūžībā mūsu mazpulka dalībnieks, bijušais kasieris

Kazimirs Livmanis

dzimis 1923. g. 13. sept.

Viņu piemiņā paturēs

1083. Paegļu mazpulks.

Kam tu lūzi, ozoliņi,
Vai nav koku lūzējiņu?
Kam tu miri, mūs brālīti,
Vai nav ļaužu mirējiņu?

1940. gada 22. aprīlī šķīrās no mums pēc ilgām un grūtām ciešanām mūsu mazpulka dalībnieks

Antons Tutins.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

379. Bērzpils mazpulks.

1940. g. 25. aprīlī aizgāja mūžībā mūsu mazpulka dalībnieks

Jānis Dzalbs.

Viņu atmiņā paturēs

562. Aulejas «Āres» mazpulks.

Pāri jumtiem gāju putni skries,
Un uz pavasaŗa dzīrām trauksies.
Jautri tie pēc tevis sasauksies,
Bet tu klusēsi un neatsauksies.

Mūžībā aizgājusi 892. Sēļu mazpulka dalībniece

Dzidra Pekaine

dzim. 1924. g. 1. nov.
mir. 1940. g. 9. maijā

Viņu mīļā atmiņā paturēs

892. Sēļu mazpulks.

1940. g. 19. maijā no mums šķīrās mūsu mīļais saimes vecākais

Ojars Briedis.

Kam, draudziņ, Tu atstāji
Visus savus mīļus biedrus;
Necerēti, negaidīti,
Aiznes tevi salti vēji...

Pēc tevis sēro

251. Alojas mazpulks.

Gribēju tālajos laukos vēl iet,
Klausīties dziesmu ko ziedonis dzied...
Satumsa nakts...

1940. g. 30. maijā pēc ilgām un grūtām ciešanām no mums šķīrās 273. Lutriņu mazpulka dalībnieks

Rūdolfs Kreicbergs.

Līdz ar dziļi noskumušiem piederīgiem par viņu sēro

273. Lutriņu mazpulks.

Mazpulku mazajiem

Tēvs palīdz Jānītim pagatavot dzirnavu rata asi

Ūdens dzirnaviņas

Jānītis ar tēvu brauca uz dzirnavām samalt maizi. Pa ceļam viņiem bija jābrauc gar vecām ūdens dzirnavām, ar lielu koka riteni, ko grieza ūdens kritums.

Dzirnavās Jānītis brīnījās par balto melderi un daudzajām mašīnām, un, pabāzis roku maisā, sajuta, ka krīt karsti milti. Viņš tomēr nevarēja saprast, kā tādas dzirnavas strādā, bet kā ūdens dzirnavas darbina, to viņš gan zināja, un, pārbraucis mājās, ierīkoja mazā strautiņā no akmeņiem un zemes mazu aizbērumu, lai paceltu ūdens līmeni dzirnavām.

Tētis to redzēja un teica: «Jānīt, vai neuzbūvēsim paši ūdens dzirnavas».

Tad viņi paņēma četrstūrainu koka gabalu, galus nodrāza apaļus — tā būs dzirnaviņu ass. No vecas koka kastītes dēlīšiem izgrieza četrus spārnus. Šos spārnus ar nagliņām piesita pie dzirnaviņu ass, un dzirnavu ritenis bija gatavs.

Nogriezuši divas staklītes no alkšņiem vai kāda cita koka un iesprauduši tās pie aizsprosta zemē, Jānītis ar tēti uz šām staklītēm novietoja dzirnavu riteni ar spārniem. Pēc tam viņi no koka pagatavoja mazu silīti, šo silīti ielika uzbērumā tā, lai ūdens pa to tecētu uz spārnoto riteni. Ūdens tecēja, un spārni sāka griezties kā īstās dzirnavās. Jānītim bija liels prieks.

Ja arī jūs gribat piedzīvot tādu pašu prieku kā Jānītis, tad uztaisiet arī sev tādas dzirnaviņas.

Dzirnavu rata spārns un tā piestiprināšana. Staklītes iesprauž zemē un uz tām uzliek ratu

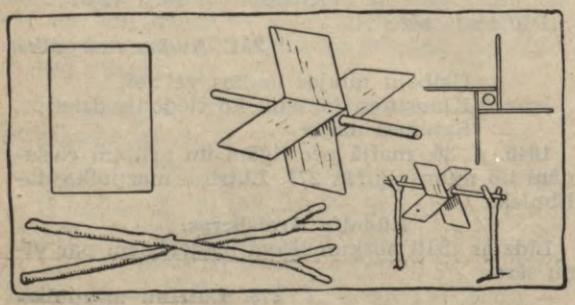

Susuriņi izdomā mudi un mācās par zemes lietām

Ziedaru mājās pusdienas laiks. Pēc ražena darba rīta cēliena īsā atpūtā devušies saimes ļaudis. Pat Dzīpariņa tuvākais «padotais» un palīgs pinkainais Kāravs izlaidies paēnā īsu snaudu noraut. Miera nav tikai pašam Dzīpariņam. «Viņiem jānāk!», jau septīto reizi pie sevis nosaka pats jaunākais Susuriņš, jo, lūk, šodien saimes sanāksmei jānotiek pie viņa — Dzīpariņa, Kazanču Ziedaru mājās. Bet kas tad tas!... Uz ceļa aiz šķūņa atskan tāda kā dziedāšana, kā rakstā liktu kāju dunoņa pāri tiltiņam — kas tur var būt? Jā, tur jau viņi visi nāk, jaukā rindā — un dzied ar. Jau klāt!

«Saime, stāt!», komandē saimes vecākais Kārlītis, un tūlīt atskan Susuriņu vienbalsīgs sveiciens: «Sveiks, Dzīpariņ, mūsu šīsdienas saimniek!...» «Sveiki, sveiki, draugi,» atbild Dzīpariņš, «jūs mani pārsteidzāt un iepriecinājāt!» Bet pie pēdējiem vārdiem ietrīcas jaunā Dzīpariņa balss: «Saimnieks jau nu gan es Ziedaros neesmu, tikai gājējs»... «Bet reiz tu būsi arī saimnieks savās mājās, ja zemi mīlēsi un pie tās paliksi!» pārliecinoši saka Kārlītis. Un pierādījums tam ir saimes vecākā izteiktā atzinība Dzīpariņam par viņa teicamā izskata cukurbiešu lauciņu, kuru saime grib redzēt vēl pirms sanāksmes. Lieta tā, ka par Dzīpariņa lauciņu visai atzinīgi izteicies pats lauksaimniecības biedrības priekšnieks, kas garāmejot priekšzīmīgi kopto lauciņu labi apskatījis un uzslavu pateicis Kārlītim.

Sākas sanāksme. «Mums ikvienam savs darbs jāpadara tā,» svinīgi nopietnā balsī runā saimes vecākais, «lai tas būtu tik labs, cik vien var būt. Kas gan būtu bijis, ja Dzīpariņa lauciņš būtu nekopts un nezālēm aizaudzis? Tādu lauciņu redzot, droši vien, lauksaimniecības biedrības priekšnieks nodomātu, ka mums visiem ir lauciņi nekārtīgi kopti, bet tagad!... «Tagad viņš domā, ka mums visiem ir tādi teicami lauciņi,» nenocieties vidū iesaucās Plekstiņš. «Nu ja, Plekstiņ, tavs lauciņš jau varēja gan arī labāks

Tēvs ar Jānīti priecājas par dzirnaviņām

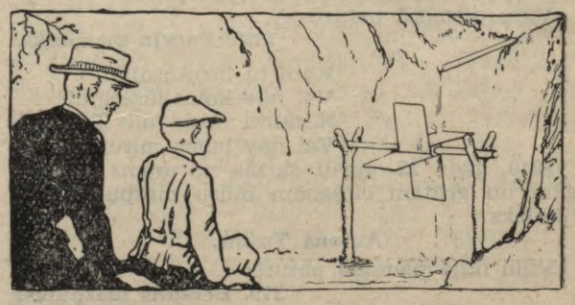

būt, bet šoreiz mūsu visu labo slavu ir cēlis Dzīpariņš.» Sanāksme turpinās. Skan jautājumi, birst gudras atbildes, jo tik ļoti daudz jaunu zināšanu mazpulka lielajā sanāksmē par zemes kopšanas lietām pateicis agronoms. Nezāles jākaplē, zeme pēc lietus jāirdina, kaitēkļi jāapkaro, mēslojums jādod. Ka tas jādara — skaidrs, bet — vēl tomēr paliek viens bet: kāpēc, kāpēc tas tā un ne citādi jādara? To, lūk, šodien grib noskaidrot Susuri. «Nu, kas man skaidri un gaiši pateiks, kāpēc nezāles jākaplē,» vaicā Kārlītis, «varbūt tomēr var ļaut, lai aug vien, dažreiz tās skaisti zied!» «Redz, nezāles noņem cukurbietei medu no maizes,» saka lielais gardēdis Sekste. «Kamēr tā bietīte tiek pie mēslojuma klāt, nezāle jau pirmā — capt —, apēdusi visu labumu, un bietītei jāpaliek tukšā.» Tā kā tādus varas darbus nezālēm nevar un nevar pieļaut, Susuriņu pārdomāts lēmums ir: visas nezāles lauciņā iznīcināmas! «Bet kaitēkļi tak ir tādi paši grēcinieki,» ierunājas Dzīpariņš. «Es sakņu dārzā, lai tiktu pie saviem vitamīniem, iesēju redīsus, kāļus un iestādīju dažus kāpostus ar, bet tagad maniem kultūraugiem uzbrūk spārnaini un rāpojoši ienaidnieki.» «Nu, tas tak par traku!», izsaucas Susuriņi. «Tad jau Dzīpariņa sakņu dobēs lielā ofensīve un nikni kaŗi būs sākušies! Tas mums jāredz!» Un kā tad! Melni spīdīgi un strīpoti spradži grauž kāpostu lapas, ka skrapst vien. Kad iet šiem klāt, mūk gan projām, bet lapās caurumi un robi vien paliek. Bet kas tas? Gluži kā smagie tanki — pelēki ar melnām galvām pa kāļu lapām rāpo grauzēju kāpuri un vietu vietām no lapas kātiņš vien palicis, kur melngalvainie tanki pāri gājuši. Tik nopietnā brīdī vārdu ņem pats Kārlītis: «Redziet, draugi, un tu, Dzīpariņ, ar. Tos iebrucējus, kuŗi šinī dārziņā nav ne ar krītamiem izpletņiem nolaidušies, ne no svešām zemēm atnākuši, tos mēs tūliņ ņemsim ciet. Melngalvainos tankus — kāpurus — salasīsim vienā bundžā un atdosim cāļiem apēst. Ak, kas tiem būs par maltīti! Bet lai tādu grēcinieku vairāk nebūtu, tu, Dzīpariņ, ikdienas apskati kāpostu lapu apakšpuses, vai tur nav tik lielas, kā kniepadatas galviņas, gaišdzeltenas balto kāpostu tauriņu oliņas. Ja ir, iznīcini, jo no tām izšķiļas rijīgie kāpuri. Negantos spradžus, kas kā bumbvedēji pat pa gaisu skrien, tos uzvarēs tā, ka kāpostu lapām uzputinās virsū indīgu pulveri, lai spradži to saēdas un beidzas nost. Pulveris ir pie mazpulka vadītāja.» Un kad vēl pārrunāts tas jautājums par vajadzību — sausā laikā laistīt lauciņu, jo arī augiem tad dikti dzert gribas, Susuriņi redz, ka pusdienas laiks iet uz beigām, un katru Susuriņu vakara cēlienā gaida atkal viņa ragaino pulks. «Šoreiz tad arī sanāksmi slēgsim,» saka Kārlītis, «un iesim pie darba, jo: kas nav slims, tam jāstrādā!» «Jā, jā!», vienā balsī sauc Susuriņi, jo Kārlīša pēdējie vārdi visiem ļoti patīk. «Kas nav slims, tam jāstrādā!»... «Darbs man dod spēku un veselību, bet sirdī ir prieks, ka varu strādāt,» sajūsmā ieminas Dzīpariņš. «Vai mēs nevaram, lūk, ko izdarīt?» jautā Dzīpariņš. «Vai nevaram sastādīt tādu teicienu, ko mēs vienmēr teiktu, kopā sanākuši, un arī izpildītu?» «Varam, varam! Kārlīt, ko tu domā? Kādu mudi, mēs, Susuriņi pieņemsim sev?» «Redziet,» saka Kārlītis, «to, ko Dzīpariņš teica un ko es sacīju, kā tas kopā salikts izklausās: «Darbs dod spēku, sirds rod prieku, kas nav slims, tam jāstrādā!» «Labi,» sauc septiņi susuriņi, «tā būs mūsu mude, un to mēs pateiksim arī citiem!» «Ahā! Es tādus «slimus» zinu gan,» saka Plekstiņš. «Lūk, Zemdegu Fricis, jau sen atbraucis no Rīgas, bet augu dienu tikai vāļājas pa upmalu un skrien pakaļ jauniem vārnēniem.» «Slimi, slimi ir visi tie, kas var, bet tomēr neko nestrādā!», sauc Susuriņi. «Un tiem mēs vienmēr teiksim: «Darbs dod spēku, sirds rod prieku, kas nav slims, tam jāstrādā!»...

Susurs.

Pienākums jāpilda — Vilnītis to jau saprot

Atrisinājumi

4. nr. ievietotam aļjautības uzdevumam:
4 vārnas un 3 mieti.

3. nr. Grūtajam uzdevumam:

Lapsene nokļuva pie maijvaboles kāpura pa zemes ejām tā, kā tas parādīts zīmējumā. Ja Jums izdevās to tāpat uzzīmēt, tad Jūs uzdevumu esat atrisinājuši.

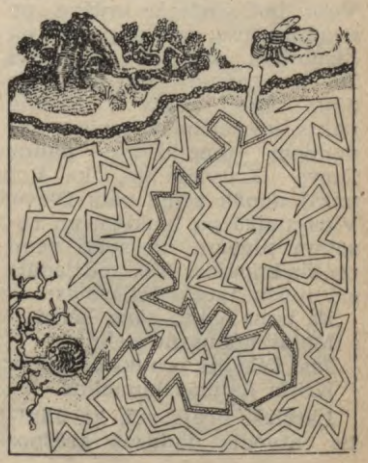

Vasarā. zīm. 581. mazp. dal. V. Straupenieks.

Svinēsim atkal Jāņus!

E. Godīgs,
384. Līgatnes mazp. dal.

Kad pavasaŗa darbi beigušies, tīrumi un lauki apsēti bet siens un āboliņš vēl nav jāpļauj, latvieši svin savus skaistākos svētkus — Jāņus. Tie ir vienīgie latviešu svētki, kas daudzos tautas nebrīvības gadu simteņos nav zaudējuši savu īpatnību. Tāpat kā tos svinēja pirms gadu tūkstošiem, tos svinam arī tagad. Veca, bet vienmēr krāšņa un neapnikstoša, nevien prieka un līksmības, bet arī latviešu Dieva godināšanas diena ir Jāņi. Jāņu nakts ir dievota nakts, un šai naktī labiem nodomiem piepildīties palīdz Dievs. Latvieši tic, ka šinī naktī nonāk zemē pats Dievs. Viņš staigā pa laukiem un rasotām pļavām un svētī zemi un tās kopējus. Tas apdziedāts arī mūsu tautas dziesmās:

Es jums saku, Jāņa bērni,
Metat kokus no celiņa.
Jās Dieviņš, brauks Laimiņa,
Kritīs Laimas kumeliņš.

Latvieši ticēja arī, ka Jānītis atvedis daudzos krāšņos ziedus, ar kuŗiem šai laikā tik grezni rotājušies Latvijas lauki un birzis.

Jānīts brauca katru gadu,
Atved ziedu vezumiņu.
Še saujiņa, te saujiņa,
Lai zied visa pasaulīte.

Jāņu nakti neviens neguļ. No kalna uz kalnu liesmo varenie sārti, augstu mezdami dzirkstis pret zvaigžņotām debesīm. Un tālu jo tālu, pāri pakalniem un strautiem, skaļajās birztalās un klusajās pļavās atskan daudzbalsīgais «Līgo!» Jāņi ir aizvien jauki, tāpat kā jauki ir Jāņu bērni. Vecā un jaunā paaudze šai brīnišķīgajā naktī pie ugunskuru liesmām vienojas kopējās dziesmās un rotaļās. Vecie atceras aizgājušos laikus un savu jaunību, jaunie reibst vīstošo ziedu un ķepu smaržās. Šai naktī vajaga aizmirst visu, arī miegu, tad agrā rītā redzēsim, «kā saulīte rotājas». Jāņu naktī «zeltītiem ziediņiem» uzzied arī brīnumainais papardes zieds, un kas šo ziedu atrod, tam piepildās viss, ko viņš vēlas. Vēl nesen veci ļaudis skumji ieminējās, ka vairs neesot tā, kā agrāk. Bet tagad, paklausot mūsu Vadoņa aicinājumam svinēt Jāņus, šie jaukie latviešu svētki atkal sāk mirdzēt savā agrākā spožumā un varenībā. Mazpulku dalībnieki, svinēsim atkal jautri šos senos latviešu ziedoņa svētkus, jo Jāņu nakts atnāk tikai vienreiz gadā, bet papardes zieds uzzied tikai reizi mūžā!

Kā žagariņš veselā slotiņā!

E. Podže,
659. Sausnējas mazp. dalībn.

Ikdienas mēs ap sevi dzirdam dažādus jautājumus. Ir jautājumi, kas mums jāzina un jāprot katrā laikā atbildēt, bet ir arī jautājumi, par kuŗiem mums nebūtu tik daudz jāinteresējas, bet par kuŗiem dažs labs no mums interesējas vairāk un pieķeŗas ar lielāku aizrautību, kā savām lietām. Ir viens, pēc dzirdes varbūt nenozīmīgs, bet atbildē svarīgs jautājums, par kuŗu mums vajadzēja ikkatram jo cītīgi pārdomāt, pirms mēs esam vienoti vienā organizācijā. Un šis jautājums ir: «Kāpēc es iestājos mazpulkā?» Kāpēc tik cītīgi bija jāpārdomā? Lūk, tāpēc, lai vēlāk nebūtu jāpārmet sev un citiem, ka ir ievilināts, un lai nebūtu jāno, žēlo, — kāpēc man bija jāiestājas? Jāzina iepriekš arī visi noteikumi un prasības, lai zinātu, vai ir pildāmas. Droši vien, daudzi dalībnieki tūlīt nespētu atbildēt pareizi uz šo jautājumu. Dažs teiks, ka patīk tā kopā sanākt un «nosist laiku», citam, varbūt — saņemt kādu balvu, citu draugs pierunājis. Bet atradīsies arī tādi, kas šai «laika nosišanā» gūst derīgus padomus, pamācības un daudz citu vērtīgu atziņu. Par sevi varu pastāstīt sekojošo.

Gāju skolā pēdējo gadu. Darbs skolā un mājā aizpildīja daļu manas dzīves, tomēr kaut kas neapmierināts manī vēl bija, tikai nezināju pati, kas tas ir. Daudzreiz tiku kopā pavadījusi jautrus brīžus ar mazpulka dalībniekiem, tomēr viņiem bija savas runas un pārrunas, kuŗās es nevarēju piedalīties. Beigās, šķiŗoties no vadītāja, tie kopīgi norunāja un cits citam atgādināja nākošo sanāksmi tādā vai citādā nolūkā. Tādos brīžos es jutos lieka un atstumta, kas neieder viņu vidū. Citreiz, skolai gaŗām ejot, dzirdēju tos jautri dziedam, tērzējam vai pārrunājam dažas svarīgas lietas. Un atkal es aizgāju ar jautājumu, kāpēc arī es nevaru tur būt? Es tā ilgojos īstas saprašanās, draudzības, kopēju centienu un mērķu! Protams, kā skolas biedri viņi man bija labi draugi, bet tomēr tiem bija vēl citas domas, citi uzdevumi un pienākumi, kas tos vairāk saistīja. Sekmī-

gākās un centīgākās manas skolas biedrenes strādāja mazpulkā instruktores vadībā skaistus rokdarbus. Patika arī man. Zināju, ka dažreiz par labi izstrādātu rokdarbu tās saņems mīļu atzinības vārdu, kas citreiz ir vairāk vērts kā skaista balva. Man ļoti patika, ka viņām ir savi svarīgi pienākumi, kas jāpilda. Mazpulkā veica sacensībās dažādus darbus. Tas taču interesanti. Tur zemes rakšana, govju slaukšana, ēdienu gatavošana, dažādi rakstu darbi. Visu to dalībnieki veica ar jautrību un humoru, un katrs centās būt arī pirmais un labākais, bet ja nebija, tad arī nenoskuma un nebija greizsirdīgs, ka otrs aizsteidzies priekšā, bet draudzīgi spieda roku un vēlēja sekmes arī turpmāk. Sāka mācīt arī tautiskās dejas, līdz tam Sausnējā nedzirdētas un neredzētas. Arī tās man patika. Zināju, ka pēc dienas darbiem kādā vakarā viņi padejos, parotaļāsies un brīvo laiku pavadīs dziesmās. Tad sanāksmēs dziesmas un pašu referāti. Temats pēc izvēles. Tiešām, izdevība savas spējas darbā likt. Tur nebija tā kā skolā — kad jautā, tad tikai drīksti runāt un atbildēt, — bet pats drīksti jautāt, izteikt savas domas un priekšlikumus. Un sabiedrībā būt tā gribējās arī man! Tagad es sapratu, kas mani aicināja, ko sākumā nesapratu. Tas bija šinī ziņā nepadarītais darbs un vienības gars. Bet visam pāri kā draudošs pirksts pacēlās vārdi: «Tu nevari visu to darīt, jo neesi šai pulkā!» Un atkal radās neatrisinātais jautājums: «Kāpēc?» Taču vienreiz jābūt skaidrībā. Nolēmu izstāstīt to mājās. No sākuma ieminējos tā aplinkus, tad arvien tuvāk, un beidzot taisni. Uzreiz visi bija pretī ar visādiem aizspriedumiem, taču nepiekāpos un laikam noslaucīju kādu asaru, līdz beidzot apžēlojās un teica sen gaidīto vārdu: «Nu, ej ar!» Kas tas bija par prieku, kad rītā skolā savām biedrenēm varēju ziņot: «Es arī esmu jūsu pulkā!»

Bija jau pavasaris, un arī man bija jāierīko lauciņš. Nāca pieccīņas un pēc tam rudenī ražas apskate, bet man nebija bail, jo es vienmēr teicu sev: «Ja ne iegūt, tad zaudēt nekādā gadījumā nevar.» Viss, ko mēs mazpulkā darām un ko vadītājs mums stāsta, jau pats par sevi ir liels ieguvums. Un tiešām, tagad es atzīstu, ka esmu daudz ko ieguvusi gan garīgā, gan praktiskā ziņā. Mazpulkā esmu jutusies kā žagariņš veselā slotiņā. Par mums rūpējas, mūs vada un audzina mūsu mazpulka vadītājs, kas ir arī mums pirmais skolotājs. Nometnēs mūs māca nevien darbā, bet te mēs, viens otru salīdzinādami, mācāmies sevi pazīt. Bet visam pāri stāv mūsu Virsvadonis, kas grib, lai visi mazpulku dalībnieki iet kopējā solī, dzied latvisku dziesmu un priecājas latvisku prieku.

Senāk bijusi tāda jauka paraša — sasaukšanās. Arājs sasaucās ar arāju un sapratās domās, vienas sētas meitas kāpa kalnā gavilēt un sasaukties ar otras sētas meitām, vienas sētas meitas gāja pie otras sētas meitām vakarēt, kopā pastrādāt, patērzēt un padaiņot. Mazpulku dalībnieki, arī mēs esam latviešu zēni un meitenes, un tāpēc turēsim godā šo jauko tikumu un sasauksimies, kaut vai sirdīs dalībnieks ar dalībnieku, mazpulks ar mazpulku, rajons ar rajonu un beidzot novads ar novadu, kā tas bija svētku brīdī Uzvaras laukumā. Tur satikās vidzemnieks, kurzemnieks, latgalietis un rīdzinieks vienotā darbā. Un mēs visi, visi tās atceramies kā skaistākās dienas mazpulku līdzšinējā dzīvē.

Alkohols, tā lietošana un sekas

Meta Bērziņa, 748. Sūnu mazpulka priekšniece

Alkoholiskus dzērienus jau lietojuši mūsu senči. Dzeršana kā nevēlama paraša ir apdziedāta arī tautas dziesmās. Parasti uzskata, ka dzeršana paceļ jautrību un dod drosmi. Daudzi domā, ka dzert ir vīrišķīgi. Tāpēc alkoholiskus dzērienus arī vēl tagad gatavo, it sevišķi uz svētkiem, godībām, vispār tad, kad satiekas vairāk cilvēku. Dzerdami lieto dažādus izteicienus, piem.: «Dzersim uz veselību, saticību, uz labāku nākotni» un taml. Dzīvē tomēr parasti ir jāpiedzīvo pretējais.

Ieņemot alkoholu mutē, mēs sajūtam dedzināšanu un tas atstāj nelabu sajūtu. Tas izplaucē plānās gļotādiņas, kuŗas aizsarga mūs no dažādiem slimību mikrobiem, kas iekļūst mūsu organismā ar ēdieniem un dzērieniem.

Dzert alkoholu — ir cilvēka paradums. Mēs zinām, ka ieradumam ir liels spēks. Ņemdami mutē, mēs skaidri zinām, ka tas mums ir kaitīgi, bet mēs tomēr dzeram. Kāpēc? Šai ziņā mūsu tautai trūkst stingrības. Ja atgadās kāds, kas atsakās no šīs parašas, to izsmej.

Alkohols izputina daudz ģimeņu dzīvi, daudzus ieved izmisumā, pašnāvībā. Ļoti bieži vecāki, neapzinādamies, ko dara, piedāvā alkoholiskus dzērienus arī saviem bērniem, teikdami: «Dzer, dēls, un audzi liels.» Tā bērni piesavinās tēva netikumus. Alkohols ļoti sliktu iespaidu atstāj uz nerviem, kā arī uz smadzenēm. Alkoholu lietotāja tauta nesasniegs to, ko tā varētu citkārt sasniegt. Alkohols mazina un pat iznīcina cilvēku ideālismu. Alkohola lietotāji samaitā arī nelietotājus. Nav aprakstāms alkohola posts! Tāpēc uzmanīsimies no šī nāvekļa!

Mazpulki, mums ar latviskām un veselīgām sadzīves parašām šai ziņā jārāda visiem priekšzīme!

Pūce. Zīm. 11. mazp. dal. V. Sīmanis

Godalgoti jaunieši

Aprakstus par tematu «Par ko es izstādē visvairāk interesējos, kas man tur vislabāk patika un kāpēc?» sacensībai iesūtījuši daudzi jaunieši, no kuŗiem godalgoti šādi:

Pirmo godalgu Ls 30,— saņēma:

T. Bergs, 894. Herc. Pēteŗa ģimn. mazpulkā, A. Tirums, 156. Kabiles mazpulkā, A. Graudiņš, 394. Bīriņu - Ezerciema mazpulkā, A. Nīgals, 693. Priekuļu lauks. vidusskolas mazpulkā, J. Zuika, I Rīgas valsts ģimnazijā, E. Kušķis, 824. II Rīgas valsts ģimn. mazpulkā un E. Fricberga, Latvijas mājt. institūtā.

Otrās godalgas Ls 20,— saņēma:

T. Oltiņš, 1094. Mežotnes Jāņa Bisenieka mazpulkā, A. Jirgensons, 838. Viļa Olava mazpulkā, A. Puķe, 331. Garozas mazpulkā, E. Strazdiņš, 1085. Rīgas valsts komercskolas mazpulkā, A. Lediņš, 405. Ropažu mazpulkā, V. Vītols, J. Rudzītis, A. Zvejnieks, Kr. Kudrašs, E. Sils, G. Baumane, K. Šetris un A. Vaidziņš 693. Priekuļu lauks. vidusskolas mazpulkā, H. Liepa, 824. II Rīgas valsts ģimn. mazpulkā, E. Urjadnikovs, I Rīgas pilsētas ģimnazijā un H. Līcis, Jelgavas valsts ģimnazijā.

Trešās godalgas Ls 12.— saņēma:

T. Ozoliņš un H. Rucis Jelgavas valsts skol. institūtā, G. Smilga, 965. Jelgavas pils. 4 pamatsk. mazpulkā, V. Krūskops, 828. I Rīgas valsts ģimn. mazpulkā, P. Beļickis, 961. Jelgavas pils. 5. pamatsk. mazpulkā, V. Tondriks, 593. Liepājas Čakstes mazpulkā, G. Skādulis, 126. Nurmižu mazpulkā, I. Bērziņš, 823. Bulduru mazpulkā, J. Ābols, 88. Mārsnēnu-Startu mazpulkā, B. Ķikuts, 823. Bulduru mazpulkā, V. Ķauķis, A. Zvejnieks, R. Beitāna un E. Valdus 693. Priekuļu lauks. vidussk. mazpulkā, L. Belmane, 618. II Rīgas pils. ģimn. mazpulkā un A. Kornete, 693. Priekuļu lauks. vidussk. mazpulkā.

Bez tam, ārpus sacensībām, premiju Ls 40,— saņēma 151. Jaungulbenes mājturības vidusskolas mazpulka dalībniece J. Ose.

Augs atkal jauni koki

Atkal ir atskanējis visā zemē mūsu Virsvadoņa un Valsts Prezidenta ierosināto mežu dienu aicinājums. Šogad mežu dienu sauksme bija «Ik mājā augļu dārzu — lauku galā malkas birzi.» Un šogad — 8. maijā — mežu dienu atklāšana notika Daugavas labajā krastā aiz Kvadrata fabrikas, 5. Cēsu kājn. pulka cīņu vietā. Pēc aukstā pavasaŗa šī diena bija ļoti jauka, saulaina.

Skaistā uzkalniņā, kas strauji pāriet zemā līdzenumā uz Daugavas pusi, noritēja meža dienu svinības. Likteņu upe Daugava rāmi plūst garām šai vietai, stāstīdama seno dienu pieredzējumus. Kalniņā plīvoja valsts karogi; celiņa malās stāvēja skolnieku goda ierindas un pašā kalniņā sagrupētas 5. Cēsu kājn. pulka karaviru, aizsargu un aizsardžu, mazpulku un studentu ierindas. Starp viesiem — Iekšlietu viceministrs J. Legzdiņš, LLK priekšsēdētājs R. Dzērve, armijas pārstāvji — ģen. Fr. Virsaitis, ģen. J. Kurelis, ģen. V. Tepfers, admirālis T. Spāde, Rīgas garnizona pulku komandieri un bijušie cīņu dalībnieki. Savā atklāšanas runā Meža dienu centrālās komitejas priekšsēdētājs H. Upītis izteica vairākus derīgus ierosinājumus, kas jāievēro koku stādītājiem. Laukos vēl daudz kailu saimniecību. Te jānāk palīgā vietējā pagasta ļaudīm. Tāpat jāiekārto apstādījumi pie sabiedriskām ēkām. Māju iebraucamie ceļi apstādāmi un izveidojami par glītām alejām. Tāpat viena diena meža dienu laikā visiem māju saimes locekļiem kopīgi jāveltī augļu dārza apkopšanai un atjau-

Laivu ostas iesvētīšana un navigācijas karoga pacelšana Saules dārzā

nošanai, lai tā piepildītu meža dienu sauksmi. «Ik mājā augļu dārzu — lauku galā malkas birzi.»

Paziņoja arī iepriekšējo meža dienu godalgoto dalībnieku vārdus, starp kuŗiem bija arī vairāki mazpulki, kas rosīgi strādājuši meža dienās. **118. Sāvienas, 225. Vecpils, 376. Vijciema, 436. Gārsenes, 455. Vārkavas, 496. Ķēču - Annas, 527. Ķesterciema, 561. Brāļu Skrindu, 609. Ābeļu-Salas 615. Pļaviņu - Klintaines, 624. Zvārdes-Ķerkliņu, 660. Spilves** un **765. Kacēnu pag. Jāņa Cimzes** godalgoti ar Z. M. atzinības rakstiem par sevišķiem nopelniem meža dienu veicināšanā un darbos un ar Ls 100,— naudas balvu katrs.

Pēc tam svinību dalībnieki iedēstīja Daugavas krastā notikušo ciņu piemiņai kociņus un kalniņa piekājē — Daugavas pusē — meža rožu grupas, kas simbolizē ērkšķu ceļu, pa kuŗu gāja Daugavas fortēšanas cīņu dalībnieki uz Daugavu un cēlās tai pāri, lai atspiestu Rīgai uzbrūkošo ienaidnieku.

Kalniņa vidū valdības un armijas pārstāvji iedēstīja ozolus. Apkārt ozolu grupai kameru. saimniecisko organizāciju, valsts iestāžu un jaunatnes pārstāvji iedēstīja liepu grupas, kas simbolizē visu šo organizāciju saslēgšanos ap valdību kopējā darbā.

LLK nodalījumā liepu iedēstīja priekšsēdētājs R. Dzērve, bet mazpulku liepu — Rīgas pils. novada mazpulku inspektors R. Freibergs.

Neaizmirsīsim, ka meža dienu dēstījumi, lai tie labi augtu, ir arī apkopjami, tad varēsim teikt: «Augs atkal jauni koki.»

Saules svētki

Š. g. 14. maijā Saules dārzā galv. pils. Rīgas mazpulku novads svinēja savu darbu un sacensību noslēgumu — Saules svētkus.

Ja mēs atskatāmies uz pagājušo darba gadu, tad tiešām sirdī atplaukst saule, un mēs pilnām tiesībām drīkstam šo mazpulku darbu noslēgumu nosaukt par Saules svētkiem. Cik rosīgs gan ir bijis šis gads 80 Rīgas mazpulkiem! Kas gan viss ir bijis izstādīts viņu ražojumu apskatēs! Dažu labu sestdienu un svētdienu ir bijušas 7—8 skates! Kas pūļu, cenšanās, spraiguma un darba mīlestības ir redzēts šais skatēs... Ko gan visu šie bērni ir pratuši un spējuši veikt! Ja atceramies pamatskolu mazpulku skates, tad jāliecina — neviena galda bez pašu audzētām saknēm, rūpīgi ietaisītiem konserviem, jaukiem meiteņu izšuvumiem un adījumiem, zēnu amatniecības izstrādājumiem! Arī ģimnaziju mazpulku vadītāji ir snieguši dalībniekiem to labāko no savām zināšanām, savām mākām, līdzi dodami savu sirds siltumu un mīlestību. Skatēs redzamas izstādītas rūpīgi savāktas dažādas kolekcijas, sastādīti «muzeji», simtiem skaisti iesietu grāmatu, sarakstīti lieli apcerējumi, sastādītas lielas kartes, dažādas diagramas, sabūvētas laivas un aeroplāni, sadarināti visskaistākie roku darbi! Sarīkoti daudzi rakstnieku vakari, notikušas daudzas vakarēšanas, novadā, čakli strādājot, izveidojies spējīgs koris, vairāki orķestri. Visu gadu notikušas dažādas sporta spēles, šacha turnīri u. t. t.

Studentu vienību savienības un mazpulku jaunatnes kopējais svētku akts Lielaucē

Aug spēcīga un spējīga mūsu Latvijas jaunaudze, mirdz viņā darba prieks, dzimtenes mīlestība un pilnīga uzticība savam Vadonim. Noslēdzot gada darbus Saules svētkos saule gan neparādījās pie debesīm un pūta auksti pavasara vēji, bet mazpulku dalībnieki pierādīja, ka ar savu sirds siltumu un prieku tie prot laimīgi svinēt savus iecerētos svētkus. Kuplā skaitā tie bija sanākuši Saules dārzā, lai sagaidītu savus goda viesus. No Jelgavas ieradās Latv. Lauks. kameras pārstāvis Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas vadītājs K. Ķirsis, prof. Kulitāns, tautsk. inspekt. Millers, dir. Stakle, insp. Zandersons, aviāc. insp. E. Smildziņš, ģimnaziju direktori, skolu pārziņi, skolotāji, daudzi vadītāji, vecāki un citi viesi. Novada Saules svētkos notika arī 1161. Kr. Valdemāra jūŗas mazpulka dibināšana, kas atklāja navigāciju Ķīšezerā, uzvelkot pavasara vējos plīvojošu vimpeli.

Sāka miglot lietutiņš, bet mazpulku dalībnieki, it kā to nemaz nemanīdami, pulcējās smaidīdami pie estrādes, lai labā stājā, ierindā, apsveiktu savus goda viesus. Dzidri un priecīgi nospēlēja Dzegužkalna mazpulka orķestris, ieraudzīdams viņus tuvojamies. Mazpulku pārzinis agr. K. Ķirsis, saņēmis ziņojumu no novada inspektora Rich. Freiberga par sanākušiem mazpulku dalībniekiem, sveicināja brašos mazpulkus. Noskanēja spēcīgs apliecinājums: «Augsim

Meža dienās mazpulku dalībnieki apstādīja vairākas līdz šim pavisam kailas viensētas Latgalē

Studentu vienību savienības vecākais J. Vidzirkste nodod adresi 1. Ezeres mazpulka vadītājam R. Kalniņam

Latvijai!» Savā runā mazpulku pārzinis K. Ķirsis, atskatīdamies uz novadā padarītiem darbiem un atzīdams viņu panākumus, novēlēja visiem mazpulku dalībniekiem daudz prieka un darba mīlestības arī aizejot uz laukiem strādāt un veltījot savus fiziskos spēkus dzimtenei.

Atskanot Latvijas himnai, pacēlās karogs, un visi laimīgi uzsmaidīja, ka, lai gan laiks diezgan nelabvēlīgs, Saules svētki atklāti!

Sākās dažādas sporta spēles, šaušanas sacensības, Krišjāņa Valdemāra mazpulkā Neptuns kristīja vēl «ūdenī» nebijušus jaunos jūrniekus.

Pa to laiku uz estrādes čaklas rokas kārtoja pilnus galdus atzinības balvām, ko mazpulku labvēļi un draugi bija dāvinājuši, atzīdami Latvijas jaunās audzes cenšanos un gribu augt savai dzimtenei. Kā gaidās acis mirdzēja un kā atplaiksnīja smaids, saņemot balvu! Dažam labam to nebija viegli iegūt, bet atzinība ir tik salda, un rodas atkal jauni spēki izturēt un veikt turpmākos uzdevumus.

Tikai vēlu vakarā šķirās mazpulku saime, lai dotos atkal jaunās gaitās par lauksaimniecības mācekļiem, jauniem līdumniekiem un palīgiem svaigā lauku gaisā, saulē, zaļos mežos un laukos.

Daugavpils garnizona priekšnieks ģen. Bachs mazpulku inspektora V. Stūrīša pavadībā iepazīstas ar mazpulku dalībnieku izstādījumiem

Akadēmiskā jaunatne dāvina aužamos stāvus mazpulkiem

Lielauces ezera krastos, kur 1919. gadā risinājās Kalpaka bataljona pirmā vēsturiskā kauja par Latvijas brīvību, akadēmiskā jaunatne un mazpulki sniedza rokas kopējam darbam, apliecinot: «Mēs esam viena tauta, mums ir viena sirds un viena tēvu zeme.»

18. maijā Studentu vienību savienība, svinot savus darba svētkus, iedēstīja bērzu birzi J. Bērziņa saimniecībā Kaijās.

Vakarā notika vakarēšana, kurā kuplā skaitā piedalījās mazpulku jaunatne, sevišķi no 1. Ezeres mazpulka. Par Zemgaļu cilts varenību runāja prof. E. Blese. Tautas dziesmas skandināja studentu koris, bet Ezeres mazpulka dalībnieki rādīja dažādus priekšnesumus, atspoguļodami mazpulku dzīvi un darbus. Svētdienas rītā pēc ziedu nolikšanas pie pieminekļa un dievkalpojuma notika svinīgais akts Lielauces skaistajā parkā. Slēgtā ierindā novietojās mazpulku jaunatne ar saviem baltzaļajiem karogiem, bet pretim akadēmiskā jaunatne. Savienības vecākais A. Vidzirkste, pasniedzot katra novada vienam mazpulkam aužamos stāvus līdz ar adresi, norādīja, ka akadēmiskā jaunatne savos darba svētkos sumina darbu. Pēc valsts himnas par vērtīgām balvām pateicās Latvijas mazpulku pārzinis agr. K. Ķirsis, apliecinot, ka nekad Latvijas mazpulkos nebeigs klaudzēt aužamie stāvi, atspoles čakli ritēs un vēveru māksla tiks celta atkal godā. Svinīgi mazpulku dalībnieki apliecināja savu darba mīlestību, nodziedot «Lai ar sauli laukā ejam». Igauņu studentu delegācijas vārdā prieku par Latvijas jaunatnes sadarbību izteica stud. Abbels.

Valsts Prezidentam **Kārlim Ulmanim** studentu un mazpulku jaunatne nosūtīja telegramu — solījumu turēt godā latviešu darba tikumu. Svinīgo aktu slēdza ar dziesmu: «Tev mūžam dzīvot, Latvija!»

Aužamos stāvus saņēma šādi mazpulki:

Liepājas novadā — 1. Ezeres, Valkas - Valmieras novadā — 671. Birzuļu, Jēkabpils novadā — 889. Saulaines, Talsu - Ventspils nov. — 584. Kaļķu, Kuldīgas novadā — 38. Alšvangas, Rēzeknes novadā — 418. Nirzas, Ilūkstes novadā — 283. Asares, Daugavas novadā 213. Jaunbebru, Rīgas pilsētas novadā — 828. III Rīgas valsts ģimnazijas, Abrenes novadā — 192. Purvmalas «Zelta grauds», Rīgas - Cēsu novadā — 67. Raunas, Jelgavas novadā — 284. Bikstu, Daugavpils novadā — 120. Kapiņu un Gulbenes novadā — 49. Beļavas mazpulks.

Aužamie stāvi iegādāti LLK Mazpulku piederumu apgādā.

Mazpulku darba skate un sarīkojums Daugavpilī

11. aprīlī Daugavpils Vienības nams bija pulcinājis vietējos sabiedriskos darbiniekus, iestāžu un organizāciju vadītājus.

Daugavpils pilsētas mazpulki pirmo reizi rādīja plašākai sabiedrībai savus vienā gadā pada-

rītos labākos darbus. Darbi bija sakārtoti vairākās novietnēs, pēc izstrādājuma veida un mērķa.

1. Valstiskās audzināšanas novietni bija iekārtojis 958 Daugavpils skolotāju Institūta mazpulks. Tani bija sakopoti glītos sējumos apraksti un uzņēmumi par mazpulku Virsvadoni **Kārli Ulmani**, kā arī dažādi materiāli par mūsu valsts kultūrāliem un saimnieciskiem sasniegumiem no valsts tapšanas dienām un sākot ar 1934. g. 15. maiju.

2. 973. I ģimnazijas mazpulks bija iekārtojis pasīvās gaisa aizsardzības un aviācijas novietni. Te sakopoti dažādi patvertņu modeļi, gāzu maskas, pretiperita tērpi, degbumbu un c. sprāgstošo vielu paraugi, kā arī dažādi lidmodeļi.

3. Lielu atsaucību skatītājos guva mājsaimniecības novietnes, kur bija redzami glīti darināti rokdarbi latviskā gaumē, pareizi etnografiski tautas tērpi un mazpulku mājsaimniecības sekciju dažādi sacensības darbi . Atsevišķi iekārtota bija arī istaba latviskā gaumē. Kuplā skaitā bija parādīti dažāda veida konservi, ievārījumi un augļu sulas.

4. Amatniecības, daiļamatniecības novietnē izstādīti dažādi koka, metala un granita izstrādājumi, glīti izstrādāti un ornamentēti koka šķīvji, svečturi, rakstāmgalda piederumi, krēsli, dažādi plaukti u. t .t.

5. Lauksaimniecības pētīšanas novietnē attiecīgas diagramas un zīmējumi rādīja agrārreformu Latgalē un Latgales lauksaimniecības attīstības gaitu atsevišķi pa gadiem. Izstādītie modeļi lauku labierīcībā, meliorācijā, elektriskā apgaismošanā u. c. pārliecināja skatītājus, ka arī pilsētas mazpulkiem tuvu stāv lauku sēta.

Darba skati apmeklēja pāri par 3000 cilvēku un daudzas ekskursijas gan no laukiem, gan arī visām pilsētas mācības iestādēm. Darba skates noslēgumā, 14. aprīlī Vienības namā pilsētas mazpulki rīkoja kopēju vakaru, kuŗā ieradās arī LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas vadītājs agr. K. Ķirsis.

Vakara svinīgo daļu ievadīja 1101. Daugavpils valsts pamatskolas mazpulka karoga iesvētīšanas svinības. Karogu mazpulkam dāvāja Daugavpils jātnieku pulka virsdienesta kaŗavīri. Pēc tam visi pilsētas mazpulku dalībnieki nodeva svinīgo solījumu. Svinīgi izskanēja Vienības namā mazpulku dalībnieku dotais solījums ziedot savu darbu un sevi savai dzimtai zemei Latvijai.

Kopējo vakaru ievadīja apvienotais mazpulku koris, kas jūsmīgi mazpulku koŗa diriģenta J. Svennes vadībā atskaņoja vairākas dziesmas.

Mazpulku koklētāju ansamblis pirmo reizi V. Vedējas vadībā atskaņoja tautas dejas.

Lielu atsaucību publikā izpelnījās vingrojumi, kur dalībnieki tiešām parādīja izcilu veiklību un drosmi. Sevišķi visiem patikās zēnu vingrojumi līdztekās, partera vingrojumi, ko izpildīja 973. I Daugavpils valsts ģimnazijas un 958. Skolotāju institūta mazpulku dalībnieki, kā arī vēziena vingrojumi ar apļiem — 1 valsts ģimn. mazpulka meiteņu izpildījumā. Vingrojumus vadīja mazpulku sporta instruktors B. Švirksts un instruktore A. Briede.

1133. Smiltenes pilsētas II mazpulka koris š. g. 14. maijā uzstājās radiofonā ar koŗa dziesmām un runām

Pēc izpildītiem vingrojumiem sekoja vingrotāju parāde, kuŗā Latvijas mazpulku pārzinis agr. K. Ķirsis izdalīja Daugavpils pilsētas mazpulku labvēļu dzimtas ceļojošās balvas labākām basketbola komandām.

Balvas saņēma: **973. I Daugavpils valsts ģimnazijas mazpulks, 958. Daugavpils skolotāju institūta mazpulks, 1092. II Daugavpils valsts ģimnazijas mazpulks, 844. Daugavpils IV mazpulks** un **777. Daugavpils III mazpulks.**

Vakara noslēgumā mazpulku dalībnieki dejas zālē katru pārliecināja, ka mazpulku dalībnieki labi prot un ar lielu sajūsmu dejo tautiskās dejas. Vakaru apmeklēja ap 1400 personas.

155. Naukšēnu mazpulka dalībnieki 14. maija vakarā pēc kārtējās sanāksmes pulcējās pie ugunskura «Zilos kalnos» — senču pilskalnā — lai ar šo ugunskuru — kā vienības simbolu — atzīmētu 1934. g. 15. maija notikumus. Ugunskuru atklāja mazpulka vadītājs H. Vēliņš, paskaidrodams tā nozīmi latvju tautas likteņa gaitās. Pēc tam sekoja mazpulka dalībnieku dažādi priekšnesumi: dziesmas, deklamācijas.

Mazpulka dalībniekus ar pasaules kaŗa gaitām un Latvijas atbrīvošanas cīņām iepazīstināja šo cīņu dalībnieks R. Arājs.

660. Spilves mazpulka aviācijas sekcija sarīkoja 19. maijā lidmodeļu sacīkstes. Starts notika stipri nelabvēlīgos laika apstākļos, tāpēc vairāki lidmodeļi salūza. Labāko laiku uzrādīja A. Niedres lidmodelis, kas pēc 45 sek. izzuda skatītāju redzei, tā iegūstot I vietu. II v. ieguva M. Stūŗa lidmodelis, noturoties gaisā 12 sek.

890. Pededzes mazpulka ārpusskolas dalībnieki Valkas arodskolas galdniecības nodaļas absolventa Erika Melngaiļa vadībā noorganizēja galdniecības grupu, kas līdz šim izgatavojusi daudz dažādu galdniecības darbu. Strādā Pededzes valsts p-skolas darbnīcās 1 dienu nedēļā.

Smiekli kaklu nelauž, prieki gurnus negrauž

Janča seja smaidīt smaida.
savu goda dienu gaida,
jau viņš Jāņu zāles rauj,
malku sveķainu sev krauj.

Dzird, ka apdziedāt tos varot,
kuŗi tīrībai maz darot.
Šeitan jau tas nenotiks,
grābts un slaucīts viss te tiks.

Māte sasējusi sieru,
tēvam muca nedod mieru,
Jancis viesus pamielos —
visu tiem ar mēru dos.

Čipus prāto

Piemiedz drusku acis, savelc vaigu muskuļus, ja smuki zobi, parādi tos, iespied vaigos bedrītes — un tas būs s m a i d s. Pataisi muti vēl vairāk vaļā un pūt laukā elpu ar troksni, īsiem grūdieniem — un tie būs s m i e k l i. Ja vēl lēkā uz augšu, sit plaukstās un griežas riņķī — neviens neteiks, ka tas nav p r i e k s.

Prieks, kur tu rodies — debesīs vai ellē, no vītaminiem, saules vai garastāvokļa, sirdij, prātam vai vaigu bedrītēm ?

Smiešanās veicina sagremošanu, bet vai nu pēc katras maltītes tūlīt skries kumēdiņus skatīties.

Smejas jau arī savam negadījumam, kad no tā laukā ticis, bet citam smejas, tanī iekrītot.

Visam savs mērs. Ēst par daudz nozīmē pārēsties; smieties par daudz nozīmē palikt smieklīgam.

Smaids ir laipnība, smiekli — jautrība, smīns — iedomība, izsmiekls — nekaunība.

Smukuma smaidu lieto vaigu bedrīšu demonstrēšanai, labu un zeltītu zobu parādīšanai un fotografiju izdaiļošanai.

Laimē katrs smaida. Iemācies smaidīt nelaimē! Ja arī tā nenobīsies, tad vismaz draugi nebēgs no tevis.

Uguns degs ar gaišu liesmu,
lieliem priekšā uzsāks dziesmu,
un kad vīri gaisā šaus,
Jancis sievām līdzi bļaus.

Kad būs ēsts un šaudīts gana,
nebeigsies vēl līgošana:
vijolei viņš stīgas raus,
meitas dejām kājas aus.

Mīkus mantu, smieklus taupa
kaimiņi tik mieru laupa —
kam ar citiem dalīties,
viens var lētāk piedzerties.

Paziņojumi

● **Mēnešraksta «Mazpulks» abonēšana ir nepieciešama visiem mazpulku dalībniekiem un tādēļ mēnešrakstu izsūtīs II pusgadā visiem dalībniekiem, kas to pasūtījuši, vienalga I pusgadam, vai visam gadam, jo visi ir iegrāmatoti kā gada abonenti.** Otrā pusgada sākumā nav no jauna jāziņo visu dalībnieku adreses, bet tikai tās, kas no jauna mēnešrakstu pasūta, un tās, kas abonēšanu pārtrauc.

Tā kā vēl dabūjami arī «Mazpulka» š. g. I pusgada numuri, tad jaunus abonentus 1940. gadam pieņem vēl visam gadam. «Mazpulks» ar piesūtīšanu maksā Ls 2,50 gadā.

Mēnešraksta «Mazpulks» abonēšanas naudas II pusgada maksājums Ls 1,25 jāizdara līdz š. g. 10. jūlijam, iesūtot naudu Latv. Lauks. kamerai, Jelgavā, Viesturа piemiņas pilī, vai iemaksājot LLK Rakstu apgāda pasta tekošā rēķinā 6056.

● **Mazpulka vadītājam un valdei vasarā jāapmeklē katrs dalībnieks mājās,** lai pārbaudītu dalībnieka darbību uz vietas. Par apmeklēšanu jāparakstās vadītājam un arī valdes locekļiem — «Dalībnieka vadonī — grāmatvedībā», atzīmējot toreizējo lauciņa un apkopjamo kultūru stāvokli. Ražojumu apskatēs godalgos tikai tos dalībniekus, kuŗu lauciņi būs vasarā apskatīti.

● **Mazpulku sanāksmēs, kuŗās piedalās mazpulku inspektori vai viņu pārstāvji, jāapmeklē obligatoriski visiem dalībniekiem. Katram dalībniekam jāņem līdz «Dalībnieka vadonis — grāmatvedība» un mazpulka valdes locekļiem — visas mazpulka grāmatas.**

● **Pilsētnieku bērni,** kuŗi šovasar novietoti mazpulku dalībnieku ģimenēs, **jāiepazīstina visā pilnībā ar mazpulku darbību laukos.**

Pilsētu mazpulku dalībnieki pieaicināmi visās sanāksmēs, sacīkstēs u. t. t.

● Mazpulku vadītājus lūdzam rūpēties, **lai mazpulka valde izpildītu visus pienākumus pēc mazpulka darbvedības un grāmatvedības instrukcijas. Visas mazpulku grāmatas** (dalībnieku, kases, inventāra un protokolu) **pastāvīgi jātur pilnīgā kārtībā.** Tāpat visiem dokumentiem jābūt sakārtotiem, lai mazpulku inspektori, izbraucot pie mazpulka, ātri varētu pārbaudīt mazpulka darbību un kases stāvokli.

● Rajona mērogā **krāsošanas sacensībām izraudzītām dalībniecēm** uz sacensībām **līdzi jāņem:** katliņš (vēlams emaljēts) — dziju krāsošanai, trauks dziju mazgāšanai, aukliņa dziju pārsiešanai, sietiņš vai drāna — šķidruma izkāšanai, trauks — ūdens smelšanai, tumši priekšautiņi un lakatiņš, dvielītis vai lupatiņa — dziju susināšanai, mentīte un sērkociņi. Dzijas, ziepes un vajadzīgās ķimikālijas, kā arī malku, ūdeni un krāsvielas gādā sacensību vadība. Tā kā ķimikālijas tagad visur dabūjamas, tad **sacensības novados un valsts mērogā notiks tikai krāsošanā.** (Izņemot Rīgas pilsētas mazpulku novadu.)

● Tuvojoties mūsu tautas skaistākiem svētkiem — Jāņu dienai, ieteicam mazpulkiem un arī atsevišķiem dalībniekiem iegādāties Latviešu folkloras krātuves sastādīto un izdoto krājumu **«Jāņu dsiesmas».** Pret Ls 1,20 iemaksu šo krājumu izsūta pa pastu LLK Rakstu apgāds.

LLK Rakstu apgādā, Jelgavā, Viesturа piemiņas pilī un Rīgā, Baznīcas ielā 4-a dabūjama jauna mazpulku literātūra: **1. Mazpulka dalībnieka rokas grāmata zirgkopībā Ls 0,50 eks.** 2. **Mazpulku rokas grāmata stājas mācībā Ls 0,50 eks.** Bez tam dabūjami vēl «Mazpulka» vāki par Ls 1,20 eks. 1938. un 1939. g. gājuma iesiešanai.

● **Aviācijas sekciju** vadītāji un dalībnieki var nēsāt bez parastās četrlapainās āboliņa lapas un vadītāja nozīmes vēl īpašas aviācijas sekcijas vadītāja un dalībnieka nozīmes. Dalībnieku nozīmes maksā Ls 1,50 gabalā, vadītāju nozīmes Ls 2,— gabalā un tās dabūjamas LLK Mazpulku piederumu apgādā, Jelgavā, Viestura piemiņas pilī un Rīgā, Baznīcas ielā 4a.

● Z. M. Mežu departamenta mežu izstrādāšanas daļa aicina mazpulku dalībniekus — pilsētniekus, kuŗiem pašlaik nebūtu noteikta darba laukos, pieteikties virsmežniecībās vai arī Mežu izstrādāšanas daļā — Rīgā, Kalpaka bulv. 6, malkas un papīrmalkas mizošanas darbiem dzelzceļu stacijās. Šinīs darbos laba izpeļņa.

● Aizrādām tiem mazpulku dalībniekiem, kuŗi apņēmušies piesūtīt Z. M. Meteoroloģiskajam birojam fenoloģiskos novērojumus, ka novērojumi jāiesūta steidzamības kārtībā, bez vilcināšanās.

● **Atgāzenes - Torņakalna mazpulku rajons** Rīgas pilsētas novadā pārdēvēts par **Torņkalna mazpulku rajonu.**

● 17. Padures - Īvandes mazpulks pārdēvēts par **17. Padures mazpulku**, 230. Kokmuižas mazpulks par **230. Jumaras I mazpulku**, 701. Biržu - Muižgala mazpulks par **701. Biržu II mazpulku**, 986. Dubultu mazpulks par **986. Baldones mazpulku «Jaunaudze»**, un 1054. Laboržu mazpulks par **1054. Labvāržu mazpulku.**

● Pēdējā mēnesī apstiprināti un ieskaitīti pagaidreģistrā šādi jauni mazpulki: **1168. Upmales - Lāčplēša, 1169. Engures ezera un 1170. Vecates mazpulks.**

LATVIJAS VALSTS BIBLIOTEKA

LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

Saturs

	Lpp.
Vecaistēvs Jāņu vakarā. Elvīra Vankina	241
Lauku darbu sauksmei. J. Volonts	242
Kad pilsētu jaunatne izbrauc laukos. J. Vārsbergs	243
Augsim Latvijai. Viņu pamācības	245
Liels diezgan. S. O. Teilora stāsts	246
Svinēsim latviskus Jāņus. R. Banka	254
Piena nozīme uzturā. Fr. Ķerselis	255
Laiks pārbaudīt ūdens labumu saimniecībās. J. A. Vītols	257
Lauksaimniecības sasniegumu skates (1 gada) atcerei. J. Gr.	258
Kāds rītu būs laiks? A. S.	260
Plakano pūķu būve un lidināšana. M. Kalve	263
Tas jāzina par slaukšanas sacensībām. P. Turlajs	266
Mazpulku dalībnieku pienākumi šovasar. K. Ķirsis	267
Vēl par sacensībām. L. Lūse - Liepiņa	268
Grozījumi un labojumi mazpulku iekārtas un darbības noteikumos	269
Noteikumi mazpulku vadītāju vietnieku saimēm	269
Instrukcija mazpulku raženo izraudzīšanai un iecelšanai	269
Papildinājumi pie instrukcijas par Latvijas mazpulku amatpersonu atšķirām un formas tērpu	270
Tas jāzina visiem mazpulku raženiem	270
Kas jauns mūsu zemē un valstī	274
Uzmani pats sevi. «Lūdzu» un «paldies»	275
Šachs. R. Švarcs	276
Mazpulku mazajiem	278
Pašu darbs	280
Mazpulku dzīve	282
Humors	286
Paziņojumi	287

Izdev.: **Latvijas Lauksaimniecības kamera.** Atbildīgais redaktors: **RŪDOLFS DZĒRVE.**
Grāmatsp a. s. «ROTA» Jelgavā, Poruka ielā 5, tālr. 519. 3593 Šis numurs iespiests 36.000 eks.

Ka 4311.

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika

Rīgā, Tērbatas ielā 78, tālr. 92227

NOLIKTAVA:

Tērbatas ielā 24, tālr. 27629

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes

Apavu nams „ALMA"

Rīgā, Kr. Barona ielā 15

A. KAULIŅŠ

Bērnu apģērbu nams

Rīgā, Gaisiņa ielā 4, pie Centrāltirgus, t. 29722
Privatdzīv. Lāčplēša ielā 70, dz. 1, tālr. 21541
Pastā tekošs rēķins № 11217

Laipni piedāvā lielā izvēlē visādus meiteņu un puisēnu apģērbus
Jaunos vidussk., mazpulku un tautas tērpus, veļu, galantērij s preces u. t. t.

Laipna apkalpošana Glīts darbs
Skolām un palīdz. sab-bām viszemākās cenas

Latvijas

Šujmašīnu S-ba

Rīgā, Marijas ielā 15

izšuj: karogus, sporta nozīmes, tērpus u.t.t.

Pārdod: **šujmašīnas, to daļas un adatas visām sistēmām**

PULKSTEŅI, ZELTS, SUDRABS, ALPAKA,
KRISTALS, GRAVIERU IZSTRĀDĀJUMI

O Pērkons un A. Kucejevs, Rīgā

Veikals Matīsa ielā Nr. 8
Tālrunis 93934

Darbnica Brīvības ielā 115
Tālrunis 93089

PASŪTĪJUMI UN IZLABOJUMI

Pūšamo un stīgu muzikas instrumenti
dažādiem orķestriem.

Ermoņikas, citari un visi citi muzikas instrumenti

Mazpulkiem nolaide Mazpulkiem nolaide

Laboju un arī mainu lietotus muzikas instrumentus

Elektriskie apgaismošanas ķermeņi

Sab. A. un E. Ieviņi, agr. A. R. Ieviņš

Rīgā, Elizabetes ielā Nr. 22
(pie Marijas ielas)

Nenokavējiet savvaļas ārstniecības augu vākšanu

TUVĀKĀ LAIKĀ VĀCAMI:

Balto panātru ziedi, bez kausiņiem, — Gailenīšu ziedi, ar un bez kausiņiem, — Gailenīšu laksti ar sakni un ziedu, — Rasas podiņu laksti, — Dzeltenās un trīskrāsainās atraitnītes laksti, — Ziepenīšu laksti.

Cūkpieņu saknes var vēl vākt no augiem, **kas nav sākuši ziedēt.**

A/S. „FARMACIJA"

Piedāvāju no krājuma

medību bises

dažādos izstrādājumos, kā arī uz speciālpasūtījumu

L. GRANDOVSKIS

Rīgā, Kungu ielā Nr. 24, tālrunis 23313

Kā MAUSER un WALTHER ieroču fabriku vienīgais pārstāvis Latvijā tur arvien krājumā šo fabriku ieročus un rezerves daļas. Cenas ārpus katras konkurences

»Zemgales audums«

Tekstilfabrika un tirgotava Jelgavā, Katoļu ielā 30

PIEDĀVĀ:

Dāmām un meitenēm: kleitu un mēteļu drānas.

Kungiem: uzvalku, mēteļu, puskažociņu un skolēnu drānas.

Pie veikala noliktavas plaša drēbnieciba.

Nupat iznāca:

Agr. **Ādolfs Eglītis**

Mazpulku kustība

tās organizācija un idejiskais pamatojums

„Tiem, kas vada un kas grib vēl jaunatni vadīt un audzināt tautas vienības, darba, saderības un tēvzemes mīlestības garā, tiem, kam sirdī deg latviskais gars un ticība mūžīgai Latvijai un tautas dēliem, kuŗi zemi šo sargās un cels, — tiem nododu šo grāmatu." (No autora ievadvārdiem.)

Maksā broš. Ls 1,60, audekla sējumā Ls 3,60

Akc. sab. **VALTERS un RAPA.**

LATVIJAS VALSTS BIBLIOTĒKA

Ls 4311

1.33